

SNEG ŠE VEDNO NADLOGA

— Sneg se je skoraj povsod spremenil v dež, pa vseeno še vedno povzroča težave. V višjih predelih še vedno sneži, zato je otezen promet na mejnih prehodih, čeprav so vozne razmere že boljše. Zaradi snega je na primer zaprta cesta proti Vršiču, sneg in moč pa sta sprožila tudi nekatere zemeljske plazove. Nepričakovano obilno sneženje nas je presenetilo. Bele odeje tako kmalu nismo pričakovali. Veliko prej kot pretekla leta so morala v akcijo tudi vozila cestne službe. (jk) — Foto: F. Perdan

do XXXIII. Številka 86

GLAS

LASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENSKO

Kranj, petek, 7. 11. 1980

Cena: 7 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

Enaki načrti delavca in krajana

Ceprav naj bi na oktobrskih sejah občinskih skupščin sprejemali novore o temeljih družbenega plana občin za naslednje srednjoročno obdobje, so skoraj povsod postopki usklajevanja podaljšali, kajti vse le povezane potrebe združenega dela in krajevnih skupnosti so v zadnjo veliko večje od možnosti, ki jih nudi sedanja stopnja gospodarske razvitosti.

Gospodarstvo ima zlasti prevelike oči pri predvidenih naložbah, kjer vse skupnosti pa vsaka zase zahtevajo uresničevanje tistih programov, ki so si jih zapisali v smernicah. Nič ne pomaga dokazovanje, da so se pogoji pridobivanja in s tem porabe dohodka zelo spremeni, da lahko pričakujemo skoraj za polovico nižjo rast družbenega proizvoda kot v sedanjem srednjoročnem obdobju in, da se bodo stabilizacijski ukrepi in varčnost na vseh področjih podaljšali tudi v nadaljnje srednjoročno obdobje.

Največ neuasklajenosti je pri programiranju razvoja komunale, vodovoda, otroškega varstva, kulture in telesne kulture v krajevnih skupnosti. Pri tem se je spet pokazalo, da se občani kot delavci vselej považe drugače kot tedaj, ko delajo v krajevni skupnosti. Nekom, ko so v delovnih organizacijah odločno za to, da se obremeni, ne smejo večati, večina krajevnih skupnosti vztraja, da se njihove potrebe ustvarijo tudi med občinske prioritete in se zanje predvidijo vse potrebna sredstva. Hkrati pa načrti niso usklajeni niti z možnostmi delovnih organizacij v krajevni skupnosti.

Kaj vse se da narediti, kako je obsežne načrte moč tudi uspešno uresničevati, so lep primer Žiri oziroma Žirovska krajevna skupnost. V srednjoročnem programu, ki se izteka, so planirali za 60 milijonov določenih naložb in program tudi uresničili. Seveda ne tako, da bi čakali na vstopnice, temveč sta plan sestavila skupaj krajevna skupnost in vse delovne organizacije. Dogovorili so se za program in tudi za sestavljanje denarja, oziroma o prispevku združenega dela k uresničevanju programa. Zadevo so uredili s posebnim samoupravnim sporazumom in sicer je združeno delo združevalo po 4,25 odstotku od višine osnovnih dohodkov za razvoj komunale, kulture in športne dejavnosti in bolštva.

Znako ravnajo sedaj. Segajo tako daleč kot to zmorejo delovne organizacije. Zaradi težjih pogojev gospodarjenja so se dogovorili za nekoliko manj obvezni program, ki naj bi veljal okoli 50 milijonov določenih naložb in Žirovsko združeno delo bo za njegovo uresničevanje prispeval po 4 odstotke od višine bruto osebnih dohodkov.

Podobnih primerov je najbrž še nekaj in ne bi bilo napak, če bi se v tam, kjer glasno zahtevajo »obljubljeno«, vsedli skupaj z delavci in dogovorili kako in kdaj zbrati potreben denar. L. Bogataj

Priznanja samoupravljavcem

S slavnostno sejo občinskega sveta Zveze sindikatov na Jesenicah so proslavili 30. obletnico samoupravljanja — Ob jubileju so zaslужnim članom kluba samoupravljavcev izročili priznanja — Izvolitev novega sekretarja občinskega sveta

Jesenice — Razširjeno sejo občinskega sveta Zveze sindikatov Slovenije na Jesenicah v pondeljek, 3. novembra, so posvetili 30. obletnici samoupravljanja. V svojem načrtu je predsednik občinskega sveta Branko Iskra opisal tri desetletja jugoslovenskega socialističnega samoupravljanja, označil nekatere probleme na tem področju in navadel najpomembnejše bodoče naloge samoupravljalcev.

»Tri desetletja izkušenj nam dajejo osnovno za prepričanje, da je samoupravljanje naredilo izpit in se vključilo v našo zgodovino. Trdimo lahko, da je delovni človek, ki upravlja in odloča, postal ustvarjač te zgodovine, ni pa bil objekt usode.

Od šeststo tisoč zaposlenih v prvih povojnih letih se je število delavcev do danes povečalo na 5,7 milijona. Celotno prebivalstvo ima zdravstveno oskrbo, poprečna življenska doba se je povečala za 12 do 14 let, zgradili smo 2,8 milijona novih stanovanj in asfaltirali 40 tisoč kilometrov cest, je med drugim povedal govornik o pridobitvah samoupravnega delovanja v naši družbi.

Ko je Branko Iskra govoril o nekaterih problemih in slabostih na področju samoupravljanja, ki jih največkrat povzroča nepopolno razumevanje in uresničevanje začrtan-

ne politike, je poudaril potrebo po uresničevanju vsega, kar pojmememo kot nadaljevanje Titove misli. V sedanosti, je naglasil, je prav gotovo najpomembnejša naloga zagotavljanje gospodarske stabilnosti. Za doseg tega cilja bo treba še veliko storiti tudi v jesenških občinih. Samoupravljalci si bodo morali v bodoče prav tako prizadevati, da bi z boljšim delom, doslednejšim razreševanjem odnosov v združenem delu, realno oceno položaja in osvečenjem slike nekogar člana družbenopolitične skupnosti dosegli razvoj samoupravljanja brez zastojev.

Po krajšem kulturnem sporedu, ki so ga pripravili učenci osnovne šole

Tone Čufar z Jesenice, je predsednik Iskra ob jubileju samoupravljanja podelil plaketo Josip Broz-Tito Jesenškemu klubu samoupravljalcev in sedmim posameznikom, ki aktivno delujejo v njegovih organih. Med nagradjenimi so podpredsednik izvršnega odbora kluba Berti Brun, tajnik kluba Viktor Brun, predsednik skupščine kluba Rok Globočnik, predsednik izvršnega odbora kluba Aleksander Kavčič in vodje delovnih skupin pri klubu Albin Kobentar, Jože Rešman in France Taler.

Razširjeno sejo občinskega sveta Zveze sindikatov so sklenili z zahvalo za dolgoletno uspešno delo do sedanjemu sekretarju sveta Alekandru Kotniku, ki so ga razrešili te dolžnosti. Za novega sekretarja so imenovali Teodora Okrožnika, dosedanjega načelnika oddelka za splošne zadeve pri jesenških občinskih skupščinah. Sekretar Okrožnik se je rodil 1932. leta, po poklicu je inženir organizacije dela, član zveze komunistov je od 1959. leta, opravlja več družbenopolitičnih dolžnosti, med drugim je tudi član občinske konference Zveze komunistov Slovenije na Jesenicah.

Priznanje za uspešno dejavnost jesenškega kluba samoupravljavcev je prejel predsednik skupščine kluba Rok Globočnik — Foto: F. Perdan

Manj investicij, več kvalitete

predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Vinko Hafner na obisku v radovljiski občini — predstavite rekonstrukcijo tovarne čokolade v Lescah — Tehtno o usmerjenem izobraževanju

Hafner v Radovljici — Minulo sredo se je mudil v radovljiski občini predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Vinko Hafner, ki se je predstavil rekonstrukcijo tovarne čokolade v Lescah pogovarjal o problematiki proizvodnje in izobraževanju stare tovarne. — Foto: F. Perdan

Radovljica — Minulo sredo je bil na celodnevnom obisku v radovljiski občini predsednik republiškega sveta zveze sindikatov, ki se je skupaj s predsednikom republiškega odbora delavcev gostinstva in turizma Dušanom Dolinarjem, predsednico medobčinskega sveta Zveze sindikatov na Gorenjskem Ivanko Sulgajevo ter predstavniki skupščine občine Radovljica in družbenopolitičnih organizacij Radovljice najprej pogovarjal v temeljni organizaciji Zito Gorenčka v Lescah, nato pa na Blebu s predstavniki blejskega gostinstva in turizma. Popoldne pa se je udeležil seje predstavstva občinskega sveta Zveze sindikatov v Radovljici.

NUJNA OBNOVA GORENJEKE

Temeljna organizacija združenega dela Gorenčka Lesce se je znašla v hudi tehavah, saj so proizvodne zmogljivosti skrajno zastarele, temeljna organizacija pa ima težave z nabavo surovin. Za svojo nemoteno proizvodnjo potrebujejo uvoženo surove, kakavovec in kakavovo maslo, ki ga na domačem tržišču ni. Da bi si zagotovili surove, radi zastarele proizvodnje ne morejo takoj izvajati — so se poslovno po-

DOGOVORIMO SE

SEJA SKUPŠČINE OBČINE TRŽIČ

V pondeljek, 10. novembra, se bodo sestali delegati družbenopolitičnega zbora, v sredo, 12. novembra, pa tudi delegati zbora zdrženega dela in zborja krajevnih skupnosti skupščine občine Tržič. Najzanimivejše bo vsekakor razprava o temeljnosti razpisa referendumu za četrto občinsko samoprispevek, ki naj bi ga namenili za naložbe v krajevnih skupnostih in s tem približali pogoje življenja v manj razvitenih krajih mestnim oziroma pri-mestnim območjem. Med pomembnejšimi točkami dnevnega reda velja omeniti še osnutek dopolnil republiške ustawe, ki pomeni uresničevanje Titove potrebe v organih načela političnega sistema, ter predlog dogovora o ustanovitvi treh družbenih svetov v tržički občini. Povzetke gradiva za deležne objavljamo na 5. strani. (H. J.)

Nadaljevanje na 3. str.

PO JUGOSLAVIJI

Kraigher
v Kolumbiji

Podpredsednik predsedstva SFRJ Sergej Kraigher je odpoval na uradni in prijateljski obisk v Kolumbijo, Ekvador, Peru in Nikaragvo. Sedaj je na obisku v Kolumbiji. S to prijateljsko državo, opazovalko v gibanju neuvrščenih, Jugoslavija vedno tesneje sodeluje. Sodelovanje je še okrepil lanski obisk predsednika Ajala v naši državi in njegovi pogovori s predsednikom Titom. Obisk Sergeja Kraighera v Kolumbiji je nadaljevanje tega dialoga, kar bo vsekakor prispevalo k nadaljnemu, še bolj vsestranskemu razvoju prijateljskih odnosov in sodelovanja v smeri, ki sta jo začrtala Tito in Ajala.

65.000 stanovanj

Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije načrtuje, da bomo v naslednjem srednje-ročnem obdobju zgradili 65.000 stanovanj, 20.000 naj bi jih prenovili, v novih dajaških in študentskih domovih pa naj bi pridobili 7050 ležišč. Za izgradnjo toliko stanovanj bo potreben zbrati 68,4 milijarde dinarjev. V ta namen naj bi se iz čistega dohodka in dohodka združenega dela zbralo 27 milijard dinarjev, občani naj bi prispevali 11,4 milijarde, banke pa naj bi posodile okoli 8 milijard dinarjev. Ne-kaj manj kot milijardo se bo zbralo z amortizacijo stanovanj in iz obveznih prispevkov zasebnikov. Skupaj zbranega denarja bo torej 47,6 milijarde dinarjev. Tolkot denarja naj bi zbrali po predvidevanjih združenega dela, medtem ko zveza stanovanjskih skupnosti računa na 73 milijard dinarjev.

Še 14 manj razvitih občin

Med nerazvite občine bodo v Makedoniji v prihodnjem pristevali istih 14 občin kot do sedaj. Obsegajo 37 odstotkov vsega ozemlja in v njih živi tretjina makedonskega prebivalstva. Srednje-ročni načrt predvideva, da bi predvsem z novimi vlaganjami v gradnjo in obnovitve gospodarskih objektov v teh občinah dosegli v družbenem sektorju za približno petino naglejšo rast družbenega proizvoda, kot bo naraščal po vsej republike. Poprečna rast družbenega proizvoda naj bi v tej republike znašala 6,5 odstotka.

Nove cene
automobilov

Cepav so pred sprostitivijo cen pri Crveni zastavi zahtevali najmanj 30-odstotno podražitev avtomobilov, so sedaj automobile podražili v povprečju za 20,5 odstotka. Tako je maloprodajna cena »zastave-comfort« 150.670 dinarjev, »zastave mediterane« 144.628 dinarjev, vozilo »126« po bodo prodajali po 81.999 din., »125« po 134.948 dinarjev, »zastave 128 CL« 183.348 dinarjev, »zastava - polonez« bo veljal 195.448 dinarjev, »lada« 166.348 din., »lada 1600« 183.348 din., »fiat 132« bo sedaj veljal 363.794 din., »fiat 113 C«, bo veljal 217.228 din. in »fiat 850« 97.298 din. Vse cene veljavajo za prodajna mesta v Kranjcu. Zato je treba prijetiti zraven prevozne stroške, nekaj drugačne pa bodo tudi zaradi republiškega prometnega davka.

JESENICE

V pondeljek, 10. novembra, ob 16. uri se bo sestalo predsedstvo občinske konference Socialistične zveze na Jesenicah. Udeleženci se bodo osrednjo pozornost posvetili oceni uresničevanja družbenega načrta razvoja jesenike občine v obdobju 1976-1980. Med drugim bodo razpravljali tudi o osnutku smernic in nalog za uresničevanje družbenega načrta razvoja občine v prihodnjem letu. (S)

KRANJ

Na torkovi seji komiteja občinske konference ZKS Kranj so med drugim obravnavali problematiko kranjskega občinskega štaba teritorialne obrambe, sprejeli poročilo o obisku delegacije občinske konference ZKS Kranj pri komunistih v pobratenem Rivoliju in zapadni coni Torina in obravnavali kadrovske in vsebinske priprave na programskokobilno konferenco občinske konference Zveze socialistične mladine Slovenije občine Kranj.

-jk

Sodobne protiletalske obrambe ni moč zagotoviti brez raketenih sistemov

Pred dnevom topniško raketenih enot protiletalske obrambe

Varen zračni prostor

Letos proslavljajo topniško raketen enote protiletalske obrambe v naših oboroženih silah že 36. leto svojega delovanja. Prvi protiletalski polk vrhovnega štaba, namenjen za obrambo Beograda, so namreč ustanovili 18. novembra 1944. leta. Zato so topničarji protiletalske obrambe ta dan izbrali za svoj praznik. Skupaj z njimi se spominjamo pomembnih dogodkov v razvoju njihovih enot.

Vse od začetka narodnoosvobodilne vojne so se partizani branili proti sovražnim letalom z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Protiletalska orožja, ki so jih zaplenili sovražniku ali dobili od zaveznikov, so omogočila oblikovanje prvih enot za proti-

letalsko obrambo. Takrat zadnja odprtka tehnike – s helijem polnjeni baloni, reflektori, prisluskovalne in druge naprave – so bila v ponos tudi največjih armadam. Danes se teh, skoraj že pozabljениh sredstev protiletalske obrambe spominjajo le še starejši predstavniki tega rodu oboroženih sil.

Današnje topniško rakete enote protiletalske obrambe so oborožene z naj sodobnejšimi orožji in napravami. Mednje sodijo razen povečini doma izdelanih topniških orožij tudi naj sodobnejši raketi sistemi, ki so znani po veliki natančnosti in ognejni moči.

Za povečevanje borbenih možnosti topniški raketi enot protiletalske obrambe in naših oboroženih sil v celoti je veliko prispevala domača industrija. Ob uporabi naj sodobnejše tehnologije že danes proizvaja množična in zelo učinkovita sredstva za borbo proti ciljem v zračnem prostoru. Vendar imajo razvojne in industrijske organizacije tudi za bodoče velike možnosti za tovrstno dejavnost in opremljanje enot z naj sodobnejšimi cevnimi in raketenimi napravami.

Vsestranska uporabnost tehnike zahteva veliko strokovnega znanja. Uspešno rokovanje z njo omogočajo le nenehna prizadevanja predstavnikov enot v urjenju za protiletalsko obrambo. V zahtevnem izpoljevanju nalog – od zračnega opazovanja in identifikacije letal do izdajanja ustreznih povelj – morajo spoznavati in izkoristiti možnosti sodobnih elektronskih naprav, da bi dosegli skupni cilj, zanesljivo obrambo zračnega prostora.

S. Saje

Praznik
vojaške šole

LJUBLJANA – Gojenci in predavatelji srednje splošne vojaške šole Franc Rozman-Stane v Ljubljani so si za svoj praznik izbrali 7. november. Ob dnevu šole se namreč vsako leto spominjajo slavnega partizanskega komandanta Staneta, ki je na ta dan 1944. leta v tragični nesreči izgubil življenje.

Letošnji praznik srednje splošne vojaške šole, ki ga bodo proslavili danes, 7. novembra, bo še posebno svečan, saj v šoli praznujejo tudi peto obletnico delovanja. V njej so se od septembra 1975. leta dosegli vrsto uspehov. Najpomembnejši je prav gotovo prehod na usmerjeno izobraževanje, za katerega so se odločili lani kot prva srednja šola na naši republike. Prednost usmerjenega izobraževanja na šoli je predvsem v tem, ker imajo učenci več vojaških predmetov in jih po končanem štiriletнем šolanju v Ljubljani tako čakajo le še tri leta študija na eni od akademij. Razen tega, da učenci pridejo prej do poklica, jih tudi več nadaljuje študij na vojaških akademijah in potem opravlja delo v armadi. Uspešno delo v šoli učencem prav tako omogoča bivanje v internatu. Tod jim je v prostem času na voljo kar 24 različnih izvenšolskih dejavnosti, ki jih vodijo mentorji.

Današnje svečanosti v srednji splošni vojaški šoli Franc Rozman-Stane se bodo začele ob 8. uri s komemorativno sejo. Ob 9. uri bodo pripravili proslavo s kulturnim sporedom. V njem bodo nastopili baletna skupina za glasbeno izobraževanje iz Ljubljane, folklorna sekacija doma armade iz Ljubljane z učenci šole, recitatorji, pevski zbor in zabavni orkester šole.

S. Saje

Borci
se pripravljajo
na akcijo NNNP

Radovljica – 17. oktobra je bila v Radovljici seja vseh predsednikov in tajnikov krajevih organizacij ZZB NOV v občini Radovljica. Na seji so se seznanili z izhodišči za akcijo »Nič nas ne sme presenetiti« v letu 1980, v katero se morajo aktivno vključiti tudi člani ZZB NOV. Dogovorili so se, da bodo do 15. septembra letos pooblaščeni popisovalci obiskali vse člane ZZB NOV v radovljški občini in izpolnili nove evidentne kartotekate tako, da bo na občinskem odboru kartoteka z vsemi potrebnimi podatki članov.

Ob tem popisu bodo krajevne organizacije ugotovile najbolj aktivne člane ZZB NOV in jih predlagale za pohvale, knjižne nagrade in odlikovanja. Nadalje so se dogovorili, da bodo vse krajevne organizacije ZZB NOV izdelale spiske z nepokretnimi članov ter poslale spiske dispanzerju za borce NOV, da jih bo zdravnik obiskoval na domu.

Rozman Ciril

Svet v tem tednu

Zmaga manj znanega

Na torkovih predsedniških volitvah v Združenih državah Amerike je 69-letni kandidat republikanske stranke Ronald Reagan presestljivo prepričljivo porazil sedanega ameriškega predsednika in kandidata demokratske stranke Jimmyja Carterja – Odločanje za manj znanega kandidata, sicer pa uspešnega guvernerja države Kalifornije

WASHINGTON – Amerika vsaka štiri leta prvi torkov volitve izvoli 40. predsednika v zgodovini Združenih držav Amerike. Torkove volitve zanesljivo ne bodo takisto pozabljeni, saj so bile presenetljive. Čeprav je bilo pričakovano, izbran bo dve kandidati, republikanca Ronald Reagana in demokrata Jimmyja Carterja, pa je prepričljivo zmage enega ali drugega ničesar ni pričakovalo. Prav to pa se je zgodilo v prid manj znanega, vsaj v mednarodni politiki, republikanca Ronald Reagana, 69 let starega nekdanjega filmskega igralca. Sredine včeraj Združenih držav Amerike govorijo, da je Reagan zmagal v 44 zvezdah, Carter pa le v šestih. Republikanec je triumfiral celo državah, ki veljajo za izrazite trdnjave demokratov, dobitnik pa je glasove črncev, žensk in članov sindikatov. V takih razmerah je Carterjev poraz neizbežen. Sedanji ameriški predsednik ga je izbran pred zaključkom volitev, čestital svojemu tekmeču in izjavil, da mu je pripravljen pomagati na novi dolžnosti prvega moža Združenih držav Amerike. Carter bo januarja prihodnje leto zapustil Belo hišo, nato pa bo po ameriških običajih pred kongresom prisegel novi prednik, izvoljen v torku.

O naštevanju podatkov in drugih dejstev ob zdajnjih ameriških volitvah je treba še povedati, da je bila udeležba na volitvah med najslabšimi v zgodovini Združenih držav Amerike sploh. Le 52 odstotek volilcev se je udeležilo glasovanja. Najvišja volilna udeležba v Združenih državah Amerike je bila dosežena leta 1960, ko so Američani izbirali med pokojnim Kennedyjem in republikancem Nixonom. Odstotek ameriških volilcev se je takrat udeležilo glasovanja. Ena zanimivosti torkovih volitev je tudi, da so se Američani odločili za manj znanega kandidata. To Reagan v primerjavi s Carterjem je res kar se mednarodne politike tiče. V domovini pa je Carter na volitvah izbran, kar je že guverner zvezne države Kalifornije, ki je pod Reaganom doživel razcvet. Utemeljeno je razmišljajanje, da volilci takšnega razcveta ne želijo le Kalifornijo, ampak Združenih držav Amerike nasprotno. Zanimivo je prav tako tudi to, da je bil tudi Carter leta 1976, ko je bil izvoljen, prav tako malo znan politik iz Tekساسa. Američani so se torej v primeru Carterja in sedanjega Reagana odločili za manj znanega kandidata. Je pa Carter po sedanjem porazu takode eden redkih ameriških predsednikov, ki na volitvah niso izvoljeni tudi drugič.

Na torkovih volitvah je glavni poraženec Carter, slavo zmagoval pa uživa Reagan. Pa ne gre samo za te dve osrednji osebni sedanjih političnih trenutkov v Združenih državah Amerike. Gre tudi za poraz demokratske stranke kot celote, saj se je zamajala demokratska večina v senatu in kongresu, republikanci pa so na teh volitvah dobiti preveč več guvernerjev posameznih zveznih držav. Gre torej za spremembo v odnosu političnih sil.

Trežko je dan ali dva po volitvah analizirati vzroke Carterjeve poraze in Reagane zmage. Brez dvoma drži, da je bila predvsem strategija republikancev popolnejša, da se je nad Združenimi državami v času Carterjevega predsedništva nabralo kup težav in da so na torkottere med njimi ostale nerazrešene. Po sodbi Američanov je zmanjšalo ugled njihove države, zato so se odločili za Reagana, ki je obljubljal, da bo zahodni velesili vrnil vse, kar je v zadnjih letih izgubil. Zato tudi odločitev za ostrega, brezkompromisnega pustljivega in odločnega človeka.

Svet se sedaj še izogiba konkretnejših komentarjev. V Moskvi pa sredno objavili le volilne izide, zahodne evropske države pa za svedočajo, kakšen bo odnos novega predsednika do popuščanja napadov na kropicu, krepitve zahodne evropske vojaške zveze in do sporazumevanja na jasnočak. Kitajci v prvih vresteh želijo, da bi tudi nova ameriška administracija spoštovala dogovore, sicer pa drugih znanih komentarjev ni bilo zaslediti.

J. Kokš

Tito – partija – revolucija

Drevi ob 18. uri bo v tržiškem Cankarjevem finalni del gorenjskega tekmovanja mladih vojakov Mladost v pesmi, besedi in spretnosti

V počastitev 35. obletnice osvoboditve sta poveljstvo Ljubljanskega armadnega območja in republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije spomladan razpisala skupno tekmovanje vojakov in mladine pod gesлом Tito-partija-revolucija.

Cilj tekmovanja je, da pri vojakih in mladini razširi znanja o vlogi Zveze komunistov Jugoslavije in tovariša Tita v pripravah narodov in narodnosti Jugoslavije za dvig in razvoj vstaje za narodno in socialno osvoboditev, o junashtvu narodov, posebno mladine, pri vodenju oboroženega boja in drugih oblik odpora proti fašizmu in domačim izdajalcem, o graditvi oblasti delavskega razreda med narodnoosvobodilnim bojem in v povojni izgradnji, o prispevku mladih pri graditvi domovine in vlogi pri uresničevanju organizacijskih načel splošnega ljudskega odporja.

Te kmovanje, ki nosi širši naslov Mladost v pesmi, besedi in spretnosti, je letos zajelo veliko mladih v enotah JLA ter v osnovnih organizacijah ZSMS v krajevih skupnostih, delovnih organizacijah in šolah na Gorenjskem.

Po uspehih občinskih tekmovanjih bo danes v Tržiču preskus najboljših ekip na pokrajinskem nivoju. Ob 18. uri se bo v osnovni šoli heroja Bratča najprej pomerilo pet ekip, iz vseh občin po ena, sestavljenih iz nekaterih drugih pomembnih neznamenitosti.

Z velikim zanimanjem so se včeraj muzej v Bistri ter kabare Lipici, s posebno dobro pa so včutili v domu v Crikvenici.

Ogled
Titovega
mostu

Društvo upokojencev Gorice je zadnjo septembarsko soboto nedeljo organiziralo izlet upokojencev v Crikvenico, kjer so se učili nov most, ki povezuje kopno z kom Krk. Na poti so si ogledali nekatere druge pomembne ru-

Manj investicij, več kvalitete

daljevanje s 1. str.

z turističnimi in gostinskim organizacijami na Bledu, ki so na dejavnosti. Se vedno pa ostaja problem dotrajanosti proizvodja, uprav, saj so delovni pogoji razen tega pa ne morejo izjaviti in kvalitetno izboljšati tega programa.

Tgovoru je tovarš Vinko Hafner, da se je nujno treba za rekonstrukcijo in uresničevanje načrta, ki bo veljala 170 novih dinarjev. Sredstva naj bi bili predvsem v okviru Zivil-kombinata Žito, kamor sodi ta organizacija. Proizvodnja je po potrebnemu, tradicijo je v treba ohraniti tudi zato, ker izvajanje narašča in bo v naslednjih letih še naraščalo.

Gorenjenki, kjer so v sredo izvedli referendum za združitev s temeljnih organizacijah je v Gorenjski je za združitev do 70 odstotkov delavcev, v temu pa 60 odstotkov – je za 80 delavcev, ki pa izpoljujejo program in ustvarjajo prehodnik na delavca kot je povprečje. Njihovi napori so očitni, kljub temu, da bi težko našli delovno organizacijo, kjer še vedno delajo ob 40 let starih strojih, z katere ni domestnih delov. Njihovi pospehi pa kažejo tudi na to,

da je za njihove izdelke veliko povpraševanje, ki bo po analizi tržiča še večje.

RAZVOJ GOSTINSTVA IN TURIZMA

Na Bledu so se pogovarjali s predsedniki osnovnih organizacij sindikata in direktorji blejskih turističnih in gostinskih organizacij o planiraju in nadaljnji usmeritvi gostinstva. Seznani so ga s številnimi problemi in težavami, predvsem pa se pogovarjali o enotni turistični ponudbi Bleda.

Vinko Hafner je ocenil, da se morajo osnovne organizacije sindikata in občinski sindikalni svet bolj vključevati v krepitev družbenopolitičnega položaja delavca in si prizadavati za nadaljnji razvoj. Blejci se ne smejo zapirati v svoje meje, temveč povezovati z gostinskih in turističnih organizacijami izven blejskega območja. V naslednjih letih naj bi manj investirali v hotelske zmogljivosti, poskrbeli naj bi za večjo kvaliteto. Turizem je za radovljiško občino precejšnjega pomena, zato naj bi se prav sindikat odločno zavzemal za ugodnejši položaj delavcev, ki so zaposleni v gostinstvu in turizmu.

KAJ JE LOKALIZEM?

Na seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta so najprej spre-

gorili o usmerjenem izobraževanju v občini. Menili so, da predlog mreže šol še vedno ne upošteva dovolj kadrovskih potreb združenega dela. Ugotovili so neskladje med potrebami posameznih usmeritev in predvidenimi oddelki po predlogih izobraževalne skupnosti. Jasno naj bi tudi opredelili, kaj je lokalizem: ali je to tendenca vsake občine po srednješolski ustanovi ali izrazita koncentracija srednjih šol v regionalnih centrih? Jeseniška in radovljiška občina pa sta svoje predloge že uskladili.

V radovljiških občinih so organizacije združenega dela pripravljene prevzeti v prvem šolskem letu usmerjenega izobraževanja na izvedeno delo 412 učencev ali toliko, kot je generacijski priliv, vendar pa še ne pozna program usmerjenega izobraževanja. Tedaj se bo moralna okrepliti aktivnost osnovnih organizacij v teh delovnih organizacijah.

Na seji so spregovorili še o nagrajevanju učencev, o krepitvi kadrovskih služb ter o štipendijski politiki. Poseben problem pri usmerjenem izobraževanju pa je prav gotovo nerealno planiranje, denimo za gostinstvo, ko temeljne in delovne organizacije sploh ne načrtujejo gospodarskega kadra, čeprav ga potrebujejo.

D. Sedej

Kranj – Zavod za socialno medicino in higieno Kranj in Sozd Gorenjski zdravstveni center sta pripravila tečaj za usposabljanje srednjih in višjih zdravstvenih delavcev za delo v higieno-epidemiološki službi v izrednih razmerah. Dovodenega tečaja, ki mu bodo kasneje sledili še drugi, se udeležuje 30 medicinskih sester z vse Gorenjske. Med predavatelji tečaja, ki ima prvi teoretični in drugi bolj praktični del s preverjanjem znanja, so strokovnjaki Zavoda za socialno medicino in higieno Gorenjske in dr. Opačič, šef Higienškega zavoda Vojske bolnice Ljubljana. – Foto: F. Perdan

Zasedanje kranjske konference ZKS

Če hočemo, zmoremo

Kranj – Stališča razširjene seje komiteja občinske konference ZKS Kranj, na kateri je bilo govora o družbenoekonomskih in političnih vprašanjih v kranjski občini, teze za razpravo, posredovane v obravnavo vsem osnovnim organizacijam Zveze komunistov v občini, in razprava na torkovi seji komiteja občinske konference ZKS Kranj, ki se je sešla včeraj (četrtek) popoldne. Ko je komite ZK Kranj na torkovi seji razpravljal o zadnjih pripravah na konferenco, je menil, da mora biti njena beseda odkrita in ustvarjalna. Problematika družbenoekonomskih odnosov je sicer zapletena in medsebojno povezana, vendar je rešljiva, če se resnično zavzamemo in na vseh ravneh po svoje prispevamo k odstranjevanju problemov. Na konferenci zato ne kaže govoriti le o težavah, katerim na ravni občine ali Gorenjske sami nismo kos, ampak o problemih, ki imajo svoje korene v občini in so zato na tej ravni tudi rešljivi, brez izgovarjanja na vzroke izven družbenopolitične skupnosti. Takšno je bilo osnovno izhodišče kranjskega zasedanja konference ZKS.

Gradivo za konferenco je bilo posredovano v obravnavo vsem osnovnim organizacijam Zveze komunistov v občini. Ko so na torkovi seji komiteja obravnavali odzivnost organizacij na poziv k obravnavi gradiva, so ugotovili, da le-ta povsod ni bila opravljena tako kot bi bilo treba in da so marsikje gradivo le površno preleteli. To je napak, če vemo, kako koristna je lahko obravnavana takšna gradiva združena z razpravo o problemih, ki se v določeni sredini pojavljajo. Kjer so ravnali tako, so veliko lažje našli načine reševanja

vsakodnevnih težij ali lažjih vprašanj.

Na včerajšnjem zasedanju občinske konference ZKS Kranj so se med drugim dogovorili, da morajo komunisti, kjerkoli delajo ali bivajo, prispeti, da bo delo v proizvodnji in družbenih dejavnostih potekalo normalno, kar je pogoj za zagotovitev socialne varnosti delavcev. Zaradi precejšnje odvisnosti od uvoza surovin je naloga še težja, zato so usmeritev k svojemu znanju in surovinnam, primerjščim in prodornejšim proizvodnim programom ter domaćim delavcem ključ reševanja položaja. Da je to mogoče, potrijujeta na primer devetmesecna podatka o gibanju izvoza in uvoza v kranjski občini. Izvoz je porastel za 49 odstotkov, uvoz pa za 13,5 odstotka, kar je razveseljivo razmerje.

K bistvenim elementom sedanjega in prihodnjega družbenoekonomskoga razvoja kranjske občine je bila usmerjena razprava na včerajšnji konferenci. To so izvozno-uvozna gibanja, oblikovanje in delitev dohodka, varčevanje in racionalno trošenje časa in materiala, nagrajevanje pridnega in ustvarjalnega dela, vzpodobjanje vsestransko upravičenih in utemeljenih investicij, zagotavljanje preiskrbne z osnovnim živiljenjskim blagom in reproducijskim materialom, brzanje stopnje zaposlovanja in vzpodobjanje samoupravne sporazumevanja ter družbenega dogovarjanja, kakršnega smo opredelili v zakonu o zdrženem delu in drugih dokumentih. Akcija Zveze komunistov je nujna pri krepitvi delegatskega sistema, pri krepitvi naše obrambne sposobnosti in pri oblikovanju ter sprejemjanju realnih in uresničljivih planov za prihodnje srednjoročno obdobje.

J. Košnjek

proizvodnja ne dohitela povpraševanja

vec Bombažne predilnice in tkalnice Tržič so jito ocenili devetmesečne rezultate gospodarstva – Zaradi izpada dokupa tkanin in ter zaradi izjemne fluktuacije zaposlenih naporom letnega proizvodnega in finančnega plana verjetno ne bodo v celoti dosegli

so sklenjene. Potele so po sindikalnih skupinah, zlasti v tkalnicah in konfekciji, kjer le-te dobro delajo, sicer pa so o uspehih in težavah tričetrtletnega gospodarjenja najprej spregovorili izvršni odbori osnovnih organizacij zveze sindikatov, najbolj živahne in kvalitetne, so govorili predvsem po lastnem poslovanju in nadaljnjem delu, nekoliko manj pa o gospodarjenju v celotni delovni organizaciji. Temu vprašanju so se bolj posvetili delavci v skupnih službah, čeprav njihova aktivnost pri tem, žal, ni bila posebno pohvalna.

Tržički tekstilci so s poslovanjem v devetih mesecih le delno zadovoljni. Nanj so močno vplivali nekateri zunanji vzroki, ne samo devalvacija dinarja, ki je prinesla tudi nekaj dobrega, pač pa predvsem zaostreni gospodarski ukrepi. Med drugopolitične organizacije, delavski svet in nazadnje zbori delavcev.

»Osnova za razpravo je bila dobra,« je menil predsednik konference

Drago Koder

– Razprave o devetmesečnem poslovanju v štirih temeljnih skupnostih, ki sestavljajo Bombarščino in tkalnico Tržič,

osnovnih organizacij zveze sindikatov v Bombažni predilnici in tkalnici Drago Koder. »Gradivo je bilo pravočasno pripravljeno, dovolj zgoščeno in razumljivo, dobil pa ga je vsak tretji delavec. V temeljnih organizacijah, kjer so bile razprave tem ko z uvozom surovin niso imeli težav, pa se jim je večkrat zataknilo pri nakupu tujih reprodukcijskih materialov in rezervnih delov za stroje. V zadnjih treh mesecih so jim razen tega domači dobavitelji popolnoma odrekli prodajo tkanin, ki jo zaradi premajhnih lastnih zmogljivosti morajo dokupovati, če hočejo izpolniti zahtevne proizvodne načrte.

»V polletju smo zaradi spremembe pogojev izvozno-uvozne politike krepko popravili plan izvoza,« je nadaljeval Drago Koder. »Sprva smo načrtovali, da bomo izvozili za 1,6 milijona dolarjev izdelkov, po novem pa naj bi na zahodni trži prodrali za 2,2 milijona dolarjev blaga. V devetih mesecih smo ustvarili 66 odstotkov celotnega plana. Vzrok za to so neizpolnjeni proizvodni načrti posameznih temeljnih organizacij, razen tkalnice, ki jih je zelo prizadel izpad dokupa tkanin in preje ter velika fluktuacija delavcev.«

V zadnjih treh mesecih zamujejo verjetno ne bodo mogli povsem nadoknadi, čeprav so napeli vse sile, da bi se proizvodnemu in finančnemu planu čim bolj približali. Težave z nekaterimi vrstami surovin so še vedno enake, stare zaloge so pošle, z novimi pošiljkami pa prihajojo tudi nove ocene. Položaj tržičkih tekstilcev vsekakor ni rožnat, čeprav povpraševanja kupcev po njihovih kvalitetnih izdelkih kljub nadurnemu delu in delu v prostih sobotah ne morejo zadovoljiti. H. Jelovčan

»Naprej« z zahtevnejšimi cilji

Kranj – Pred dnevi je izšla deveta številka glasila kranjske mladine Naprej, prva v tem šolskem letu. Novi ureniški odbor si je zadal nalogu, da mora postati časopis, ki sodi med najboljša glasila občinskih konferenc zveze mladine v Sloveniji, še bolj ustvarjalen, kritičen in odprt za probleme mladih.

Naprej postaja glasilo, v katerem se bo čutilo delo mladih, njihovi problemi, težave in snovanja. S takšnim vsebinskim pristopom bo postal resnično »mladinski«, njegov stik z mladimi bo živ, živiljenjski, v uvodni besedi med drugim pravi njegov odgovorni urednik Drago Papler.

In kaj prinaša? Največ prostora je namenjena srečanju mladih iz prijateljskih mest, ki je bilo od 10. do 12. oktobra v Kranju. Zanimivo pa je tudi kritični zapis o uspehih kranjskih brigadirjev na letosnjih mladinskih delovnih akcijah, razmišljanje o varstvu okolja, o skrbi za otroke, seveda pa ne manjka niti poročil o delu mladih v mladinski organizaciji, v kulturi, športu in še kje. Skratka, časopis je na dobrati poti, da uresniči zahtevne vsebinske cilje. H. J.

Šepanje hišne samouprave

zaradi nesolidnosti izvajalcev, ki so zadolženi za vzdrževanje zgradb in stanovanj.

Da bi se hišna samouprava in zavest vsakega stanovalca, ki uživa družbeno dobro, zboljšala, morajo občinska in krajevne organizacije socialistične zveze, krajevne skupnosti in samoupravne stanovanjske skupnosti organizirano prispeti k oživitvi zborov stanovalcev in hišnih sestavov, ki naj dejansko odigrajo svojo pomembno vlogo in postanejo tudi sooblikovalci programov krajevnih skupnosti in stanovanjske skupnosti.

Dogovor, da v krajevnih skupnostih izvolijo posebne ali združene delegacije za skupščino stanovanjske skupnosti namreč ni prinesel začasnega uspeha. Posebna delegacija obstaja samo v Bistrici. Drugod so se odločili za združene. Noben pa še ni našla pravega stika z zbori stanovalcev. Zato se vse glasne pojavlja predlog o oblikovanju sveta stanovalcev kot stalnega delovnega telesa pri skupščini krajevne skupnosti.

Pri javnih obravnavah o uveljavljanju hišne samouprave, za katere bo poskrbela socialistična zveza, bi morali izpostaviti tudi možnost se stavbe združene delegacije za področja komunalne, stavbno-zemljive in stanovanjske problematike. Še prej pa bo koordinacijski odbor za spremeljanje uveljavljanja hišne samouprave pripravil konkretno izhodišča. H. Jelovčan

današnji dan leta 1917 revolucija je zmagal

Na današnji dan, sedmega novembra leta 1917 ali 25. oktobra po ruskih koledarju je voditelj sovjetskega delavstva in revolucionarji Vladimir Iljič-Lenin sporočil ljudstvu: »Začasna vlada je padla. Državna oblast je v rokah petrograjskih sovjetrov. Za to je bojevalo ljudstvo, za mir in pravičnost, je doseženo! Veliki sovjetski voditelj Lenin je tako svojemu narodu in svetu rekjal, da je zmagala oktobrska revolucija, prva socialistična revolucija na svetu in da je nastala sovjetska republika, prav tako prva demokratična na svetu. Daleč nazaj segajo korenine oktobrskega novembarskega dejanja v Petrogradu in kasneje v vsej Rusiji. Ljudstvo se je dvigalo. Vedno več razpok je bilo v okovih starega režima. Režim se je majal že med prvo rusko revolucijo med 1905 in 1907, potem pa so se pretresi nadaljevali in dosegli v revolucionarnem letu 1917. Sledile so barikade, združene s tem zoper vojno in udeležbo že izvrpane carske Rusije v njej, pa marčni dogodki, zadušeni v krvi, in najrazličnejše druge oblike režima. Lenin se je vrnil v domovino, snova pisal, vzpostavljal vstop v revolucijo in vstaj, pojasnil je cilje boja in se zoperstavljal na redki omahljivcem, oponentom in nasprotnikom obupora zoper stari režim. Revolucija je zmagal! Življenje je bilo, da je bila Leninova zasnova revolucionarnega dejanja realna, ne pa utopična, kot so trdili nekatere nasprotniki. Na Lenino pobudo je nova mlada sovjetska oblast ustvari, da dekret o zemlji, nato pa dekret o miru s pozivom vojskujočim svetom vojni, da je mir v interesu vseh, v interesu človeštva. Oktobrska revolucija je bila tiste čase največji trn v peti letni reakciji. Kontrarevolucija domačega in tujega izvora se je zato, da bi uničila mlado sovjetsko oblast, ki pa je bila uporna in složna in združena ob Lenini in njegovih sodelavcih. Zato je bil ostala. Svetovni delavski razred je z nastankom mlade sovjetske republike dobil svojega največjega zaveznika in primer, kako delavstvo pod vodstvom revolucionarne partije lahko preoblast. Zgodina je visoko ocenila delež Jugoslovjanov v oktobrski revolucionarji. Nad 40.000 naših ljudi se je bilo na strani revolucionarjev. Častno so opravili svojo delovno dolžnost, se kalili in mnogi od njih stopili na čelo naše revolucije in osvobodilnega boja. Sami smo ga izbojevali, revolucijo nista in bogatili ter dosegali njen glavni smisel: oblikovanje našega ljudstva in občan samoupravno in na delegatski osnovi v svojem delu, delitvi rezultatov dela in življenju nasprost. To je naša vrednota socializma, katerega zastavo so dvignili v pod Leninovim vodstvom!

J. Košnjek

Hrana ni le kmetov, je naš skupen problem

V nedeljo so se zbrali kmetje iz vse škofjeloške občine in opozorili na vrsto nerešenih uprašanj v kmetijstvu — Neskladja med cenami ovirajo proizvodnjo — Nezdrave zahteve po plačevanju v devizah — Kmečki sindikat

Kmetje smo lahko ponosni na dosežke zadnjih desetih, petnajstih let. Pridobivanje hrane smo mehanizirali in nič več je ne pridejemo le zase, temveč tudi za polne mize tistih, ki nimajo polj in hlevov. Tržna proizvodnja pa je hkrati prinesla odvisnost kmečkega dela in socialnega položaja kmetov od cen, ki se ne oblikujejo v kmetijstvu, temveč o njih odločajo drugod. Tudi na politiko razvoja kmetijstva kmetje nimajo vpliva, čeprav pridejajo v naši republike kar 80 odstotkov hrane, pa tudi zadruge in poslovne skupnosti ne, zato se porajo vedno nova neskladja, ki ogrožajo kmetijsko proizvodnjo in zavoljiv socialni položaj kmečkih ljudi.

To so poudarili kmetje, ki so se v nedeljo zbrali v zadružnem domu v Zmincu v Poljanski dolini. Sestanek je organizirala krajevna konferenca SZDL Zminec v sodelovanju s kmečko sekcijo in so se ga udeležili kmetje iz vse škofjeloške občine. Opozorili so na vrsto problemov pri proizvodnji hrane, ki zahtevajo hitro ukrepanje in široko družbeno akcijo.

Nikakor ni res, so poudarili kmetje, da bi bili krivi za slabo preskrbo. Prek svoje zadruge so letos prodali 1600 ton goveda, vendar je MIG dala v leske mesnice le 60 odstotkov mesa, drugega pa v mesnice v Ljubljani, drugod po Gorenjskem in na Primorskem. Od 6 milijonov litrov mleka, ki ga letno namolzejo in oddajo škofjeloški mlekarni, se ga le 1,5 milijona litrov porabi v domači občini. Prav tako se prek občinskih

meja proda 80 odstotkov pridelka krompirja.

Hkrati pa so opozorili, da takšen obseg proizvodnje lahko hitro postane negotov, če se ne bodo uredila neskladja med cenami krmil in re-promateriala ter cenami pridelkov. Cene prvih so se povečale skoraj za polovico, cene pridelkov pa veliko manj, zato breme inflacije kmetje še veliko teže nosijo. Proizvodnja mleka že ni več rentabilna in podobno je tudi pri pitancih. Če pa ne bo letos zagotovljenih dovolj gnojil, bomo imeli prihodnjo jesen mesa preveč, ker bo zaradi pomanjkanja krmne potrebno sprazniti hleva, že naslednjo pomlad pa se bomo srečali z novo mesno krizo. Nikakor se ne strinjajo s sklepom poslovne skupnosti za krompir, ki je zaradi dobre letine določila ceno 3,3 dinara za kilogram krompirja, ker z njim ne pokrijejo niti proizvodnih stroškov.

Ker devize od izvoženih kmetijskih pridelkov pobira trgovina, so kmetje prisiljeni »vercati« rezervne dele za stroje. Še hujši problem pa postajajo zahteve, da je treba reprematerial platičevati v devizah. Tako je škofjeloška zadruga prav te dni dobila zahtevo od Agrotehnik, da naj za 1000 ton gnojil, če jih hoče dobiti, pripravi devize. Zraven je bil priložen tudi predlog samoupravnega sporazuma o odkupu deviznih pravic v tovarni dušnika Ruše. Samo za odkup pravic bi bilo treba odšteti 25 odstotkov vrednosti deviz in devize posebej plačati draže od uradnega tečaja. To bi seveda gnojila močno podražilo in znova povečalo proizvodne stroške v kmetijstvu.

S pojavom, ki se je razpasel po vsej Sloveniji, so poudarili na sestanku, se morajo spoprijeti republiški izvršni svet, gospodarska zbornica in kmetijska poslovna skupnost, sicer se lahko zgodi, da bodo kmetje lahko pridelovali hrano le za sebe, na drugih mizah pa jo bo zmanjkalo. Proizvajalci gnojil in drugega repremateriala za kmetijstvo namreč zahtevajo toliko deviz, da bi morale zadruge izvoziti polovico živine, mleka in krompirja. Kaj bi to pomenilo pri sedanji, že tako slabici, ni treba posebej poudarjati.

Kmetija je skupaj z gozdom enotna proizvodna enota in bi zato izkušček od lesa moral biti tako velik, da bi zagotovil svoj delež k prispovedki za pokojinsko in invalidsko zavarovanje ter za druge potrebe na kmetiji. Sedaj je plačano le delo pri spravilu lesa in še to smešno nizko. Za kubik hlodovine, posekane, obdelane in prepeljane na Trato, dobi lastnik 1.120 dinarjev. Jelovica ali kdorkoli ga razraga pa za deske najmanj petkrat toliko. Vendar smreka raste sto let, hlad pa je razčagan v nekaj minutah. Iz tega se vidi, da se dohodek namesto nazaj v kmetijstvo, preliv v industrijo. To je prav tako nesprejemljivo kot to, da mora zadruga iz združenih sredstev vsako leto prispevati za razvoj kmetijstva v manj razvitenih občinah okoli 80.000 dinarjev.

V škofjeloški občini je namreč kar dve tretjini kmetij v hribovitih predelih, ki bi jih prav lahko uvrstili v »kmetijsko manj razvita« področja. Prav zato bi morale biti tudi na tem področju načrte v kmetijstvu ne povratne. Zakon sicer to dovoljuje, vendar mora kmet imeti v hlevu najmanj 50 glav živine in tudi drugi pogoji so takšni, da jim kmetje s svojimi dokaj majhnimi kmetijami ne morejo ugoditi.

»Da bi se razmere izboljšale, se moramo tudi sami bolje organizirati,« so poudarili kmetje. »Pred leti smo veliko pričakovali od kmečkih sekcij pri SZDL, vendar so sčasoma povsem izgubile na pomenu. Tudi zadružna zveza in kmetijske poslovne skupnosti nimajo tiste vloge kot bi jo morale imeti, saj je njihov vpliv na oblikovanje politike razvoja kmetijstva premajhen.«

Preslabo pa so kmetje organizirani tudi v domači občini. Slabo se povezujejo kot delegati za zadružne organe in premalo enotno nastopajo. Enako velja za delegate zbornice združenega dela občinske skupščine, kjer bi morali enotno nastopati zlasti, ko gre za varovanje kmetijske zemlje in načrtovanje kmetijske politike.

Zato so sklenili, da bodo oživili delo kmečkih sekcij pri krajevnih konferencah SZDL. Prizadevali pa si bodo tudi za ustanovitev kmečkega sindikata v okviru Zveze sindikatov Slovenije, katerega naloga bo organizirati kmete za skupen nastop v prizadevanjih za izboljšanje ekonomskega in družbenega položaja.

L. Bogataj

NA DELOVNEM MESTU

Ze deset let traja organizirano urejanje arhiva v kranjski »Savi«, pa imajo njegovi delavci še vedno polne roke dela z razvrščanjem vskovrstnega zgodovinskega, finančnega, tehničnega, tehnoškega, personalnega, samoupravnega in drugačnega gradiva, pa seveda s posredovanjem le-tega množičnemu navalu predstavnikov TOZD, ki ga potrebujejo pri svojem delu. Dela brez arhiva si dandanes v večjih delovnih organizacijah skorajda ne moremo predstavljati, kajti nič več ni to z golj skladišče starega papirja, ki

ga »za vsak primer« hrani, v njem pa lagodno gnezdi požrešne miši, pač pa je dokumentirano gradivo nenehno v teku, v neprestanem živem stiku z današnjostjo, z ljudmi, ki ga potrebujejo pri vsakdanjem delu.

Franci Dolhar, ki dela v arhivu DO Sava že tretje leto, trenutno ureja obširen fond pod oznako »samoupravljeni organi«, sprejema in ureja ter nazadnje tehnično opremila dokumentacijo, ki je doslej ležala po omara in pisalnih mizah ter bila slej ko prej obsojena na propad. Za potrebe samoupravnih organov, za njihovo današnje delo, pa je mnogokrat potrebljalo pogledati, kaj je bilo nekdaj napisano, kako so se včasih reševala vprašanja, odgovor pa je težko najti v kupih brez reda nametanega papirja.

»Gradivo, ki ga moram urediti, najprej natančno pregledam. Potem ga razdelim po posameznih področjih, TOZD, po posameznih sejah, kjer so mi v veliko kronološko oporo datum. Potem pride še natančnejše razgrajevanje posebej na zapisnike in posebej na različna dopolnilna in oporna gradiva. Na koncu izdelam registrator, ki je potem pod natančnim naslovom — z vsemi podatki — vstavljen v arhiv.«

Francija Dolharja je v arhiv privabilo le vabljivo enoizmenko delo, potem ko se je vpisal na večerno ekonomsko šolo, vendar pa se je skozi prakso arhivskega dela začel natančnejše zanimati in spoznavati z mikavnimi stranmi tega poklica, ki ni vezano na roke.

ki pušča mnogokrat proste roke pri težnjah po samoizobraževanju, ko omogoča veliko praktičnega izpopolnjevanja... Kljub stremenuju po globljem študijskem izpopolnjevanju v tej stroki pa Franci Dolhar meni, da največ izkušnjo v tem poklicu daje življenska šola, dolgoletne izkušnje, človekovo zanimanje za urejenost arhivov drugje.

»Moje prvo delo v arhivu je bilo urejanje zgodovinskega gradiva po strogi abecedi, skratka enostavna urejevalna dela. Stare listine, kjer je že preperal papir velik problem, je zaradi velike raznolikosti precej zahtevno urejati. Razen tega pa nepoučeni trdijo, da je temu gradivu namenjeno le dolgotrajno ležanje v prahu po omara, da ga ne bo nikje več uporabljal. Vendar je prav zgodovinsko gradivo — Sava ima bogato, šestdesetletno zgodovino — lahko zelo zanimivo za izdelavo biltenov, gradiv ob raznih obletnicah, za študijske namene, za seminarne naloge. Skratka, skoraj vsa shranjena dokumentacija je neprestano v obtoku. Najbolj uporabljena je bržkone finančna dokumentacija, saj jo v sleherni računovodski službi potrebujejo skoraj vsak dan za kontiranje delavčevega minulega dela, na podlagi katerega mu izplačujejo pokojino. Arhivi torej le niso tako zapuščeni in od ljudi odtueni, kakor imajo pogosto predsodek tisti, ki se s to privlačno in zanimivo dejavnostjo ne ukvarjajo.«

D. Žel.

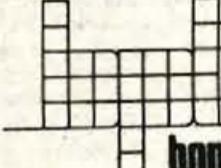

Franci Dolhar,
manipulant v arhivu
delovne organizacije

Etino skladišče se polni, te dni zaključujejo s predelavo paprike, ki je letno dobrino obrodila in bo lahko nadomestila slabo letino kumar. Prihod mesec bodo odprli drugi del novega skladišča, v katerem bo tudi pakirniš...

— Foto: D. Dolenc

bombažna predilnica in tkalnica | tržic

razglasila naslednje proste naloge in opravila na podlagi 6. člena Pravilnika o delovnih razmerjih ter v skladu z 21. členom Zakona o delovnih razmerjih:

DSSS — PRODAJNI SEKTOR VODENJE IZVOZNEGA ODDELKA

— 1 oseba za nedoločen čas

- Pogoji:
- visoka šola ekonomsko-komercialne smeri,
 - poznavanje ustrezne zakonodaje, znanje tujega jezika,
 - 2 leti delovnih izkušenj v komercialni službi ali
 - višja šola ekonomsko-komercialne smeri,
 - poznavanje ustrezne zakonodaje, znanje tujega jezika,
 - 4 leta delovnih izkušenj v komercialni službi

Pismene prijave z dokazili o izobrazbi sprejema kadrovski edelek 15 dni po objavi.

Žive zaloge mesa

O živinoreji te dni veliko govorimo. Prisilile so nas prazne mesnice, spoznanje, da jih zgolj višje cene ne bodo napolnile. Podobno kot drugod na Gorenjskem ima tudi kamniško kmetijstvo največ možnosti za razvoj živinoreje. O prizadevanjih, tudi uspehih, na tem področju smo se pogovarjali s Tonetom Pengovom, predsednikom kamniškega izvršnega sveta.

Razvoj kmetijstva kot prednostne dejavnosti v kamniški občini niste zapisali le na papir?

Pred dvema letoma smo sprejeli prostorski plan za potrebe kmetijstva, mu podredili vse ostale zahteve po urbanizaciji. Imamo precej hribovske kmetijstva in pred leti so se ljudje iz odročnejših krajev izseljevali. Oprdelili smo skladen regionalni razvoj, družbenoekonomski razvoj usmerjamo tudi v te kraje. Prve korake smo že naredili. Obnavljamo šolska poslopja v Tuhinjski dolini, saj so se otroci vozili v Kamnik. V Komendi bo vsak čas odprtta zdravstvena postaja, z novim letom tudi v Lazah za področje Tuhinjske doline. Oblikovali smo merila za razvrstitev krajevnih skupnosti po stopnji razvitosti. Hribovsko kmetijstvo rešujemo tudi s pospeševanjem kmečkega turizma in z novim letom bo nekaj kmetij-

Letos smo okrepili pospeševalno službo, zaposlili novega pospeševalca, ki ga plačujemo iz občinske proračuna. Smo tik pred ustanovitvijo skupščino samoupravnega sklada in intervencije v kmetijstvu, s katerim se homo na enem mestu dogovori o programih pospeševanja kmetijstva. Letos smo namenili okrog milijon dinarjev; 1,7 milijon dinarjev je s samoupravnim sporazumom zbralo zdrženo delo, ostali pa bila sredsta občinskega proračuna.

Pozornost je vzbudilo premirjanje živih zalog hrane.

Le z usmerjanjem sredstev v marmo proizvodnjo bomo dosegli etino zaloge. Na tem področju niso domači kmetijski kmetijstvo ima največ možnosti za razvoj živinoreje. Premirimo privez. Med prvimi oblikovali občinske blagovne resurse, ki obsegajo tudi 60 ton marmo. Dajejo nam možnost intervencije ob večjih motnjah na trgu, istodobno pa možnost odkupa viška živine. Poleg tega smo se letos s kmetijstvom dogovorili za oblikovanje blagovne rezerve živine v živi teži. Kmetijstvo je dobilo za dodatni privez deset milijonov dinarjev. Ukrepi so kmetijstvo zavojili, vendar nekaj dobrega dejali. Bistvo ukrepa pa ni le do staleža živine. Žive zaloge meseca so strateško razporedili po krajih skupnosti, ki so tudi povedale lahko dobi premijo.

Odpira se problem neuskajenih cen mesa in mleka?

Do konca septembra je bilo kupljeno 1.843.000 litrov mleka. Čimer je bil letoski plan dosezen odstotno. Lanskega smo torej že segli, letoski je za 10 odstotkov višji. Do konca septembra je kupljeno 308 ton mesa, s čimer je bil plan odkupa realiziran 78 odstotno. Emoni ni uspel zagotoviti večjega odkupa, v hribovskih predelih pa je bil močno prisoten prve sektor. Vendar ugotavljamo, posebej mleka, kar je odraž neuskajenih cen mesa in mleka. Odpira se tudi problem pomanjkanja umetnih gnojil. Perutninariji se soočajo s pomanjkanjem krmil in eden izmed kooperantov je že odpovedal sodelovanje. Gre za vprašanje paritetov cen, učinkovitosti za razvoj kmetijstva in predelavo kmetijskih pridelkov povezanih v reproceloto, od individualnega kmetijskega proizvajalca preko kmetijskega kmetijstva do ključnih predelav, preraje mesa — cene gnojil, krmil — kmetijstvo in drugih povezanih ter-

22 TRŽIČ

22. seja DRUŽBENO-POLITIČNEGA ZBORA skupščine občine Tržič, nedeljek, 10. novembra, 17. ur v mali sejni skupščine občine

22. seja ZBORA DRUŽBENEGA DELA skupščine občine Tržič, sredo, 12. novembra, 17. ur v veliki sejni skupščine občine

22. seja ZBORA KRAJNINIH SKUPNOSTI skupščine občine Tržič, sredo, 12. novembra, 17. ur v mali sejni skupščine občine

Dnevni red

Po izvolitvi komisij za verifikacijo poslanih delegatov in ugotovitvi skupnosti bodo delegati razpravljali o vlogah z zadnjih let ter o uresničevanju sprejetih sklepov, nato pa se bodo posvetili naslednjim točkam dnevnega reda:

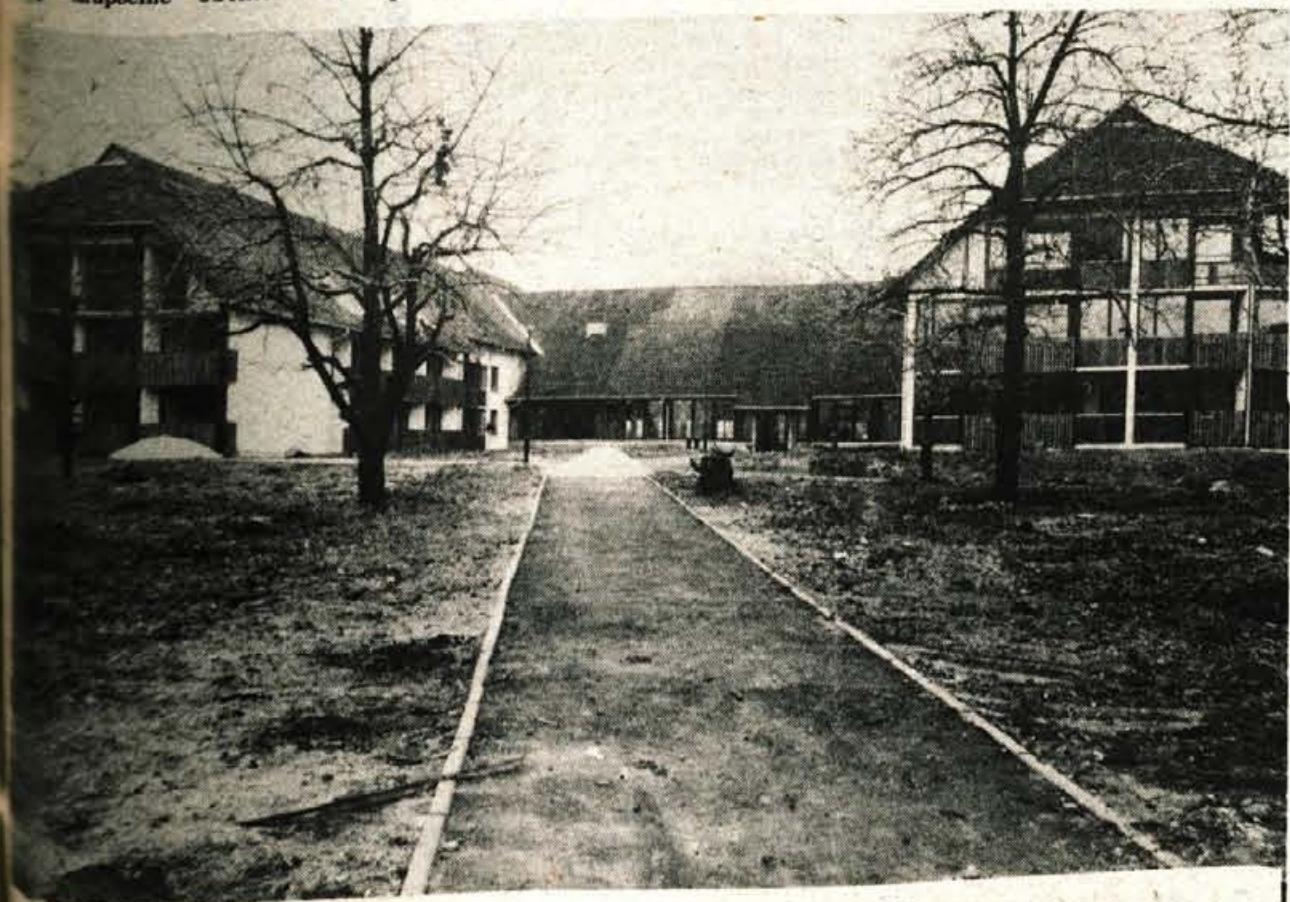
- četrti krajinski samoprispevki v Tržič - delovno gradivo
- obvezna besedila osnutka mandatov k ustavi SR Slovenije
- predlog družbenega dogovora o družbenih svetih v občini Tržič predlog aktov o družbenih svetih v občini Tržič
- predlog odloka o spremembah in dopolnilih odloka o ustanovitvi Uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko
- predlog sklepa 2. seje odbora predstavnikov družbenega dogovora o temeljnih uporabah in upravljanju s sredstvi solidarnosti za odpravljanje posebnih naravnih neeed
- volitve in imenovanja
- odgovori na delegata vprašanja predlogi in vprašanja delegatov družbenopolitičnega zbor in zbor krajevinskih skupnosti bosta razen tega obravnavana
- constek družbenega dogovora o urejanju, vdrževanju in postavljanju spomenikov, spominskih plošč in drugih obeležij obdobja socialistične revolucije, o urejanju in vdrževanju grobišč in grobov borcev in poimenovanju na območju občine Tržič

Družbenopolitični zbor in zbor zdravstvene skupnosti

- predlog odloka o ureditvi nekaj vprašanj s področja zasebnih skupnosti občini Tržič
- Komunalno podjetje Tržič - dolgoročni rok za odpravo vzrokov v samoupravnih odnosih in organizaciji poslovanja

Imenovanji

Borštana Jocifa iz Preddvora, gospodarskega inženirja gozdarstva, naj bi delegati vseh gorenjskih skupščin imenovali za vršilca dolnosti načelnika uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko, zato ko naj bi vršilec dolžnosti načelnika načelnika uprave postal diplomični politolog Ivo Štefančič iz Škofje Loke. Predlog je podal predsedstvo skupščine gorenjskih občin, podpirata pa ga koordinacijski odbor za kakovost vprašanja pri medobčinskem svetu SZDL za Gorenjsko in komisija za volitve in imenovanja skupščine občine Tržič.

Orednji objekt, grajen s sredstvi tretjega samoprispevka delovnih ljudi in nekaterih organizacij, je dom upokojencev v Bistrici, v katerem je našlo varstvo že prek šestdeset ostarelih tržiških občanov. Četrtni samoprispevki, če ga bodo delegati podprtli, bi bil namenjen gradnji komunalnih objektov v krajevih skupnostih.

Hitrejši razvoj krajev

Delegati skupščinskih zborov bodo spregovorili o umestnosti razpisa referendumu za četrti občinski samoprispevki, ki naj bi bil namenjen izgradnji komunalnih objektov v krajevih skupnostih

V dvanajstih letih so delovni ljudje tržiške občine s samoprispevkami pomagali rešiti nekatera najbolj pereča vprašanja otroškega varstva, osnovnega šolstva in skrbi za ostarele ter posigli tudi na druga področja, ki jih sicer ne bi mogli tako hitro in učinkovito urediti.

V programu tretjega samoprispevka, ki naj bi se istekel konec prilagodljivega leta, je bila izgradnja doma upokojencev, dveletne srednje šole, večnamenske športne dvorane, nekaterih komunalnih objektov v krajevih skupnostih ter obnova nekdanje Bradičeve šole in poletnega kopalista. Denar za uresničitev zahtevnega programa so razen delovnih ljudi zbirale na osnovi posebnega dogovora še temeljne organizacije zdržanega dela ter nekaterih interesnih skupnosti.

Tako naj bi vsako leto zbrali predvidoma nekaj več kot 95 milijonov dinarjev (v valorizirani vrednosti), zaradi neizpolnitve obveznosti zdržanega dela pa je vsota vsako leto manjša kar za 12 milijonov dinarjev.

Skočovita rast gradbenih cen, od 1975. leta so poskočile kar za 230 odstotkov, in nekoliko pre-optimistično zastavljeni program gradnje objektov sta pri-

dala še svoje. Športne dvorane v obdobju tretjega samoprispevka ne bo mogoče zgraditi. Denarja, stala bi približno 25 milijonov dinarjev, ni. Zaradi drugačne razpoložitve mreže šol srednjega usmerjenega izobraževanja pa je iz programa izpadla dveletna srednja šola. To pa pomeni, da bo za dobrih 12 milijonov dinarjev, kolikor naj bi šola stala, potrebo prej skleniti zbiranje tretjega samoprispevka, torej konec maja in ne konec decembra 1981. leta.

Stanje, kakršno je, je dobra osnova za oceno rezultatov sedanega samoprispevka ter za odločitev o primernosti razpisa novega. V naslednjem srednjoročnem obdobju bodo krepko zmanjšane vse oblike porabe, še posebej investicijske na področju družbenih dejavnosti. Po drugi strani pa je v tržiških krajevih skupnostih kopica neročenih komunalnih problemov. Vse to je vodilo izvršni svet skupščine občine pri oblikovanju predloga za četrti samoprispevki, s katerim bi ob precejšnji meri solidarnosti med krajevnimi skupnostmi, zlasti do manjših, rešili najbolj pereča vprašanja, ki jih v naslednjem petletnem obdobju sicer ne bi mogli.

DOGOVORIMO SE

Malo časa za odpravo motenj

Zaradi motenj v samoupravnih odnosih in organizaciji poslovanja Komunalnega podjetja Tržič, ki so jih ugotovili delavci Službe družbenega knjigovodstva, komisija izvršne sveta in družbeni pravobranilec samoupravljanja, izvršni svet v soglasju s komitejem občinske konference zvezne komunistov in predsedstvom občinskega sveta zvezne sindikatov Tržič predlaga družbenopolitičnemu zboru in zboru zdržanega dela skupščine občine Tržič, da določi delavcem Komunalnega podjetja tri mesece časa za odpravo posmanjkljivosti, ki bi bili lahko osnova za začasen ukrep družbenega varstva.

Tri mesece je kratek rok, posebno še, ker bodo morali v Komunalnem podjetju začeti postopek za ponovno samupravno organiziranje delovne organizacije ter v skladu s tem sprejeti nov samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovni organizaciji in nov statut, v katerem bo treba opredeliti dejavnost podjetja v skladu z ustanovitvenim aktom.

Uskladiti bodo morali še pravilnik o delovnih razmerjih ter izdelati primeren sistem nagrajevanja po delu oziroma dopolniti samoupravni sporazum o osnovah in merilih za raz porejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohode.

Uresničevanje sklepov naj bi spremjala komisija, v katero izvršni svet predlaga Jožeta Oblaka za predsednika, za člana pa Igorja Mokorela in Lada Srečnika. Komisija naj bi o tem vsak mesec poročala družbenopolitičnemu organizacijam in izvršnemu svetu, ta pa skupščini občine Tržič.

DOGOVORIMO SE

Dosedanje usklajevanje programov med krajevnimi skupnostmi je pokazalo, da za nekatere neomogočena solidarnost ni sprejemljiva. Zato izvršni svet predlaga, da se 40 odstotkov sredstev, zbranih z morebitnimi četrtimi samoprispevkami, namesti tistim krajevnim skupnostim, ki same ne morejo zbrati dovolj denarja za uresničitev svojih programov, 60 odstotkov sredstev pa bi ostalo krajevnim skupnostim, ki jih oblikujejo. Predlagana meja solidarnosti je najnižja, ki še dopušča uresničitev programov v manj razvitenih krajevnih skupnostih. Če tak predlog ne bi naletel na zadostno podporo občanov, po mnenju izvršnega sveta odpade utemeljenost uvedbe novega občinskega samoprispevka.

Delovni ljudje tržiške občine naj bi s četrtim samoprispevkom zbrali okrog 68,2 milijona dinarjev. Za uresničitev programa gradnje komunalnih objektov, ta je trenutno le osnutek, bi zdržali še slabih 8 milijonov dinarjev, ki jih na osnovi samoupravnega sporazuma odvajajo delovne organizacije za naložbe v krajevnih skupnostih, medtem ko z denarjem iz dohodka temeljnih organizacij samoprispevka ne bi več bogatili.

Izvršni svet skupščine občine Tržič predlaga delegatom, da se tretji samoprispevki zaradi izpada gradnje dveletne srednje šole sklene konec maja 1981. leta. Če se bodo odločili za podporo četrtemu samoprispevku, se bo treba opredeliti tudi o usodi športne dvorane, pozitivno seveda le na račun dela komunalnih investicij v krajevih skupnostih.

Razprava v zborih bo vsekakor pokazala politično in gospodarsko utemeljenost razpisa novega referendumu. V primeru podprtja predlogu bo o vsebinski programi stekla beseda na zborih delovnih ljudi in občanov.

Prepis za obrtnike

Na osnovi novega republiškega obrtnega zakona je izvršni svet pravil osnutek odloka o ureditvi dočasnih vprašanj s področja zasebnih obrtov v občini Tržič. Dokument določa pogoje za prodajo izdelkov samostojnih obrtnikov oziroma za opravljanje gostinskih storitev zunaj poslovnega prostora, za sprejemanje gostov na prenočišču in hrano, za prodajo na drobno, opravljanje gospodarskih dejavnosti kot postranskega poklica ter za možnost dolophilnega dela drugih oseb.

Osnutek odloka so obravnavali skupščinski zbori in ga posredovali v javno razpravo. V njej so sodelovali vse zainteresirane sredine, še posebno Obrtno združenje Tržič. Predlog, dopolnjen z opredelitvijo predvsem tistih določb in ukrepov, za katere republiški zakon pooblašča občine in ki v zakonu niso točno razčlenjeni, daje izvršni svet ponovno v razpravo in sprejem.

Praksa pokazala pomanjkljivosti

Junija so vse gorenjske občinske skupščine sprejele odlok o ustanovitvi uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko. Med postopkom ustanavljanja uprave, določanja njene notranje organizacije ter sistemizacije del in nalog pa se je pokazalo, da nekatere določbe niso dovolj natančne. Predsedstvo skupščine gorenjskih občin zato predlaga spremembe in dopolnitve odloka. Nanašajo se na zaposlitev inšpektorjev, ki po pretekli mandatne dobe niso ponovno imenovani, na možnost pridobitve manjšajoče strokovne usposobljenosti v štirih letih njihovega dela ter na uporabo samoupravnih splošnih aktov, ki so zanje veljali pred začetkom dela uprave inšpekcijskih služb za Gorenjsko, dokler se delavci ne bodo dokončno organizirali in sprejeli lastnih aktov.

Trije družbeni svet

V priznanju, da se znotraj delegatskega sistema ustvarijo organizirane oblike demokratične izmenjave mnenj, ki jih narekuje dinamičen razvoj družbenopolitičnih in političnih odnosov ter težnja po čim bolj popolni demokratizaciji procesa sprejemanja družbenih odločitev, je izvršni svet izoblikoval predloga družbenega dogovora in odloka o družbenih svetih v občini Tržič.

V tržiški občini naj bi ustanovili tri družbene sante: za vprašanja razvoja družbenopolitičnih odnosov, za vprašanja družbenopolitičnega razvoja in družbenega planiranja ter za gospodarjenje s prostorom in varstvo okolja.

O teh aktih so zbori skupščine občine že razpravljali in posredovali nekaj pripombe, ki jih je izvršni svet skupaj z lastnimi vnesli v predloga dogovora in odloka.

Negovanje revolucionarne dediščine

Na dnevnih red skupščine občine Tržič prihaja tudi osnutek družbenega dogovora o varstvu, urejanju, vdrževanju in postavljanju spomenikov spominskih plošč in drugih obeležij obdobja socialistične revolucije, o urejanju in vdrževanju grobišč in grobov borcev in poimenovanju na območju občine Tržič.

Ze naslov dogovora, o katerem bo stekla javna razprava, ponazarja njegovo vsebino, ki jo je narekovala družbenopolitična in moralna obveznost družbe do spomenikov socialistične revolucije in do njenih žrtv, potreba po ohranjanju in razvijanju revolucionarnih izročil, spodbujanje razredne družbene naravnosti, zavest o najnajti krepitve organizacije splošnega ljudskega odpora in družbeno samozadržitev ter nekatera druga izhodišča, povezana z negovanjem bogate revolucionarne dediščine.

Dogovor med drugim vsebuje tudi enotne pogoje za postavitev novih spomenikov in za njihovo vzdruževanje, posebno pomembno pa je poglavje, ki govori o nalogah podpisnikov dogovora in o nalogah odbora podpisnikov.

Uresničevanje Titove pobude

Komisija skupščine socialistične republike Slovenije je pripravila osnutek amandmajev republiške ustawe, ki pomenijo dograjevanje političnega sistema socialističnega samoupravljanja oziroma uresničevanje Titove pobude o kolektivnem delu, odločjanju in odgovornosti v organih našega političnega sistema.

Nadaljnji razvoj sistema namreč narekuje usmeritev v demokratizacijo vseh družbenih odnosov, ki se mora izraziti v višji stopnji uveljavljanja in usklajevanja samoupravnih interesov delovnih ljudi zlasti prek delegatskega sistema odločanja. Na tej osnovi je treba zagotoviti tudi učinkovitejše in odgovornejše delo vseh institucij in organov političnega sistema ter pospeševati prilaganje njihove organizacije, metod in načina dela potrebam delegatskega sistema.

Ustavne spremembe po vsebini ne spremnijo položaja in funkcije posameznih organov ter odnosov med njimi. To še posebej velja za izvršne sante skupščin družbenopolitičnih skupnosti. Nanašajo se le na vprašanja organizacije teh organov, na trajanje mandatne dobe predsednikov in na omemitev njihove ponovne izvolitve.

Komisija daje v razpravo pet osnutekov dopolnil republiške ustawe. Prvi amandma daje ustavnim spremembam, ki naj omogočijo doslednejše uresničevanje kolektivnega dela in odgovornosti. Drugi opredeljuje načela o mandatu do štirih let in o možnosti dvaletne zaporedne izvolitve fucionarjev, tretji pa pravi, da sedem članov predsedstva republike volijo obinske skupščine in skupščine posebnih družbenopolitičnih skupnosti, predsednika predsedstva pa naj bi po novem volila za eno leto z možnostjo enkratne ponovne izvolitve republiške skupščine. Osnutek četrtega amandma govori o republiškem izvršnem svetu, in sicer da predsednik ne more biti izvoljen dvakrat zaporedoma, ter da se odločitev sprejemajo z večino glasov članov in ne z večino glasov prisotnih. Zadnji, peti osnutek predsedniku pa naj bi se doba skrajšala na eno leto z možnostjo ponovne izvolitve.

ODPRTA VPRAŠANJA LIKOVNEGA USTVARJANJA

Slepo delovanje trga

Svoboda ustvarjanja nima samo svoje kulturne, temveč tudi ekonomsko razsežnost. Likovni umetnik ne bo svoboden, dokler bo smel le svobodno »spati pod mostom«, dokler bo svoboden samo v okviru ustvarjalnega dejanja. Svoboden bo, ko bo odločil tudi o razmerah, v katerih dela in o usodi rezultatov svojega dela, tako kot drugi delavci. Tako je uvodoma zapisala Alenka Gerlovič in razgrnila sočasno problematiko materialne osnov likovnega dela.

Likovna razstava je kulturni dogodek, vendar pri nas običajno izveni kot ponudba na tržiču. Umetnik ne dobi nobenega povračila za vloženo delo in materialne stroške razstave. Ponekod celo prevladuje mnenje, naj razstavljeni dela pač proda. V takem primeru seveda umetnik plačuje stroške kulturne prireditev. Razstavišča oziroma kulturne skupnosti pokrijejo del stroškov razstave, toda često se zatakneta in razstavljalec mora plačati stroške prevoza, dogaja se celo, da sam piše vabilo in podobno.

Kot zunanjški sodelavec založb, razstavišč je likovni ustvarjalec v najemnem odnosu za svoje delo sicer dobi honorar, ni pa enakopraven z drugimi delavci pri odločanju o presežni vrednosti.

Nobena druga umetnostna vrst ni v taki meri predmet in blago kot likovna umetnina. Na trgu se cene likovnih del le v majhni meri oblikujejo glede na njihovo umetniško vrednost. Splet ugodnih okoliščin je nesorazmerno dvignil ceno nekaterim likovnim smerem ali zvrstem (naivna umetnost, spomeniki, »popularna«, morda celo kičasta likovna dela). Kratko seveda pri tem potegnejo tehtnejši avtorji, dela celo muzejske vrednosti. V muzejih, likovnih zbirkah, šolah, knjižnicah in drugih ustanovah, v katerih delajo strokovnjaki, likovno razgledani ljudje, pa za nakup likovnih del običajno nimajo dovolj ali sploh nimajo denarja. V teh zbirkah likovna dela v največji meri opravljajo svoje kulturno poslanstvo, pridejo v stik z najširšim krogom občinstva in so pod strokovnim varstvom. Likovni umetnik, ki daje prednost kulturni vlogi svojega dela, je tako prisiljen često prodajati pod ceno ali svoja dela celo podari. Slovenski likovni umetniki vedno znova dobivajo prošnje za darila šolah, knjižnicam, bolnicam, javnim likovnim zbirkam.

Slepo delovanje trga je privelo tudi do tega, da marsikater ključno delo sodobne likovne umetnosti gre v tujino in govorimo lahko o »odlivu možganov« iz revnejših v bogatejše dežele. Škodo ima seveda nacionalna kultura.

Skrb za gradnjo ateljejev je danes prepričena likovnikom, zato so primerni delovni prostori posebej mladim umetnikom nedosegljivi. Ker zakon najemniške ateljeje obravnava kot poslovne prostore, kar pomeni višjo najmenino in druge dajatve, vselej preti nevarnost, da se spremeni njihova namembnost.

Kulturne skupnosti v Sloveniji vsaj na področju likovnega ustvarjanja niso presegle statističnega načina financiranja. Pokrivajo stroške programov likovnih muzejev in razstavišč, investirajo v likovna razstavišča, v najemniške ateljeje pa doslej še niso, čeprav bi lahko. Likovno produkcijo pa finančirajo zgolj z odkupom kakega že ustvarjenega dela.

Zgled, kako utreti pot iz takšnih razmer, so nam dali na Hrvaškem in prihodnjič bomo spregovorili o zagrebški izkušnji.

M. Volčjak

Le nekaj smo jih našli na četrtkovi vaji, saj najprej vadijo po skupinah, nato zaigrajo skupaj. Ko so pred dobrim letom začeli, jih je bilo 27, danes jih je že 36.

Najmlajša slovenska godba

Najmlajši slovenski pihalni orkester je star povprečno dvainštirideset let, je pred meseci zapisal eden slovenskih časnikov. Podatek ne drti več. Kajti fantje, ki v Alplesu že leto dni pridno vadijo pod takirko Dragiša Miškoviča, so stari petnajst, štirinajst, nekateri celo devet let.

Res imajo mlade skupine godbe ravenskih železarjev, zasavskih ruderjev in morda še kje. Toda zrasle so ob starejših. V Železnikih pa so začeli povsem na novo. Tradicije pihalnih orkestrov tod ni. Pred leti, dolgo je že tega, so imele godbo Selce, vendar je umolknila.

Toliko bolj vznemirljivo je zato vprašanje, kdo je v Železnikih spodbudil osnivanje pihalnega orkestra. Pobuda je zrasla v Alplesu. V tovarni je zaposlenih veliko mladih, skoraj polovica vseh so mladi ljudje, ki so prišli tudi od drugod. Kako jih vključiti v razne dejavnosti, ne le športne, so razmisljali v Alplesu in dejali: zakaj ne bi imeli delavske godbe. Kupili so instrumente in pozvali mlade fante, da se prijavijo. Pravega odziva ni bilo. Zato so poslali razpis v osnovno šolo. Otrokom Alplesovih delavcev torej. Veliko se jih je prijavilo. Ravnateljica Škofjeloške glasbene šole je pripeljala v Železnike Dragiša Miškoviča, člena Slovenske filharmonije in profesorja na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Izpolnjeni so bili torej vsi pogoji: zagnana mladost, materialna podpora delovnega kolektiva in odličen pedagog. Dobro leto dni vaj, polnih izredne vztrajnosti in volje, je za mladim pihalnim orkestrom. Prvič so nastopili julija na Alplesovem pikniku. Delavci so onemeli, niso mogli verjeti, da igrajo otroci. Tudi glasbeno razgledani ljudje so Miškoviču lahko le čestitali.

Ko smo jih pretekli četrtek obiskali, smo jih našli le nekaj, saj medijih najprej vadijo po skupinah. Trem skladbam, ki so jih predstavili že na pikniku, doslej dodali še dve. Januarja bi fantje radi nastopili na prireditvi Po potek partizanske Jelovice. Vendar mora svoje reči še dirigent.

Delo orkestra sloni na materialni podprtosti Alplesovega delovnega kolektiva. Odkar so delavci mlade muzikante slišali igrati, ni nikoli več težko kupiti nov instrument ali sedogovarjati o enotnih oblekah. Če so si prej nekateri ob delovnih sobotah nejevoljno zatiskali ušesa, danes nobenih pripomb ni več. Vsi vedo, da fantje pridno vadijo, da so se že veliko naučili.

Na občinski kulturno skupnost se doslej še niso obrnili. Najprej moramo dokazati, da nismo godba na papirju, je dejal Lado Greblo.

M. Volčjak

bodni umetnik. Od svoje prve razstave leta 1938 pa do danes je pravil že preko štirideset samostojnih razstav. Obalna kulturna skupnost mu je podelila nagrado za najboljšo kulturno umetniško stvaritev na obali v letu 1975, leta kasneje pa je dobil nagrado občine Murska Sobota. Kranjska razstava Kološevih del prinaša vsakega nekaj: iz umetnikovega ustvarjanja pred vojno, med njo in po vojni v Prekmurju, motive iz Istre, zanimive manizanke malih fotografij, ki so kot zbir drobnih utrinkov v celoto, s katerimi umetnik predstavlja kulturno nekega mesta, zabeleži dogodek ali je posmehljiv v svojem gnevnu do naših potrošniških obiskov v zamejstvu ...

Njegova fotografija je mehka, temna, toda plastična, fotografija, ki pričoveduje ...

Kulturni koledar

JAVORNIK — Drevi ob 19. uri bo v Delavskem domu Julke in Albina Pibernika na Javorniku potekalo letošnje regijsko srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. Svoje pesmi, prozo in dramatično bo predstavilo osem avtorjev. Vstopnine ne bo.

KRANJ — V Prešernovi hiši razstavlja Franci Zagoričnik: Verbo, voco vizualno 1965 do 1980. V galeriji Mestne hiše je ob avtorjevi šestdesetletnici na ogled pregledna razstava fotografij Jožeta Kološ-Kološa. Pripravila sta jo Kabinet slovenske fotografije pri Gorenjskem muzeju in Obalne galerije Piran. V Stebriščini dvorani Mestne hiše je Gorenjski muzej iz Kranja, Kulturni center in Kamnika in Numizmatična društvo Slovenije s sodelovanjem Ljubljanske banke pripravili razstavo Motivi stavb, rastlin in živali na antičnih noveih.

Prešernovo gledališče bo v ponedeljek, 10. novembra, ob 19.30 uprizorilo dramo R. Svede: Grč za red ponedeljek. V torek, 11. novembra, in v sredo, 12. novembra, obakrat ob 19.30 bo dramo uprizorilo za red torko oziroma sredo. V četrtek, 13. novembra, bo z Linhartovim Mičičkom gostovalo v Ptaju; v soboto, 15. novembra, ob 20. ura z Grč v Ribnem.

KAMNIK — V razstavnihi Veronika je odprta razstava ob in akvarelov akademškega slikarja Dušana Lipovca iz Kamnika.

SKOFJA LOKA — V galeriji na loškem gradu je odprta razstava fotografij Titova urešnja na Gorenjskem. Pripravil jo je Gorenjski muzej, dopolnjena je z obiski tovarisa Tit na Škofjeloškem. Razstava je odprta vsak dan razen poslednja od 9. do 12. in od 14. do 17. ure.

V knjižnici Ivan Tavčar bo v torek, 11. novembra, ob 17. uri na sporednu ura pravljic za predšolske otroke; Valentina Stuk bo pripovedovala pravljico G. Vitez: Zrcalce. V sredo, 12. novembra, ob 18. uri bo odbor za knjige pri Škofjeloški zvezi kulturnih organizacij pravil literarni večer ob mesecu knjige. V četrtek, 13. novembra, ob 18. uri bo France Planins vodil predavanje z diapositivom Selška dolina. Posebej ga priporočamo učiteljem 3. in 4. razredov.

TRŽIČ — Dnevi ob 18. uru bodo v paviljonu NOB odprti razstavo črnobelih fotografij ter projicirali barvne diapositive na temo športa: Foto šport Tržič '80.

RIBNO — Drevi ob 19.30 v Zadružnem domu v Ribnem gostovalo harmonikarski orkester glasbene šole iz Radovljice. Koncert je namenjen za abonma in za izven.

Jože Kološ (prvi z leve)

Fotograf s pušče

Kranj — V kranjski Mestni hiši je odprta razstava fotografij del Jožeta Kološ-Kološa, samostojnega umetnika in mojstra fotografije, ki se je med domačo in tujo publiko zapisal predvsem s posnetki rodne prekmurske pušče. Štirideset let dela in ustvarjanja, šestdeset let življenja praznuje te dni in naključje je hotelo, da je ta slovesnost padla prav na otvoritev njegove razstave v Kranju. Rodil se je leta 1920 v revni fotografski družini v Murski Soboti. Jabolko ne pada daleč od dreves in tudi Kološ je postal fotograf. Pomembni izpit je opravil v Ljubljani, mojstrskega pa v Sopronu na Madžarskem. Že pred drugo svetovno vojno so začeli nastajati njegovi ciljnični slike. Zaslovil je s svojimi filovskimi lončarji, podobami iz Prekmurja. Tudi kasneje so ga privlačevali socialne teme. Leta 1959 se je preselil v Koper, kjer dela kot svo-

bodni umetnik. Od svoje prve razstave leta 1938 pa do danes je pravil že preko štirideset samostojnih razstav. Obalna kulturna skupnost mu je podelila nagrado za najboljšo kulturno umetniško stvaritev na obali v letu 1975, leta kasneje pa je dobil nagrado občine Murska Sobota. Kranjska razstava Kološevih del prinaša vsakega nekaj: iz umetnikovega ustvarjanja pred vojno, med njo in po vojni v Prekmurju, motive iz Istre, zanimive manizanke malih fotografij, ki so kot zbir drobnih utrinkov v celoto, s katerimi umetnik predstavlja kulturno nekega mesta, zabeleži dogodek ali je posmehljiv v svojem gnevnu do naših potrošniških obiskov v zamejstvu ...

Njegova fotografija je mehka, temna, toda plastična, fotografija, ki pričoveduje ...

Simoničeva dela v Domplanu — Zakaj ne bi bilo naše delovno okolje prijetnejše, posebej, ker k nam vsak dan pride veliko strank — so dejali v kranjskem Domplanu in na širokih hodnikih, ki povezujejo pisarne, postavili razstavo likovnih del. Štirinajst grafik kranjskega slikarja Stefana Simoniča je te dni na ogled. Postavitev razstave je podprtla kulturna sekcija pri Domplanovi sindikalni organizaciji, pomagal je Cene Avguštin iz Gorenjskega muzeja. V Domplanu pravijo, da bodo sledile predstavitev dela nekaterih kranjskih slikarjev in omenili so nam Ljuba Ravnikarja, Milana Batista. Kasneje bodo skušali povabiti tudi likovnike od drugod. Domplanova pobuda je vsekakor razveseljiva, zgleden primer, kako lahko obogatimo delovno okolje, približamo likovno ustvarjalnost ljudem. V minutah, ko obiskovalci čakajo na vrsto, si ogledujejo likovna dela. Morda bo marsikom drobec likovne umetnosti vzbudil zanimanje za likovno umetnost, morda celo kdo ne bo več šel le mimo galerije, temveč bo prestopil njen prag. — M. Volčjak

SMEUČANJE
JE ZA MARSIKOGA
NAJLEPSI ZIMSKI ŠPORTRES PA JE TUDI
DA OPREMA ZANJ
NI RAVNO POČENIPRI TEM PA
VAM ŽELI
SVETOVATIVSE JE SEVEDA
ODVISNO
OD ŽELJA
IN MOŽNOSTI.

NAMA

SMUČI IN OPREME
VAM BO OMOGOČIL OBISK ŠPORTNEGA
ODDELKA V VELEBLAGOVNICI

NAMA

VAŠ DOBRO ODLOČITEV ZA NAKUP
SMUČI IN OPREME
VAM BO OMOGOČIL OBISK ŠPORTNEGA
ODDELKA V VELEBLAGOVNICI

KAJTI

nama

JE PRISLUHNILA

IN ZATO NUDI

LJUBITELJEM SMUČANJA

TAKŠNO IZBIRO

SMUČI IN

SMUČARSKE OPREME,

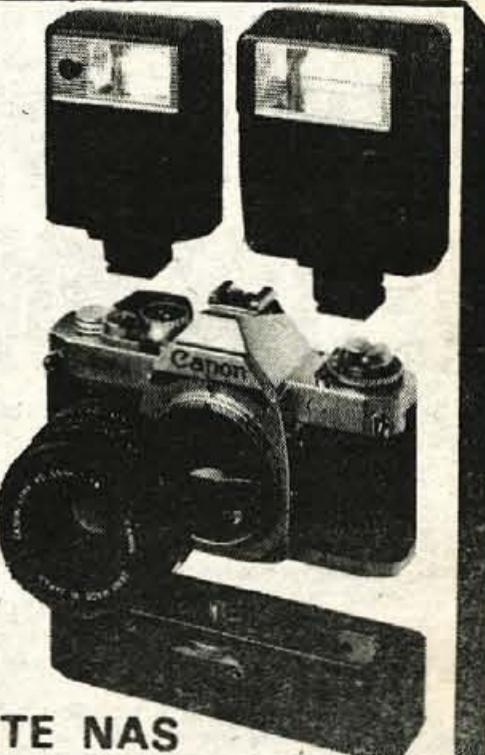
DA BO VSAKDO LAHKO NAŠEL TO, KAR MU USTREZA

**FOTOGRAFI! SNEMALCI! — AMATERJI
IN PROFESIONALCI!**

**FOTO-STUDIO
BELSCHAN
BOROVLJE**

UGODNE CENE! PROMETNI DAVEK POVRNEMO!

Za vas imamo:
 — vse vrste filmov
 — fotoaparate
 — filmske kamere
 in drugi fotografski material in pribor
 Razvijamo filme vseh vrst,
 izdelamo fotografije v vseh formatih

**OBIŠČITE NAS
V BOROVLJAH,
Kirchgasse 28
(med posojilnico in občino)**

PA NISMO SE UKLONILI

0živelji so spomini

Danes belo pismo je tam sredjišča priložen na okrog deset naslovnih nekdanjih partizanov in aktivistov v Kranju, Koper, Ljubljano, Žirovje, Šentjurju, Loko. »Spoštovani tovariši, te na tovarniško srečanje v Smoldnu... če se spomniš še koga, bi med vojno pri nas, povabi... Marica Debeljak. Pre... lepo izpisana pisava je počasno tovarnišem dala mislit. Nas ljudje, pri katerih smo vojno imeli svoj drugi dom, vam... nas ljudje iz hiše, skozi katero vodile vse naše kurirske, aktivistične poti. Kjer so bila za nas noč in odprtia vrata. Saj se sploh nikoli zapri... In spomin zbeži nazaj dnevi vojne, ko so spet zavezništvo belice nad hišo in je bil proti Podobenu vesel. Petinštak let je od tedaj. Morda se je tudi vest: toliko dobrega so v tistih dneh za nas, pa jih niko ni obiskal... Saj ni bilo pozabil pa jih nisem in jih tudi bom, je premleval v sebi kateren od tovarnišev, ki je dobil to belo pismo... Zdaj, po petinštakih letih so se morali spet spomniti in povabiti nas na srečanje. Na koncu ugotovi, da je tako možno, da se srečajo. Ce srami dogovarjali, bi takega srečanja nikoli ne bilo. Tu, v mestu, je drugače; utesnjena stanovanja, gospodarski lokalni spomini ne morejo oživeti. Toda v teh hišah, kjer jih na tiste težki spominja prav vse, obokana vrata, »ještterni« po veži, na katerih so danes slišajo korake svovščenih čevljev in korake sovražnikov, bele podnice v hiši, majhna kuhinja, ki so jih od znotraj do vrha zasegla begonije in zimzeleni, krušna polnim naročjem suhega sadja, da je kar dihalo in ki je trudno v prezbitemu kurirju obeta, mu bo segrela mrzle roke, klop, katero je vsakič oddložil orožje, na odprtih vrata v kuhinjo, od koder France ali pa Marica ali pa Jozef zanj zdaj prišla s skledo želja, žganec ali pa vsaj strukeljčkov, zalitih z mlekom, na katerih so se zlatorumeni cinki raztopljeni smetane...«

26. oktobra je bila sončna nedelja. Gabrška gora je kar žarela v jesenskih barvah, prav tako Valterski in Kovski vrh na drugi strani doline. Pri Jurčku v Smoldnem se je nabralo toliko avtomobilov, kot bi bil nemakaken semanji dan. Toda, takrat je bilo drugače. Iz hiše se je slišala partizanska pesem... Hej brigade hitte... In harmonika. Domiči sin Tone jo je raztegnil. Hiša je bila nabito polna. Toliko jih je bilo pri Pétetu v Zakobiljku skupaj le tedaj, kadar je bil miting, skojevsko konferenco, ali pa če je brigada prisla mimo...

Vesela je gospodinja, da so se ji odzvali v tolikem številu, veseli so tovariši. Saj se nekateri niso videli prav po vojne sem. V imenu vseh je spregovoril Ivan Repinc-Triglavski iz Kranja, ki je bil v tistih časih tu aktivist Okrajnega komiteja KPS. Presenetilo jih je to Maričino povabilo, pove, in da se zavedajo, da bi moralno biti obratno, da bi moralni oni, nekdanji aktivisti, povabiti vse te dobre ljudi, ki so celo vojno skrbeli zanje. Toda, če bi organizacija šla v tej smeri, bi zagotovo do srečanja nikoli ne prišlo. Ujeti pravi čas, ko je na kmetih malo manj dela, ko ima čas ta, oni... Saj je skoraj nemogoče. Veseli so, da jim je omogočila to srečanje in zahvaljujejo se jii...

Ze je tu spet pesem... Naprej v borbo... Razliveli so se po obilnem kosilu in ob dobiti kapljici. Saj je Marica pripravila celo ohjet!

Tu je Anton Dobnikar-Tonček s Topola nad Medvodami. Kurir je bil pri VOS takrat. Od Zminca do Blegoša je vodila njegova pot in ustavljal se je v Zadobju, pri Pétetu v Zakobiljku, pri Primožu v Malenskem vrhu, pri Pavli... Vsako leto pride sem gor vsaj enkrat. In otroke pripelje s sabo, da jim pokaže, kod vse je hodil. Kot bi videl svoj drugi rojstni kraj, se mu zdi vsakokrat. Dobri ljudje so tu doma...

Prišel je tudi Janez Kokalj-Vitko, Jernejev z Volče. Sekretar Okrajnega komiteja SKOJ je bil in vse do jeseni 1944 je po dolini organiziral mladino. Pa tudi Malka Stanonik, Brdarjeva iz Vinhar si je vzela čas za ta dan. Članica Okrajnega odbora AFŽ je bila, članica okrajnega odbora OF, članica Okrožnega komiteja Slavko Mezek, Jagrščkov iz Srednjih vasi, kurir v ambulantni B Škofjeloškega odreda, pri Grogu, je prišel prav iz Kopra. Sedemnajst let mu je bilo tedaj, ko je bil obveščevalc Okrajnega komiteja Škofja Loka pri Antonu Peterlenju-Klemenu, na koncu pa potem mitraljezec v Škofjeloškem odredu. Prišli so Povličevi iz Podobena, Remcevi iz Delnic, Kožuh Tončka — ena od štirih zavednih sestra, Temincevih z Lovškega brda, pa Repinčeva Dora, ki je tedaj delovala pri Okrožnem komiteetu SKOJ Škofja Loka. Pa Andrej Smole-Murn, vodja prve čevljarske delavnice pri Zakobiljku, ki so jo oskrbovali Pétrovi. In ko se že skoraj večer, pridejo spet novi stari znanci: Pero Nagličev iz Žirov, partizanski čevljarski — vsaj deset let se nista že videla z Murnom — pa Primoževa Pavla z Malenskega vrha. V Jarčji dolini je bilo ta dan odkritje spominske plošče na kurirski javki G-36, pa nista mogla priti prej. Pa še Viktor Galičič, Presečnikov, bi že moral priti...

Pa se marsikdo, pa žal zanj ne vedo naslova. Ko so se pa tako razteplili na vse strani!

Marsikteri spomin je oživel ta večer med nekdanjimi borci in aktivistiki pri Jurčkovi v Smoldnem. Kako je bilo tisti večer, ko so Pétrovo domačijo obkobili Nemci in beli. Pod Kolarjem so se ugnezdzili, prav ob poti, kjer so navadno v hišo pri-

hajali fantje iz čevljarskega bunkerja... Pri Pétrovih so vedeli, da je zaseda, toda nihče ni mogel do onih v bunkerju. Če bi šli, bi lahko izdali vse... Vso noč je mama Franca trepetala, kdaj bo zaropalo in bo padel ali Pero ali Murn ali Jože... Pa ni bilo iz bunkerja k sreči prav ta večer nikogar!

Primoževa Pavla je razdirala bolj veselo. Saj je bilo kljub vsem težavam in tegobam med mladimi partizani in Skojevcu tudi kaj semešnega. In pripevuje, kako je bilo, ko so imeli pri Pétetu skojevsko konferenco, ko so vse zastražili po Zakobiljku. Najhujša konspiracija je bila, nihče nepoklicani bi ne smel ališati niti besedice... Sredi noči, sredi najbolj napetega poslušanja, ko je Ljubo poudarjal, da je tovariš, to partizanska konferenca, p-a-r-t-i-j-s-k-a... pa se dvigne na peči zaspana kuštrava glavica fantiča, na katerega so čisto pozabili in preplašeno po poljansko potegne: »Kedu partiska...?«

Se in še je bilo resnih in veselih, zaživel pa je spomin tudi na vse padle... Veliko jih ni več med živimi. Pa taki fantje so bili!

Kakšni so bili ti ljudje tu v hribih, ki so jih sprejemali vse dni in noči v vojni, je morda z nekaj besedami najočno nazorno orisal Tine Repinc.

D. Dolenc

Z vseh končev so prišli ono nedeljo k Jurčku v Smoldnu nekdanji aktivisti in borci Poljanske doline — Foto: D. Dolenc

2 RADAR

KONEC DVEH VELIKANOV

24. JUNIJ 1911 - SVEČAN DAN ZA VSO MONARHIJO

Okoli ladjedelnice sv. Marka je bilo naslednjega dne vse črno ljudi. Z oken okoliških hiš in celo s streh je nepopisana množica ljudi napeto opazovala novo velikano, ki je čakalo na slovenski trenutek. Vse je bilo v zastavah. Tudi na morju se je trlo manjših in večjih ladij, polnih radovednežev, in delalo preglavice pomorskim redarjem. Bilo je nevarno, da bi prišlo do nesreče, če bi se kak čoln znašel tam, kjer bi morala zdržati v morje nova pridobitev avstrijske vojne mornarice.

Na krmi dreadnoughta je plapolala velika častna zastava, bogato vezena z zlatom. Tako je bila težka, da je komaj občutljiva veter. Darovalo jo je vplivno združenje »Flottenvereine«.

Mnogi gledalci so si krevali čakanje z branjem slavnostne številke »Trieste Zeitung«, ki je priobčil dolg članek o namenih »Flottenvereine« izpod peresa admiraleta Dell' Adamija. Združenje naj ne bi imelo ničesar skupnega s politiko, militarizmom in vojnim hujšanjem. Delovalo naj bi predvsem za razcvet trgovske mornarice, skrbelo za razširitev tržaške luke in usmerjalo mladino v pomorske poklice. Končno pa naj bi zastavilo svoj vpliv tudi za razvoj vojne mornarice, ki naj bi imela miroljubne cilje, branila naj bi obmorska mesta in zagotavlja neovirane trgovske stike.

Na ostalih straneh je »Triester Zeitung« opisoval tehnične podrobnosti o ladji Viribus unitis, posebno o njenih topovih, ki jih je v celoti izdelala domaća tovarna Skoda na Češkem.

Ob 8.40 se je začelo. Jahta Miramar je pripeljala prestolonaslednika Ferdinanda s soprogo Sofijo in botrico nadvojvodinjo Marijo Annunzato. Ko je z zelenjem okrašeni motorni čoln pristal ob pomolu, ga je pozdravil admiral grof Montecuccoli. Tri godbe na pihala so med topovskimi salvami iz vojnih ladij, zasidranih okoli ladjedelnice, igrale domoljubne koračnice.

Natanko ob devetih je admiral Montecuccoli v daljšem nagovoru povabil prestolonaslednika, naj krsti ladjo in dovoli, da jo spustijo v morje. Za vzorec, kakšni so bili govorji v cesarskokraljevih avstrijskih časih, navedimo prestolonaslednikove besede v celoti:

»Na ukaz njegovega veličanstva sem rad prišel sem, da opravim to slovensko dejanje, ki je za našo mornarico največjega pomena. Neumorni skrbni njegovega veličanstva za razvoj vojake in požrtvovalnosti naših narodov se moramo zahvaliti za današnje odločilno povečanje naše pomorske sile. V nadaljnjem razvoju bodo sledile še druge ladje te vrste. Ustrezno velikosti in mogočnosti naše domovine bo naše ladjeje povsed lahko zastopalo pomorske interese naše mornarije. Naj božja roka vodi to na novo započeto delo, tako da bo naše ladjeje vedno tudi za napred v domačih vodah in ob daljnih obalah izpolnjevalo z neutrudnim delom in zvesto vdanostjo svoje visoke naloge. Ta ponosna ladja, ki nosi po milosti cesarja za ime geslo njegovega veličanstva, pa bo — o tem sem prepričan — v vojni in miru visoko dvigala duha naše mornarice in vodila našo slavno zastavo k časti in slavi za cesarja in domovino. Tako nam bog pomagaj!«

Nato je prestolonaslednik povabil botrico, naj krsti ladjo. Nadvojvodinja je pritisnila na tipko, na kateri je pisalo KRST. V širokem loku je priletela na tanko vrvico prvezana tradicionalna steklenica šampanjca in se razbla ob boku ladje. Botrica je spregovorila: »Po nalogu njegovega veličanstva te krstim na ime Viribus unitis.« V tem trenutku so

Princ Ferdinand prihaja na splovitev ladje Viribus unitis v tržaško ladjedelnico.

odstranili na sredini ladje velik kos platna, ki je dodelj pokrival ime Viribus unitis. Medeninaste črke so se zableščale v soncu. Nato je botrica pritisnila še drugo tipko z napisom SPLAVITEV. Po začetnem sunku, za katerega je poskrbel hidravlični mehanizem, je začel pomorski kolos najprej počasi, potem pa vedno hitreje drseti proti morju. Trajalo je 45 sekund, preden se je nova ladja, ki naj bi postala admiralska enota, zazivala na valovih. Ljudstvo je začelo vzklikati, gospode so zaigrale še glasnejše in topovi z vojnih ladij so pozdravili svojo novo tovarščico.

Zaustavila se je v morju kakih 200 metrov od obale. Gradili so jo na lesenem ogrodju iz debelih tramov. To ogrodje, tako imenovane sanke, je dréalo skupaj z ladjo na počez položenih, nepremakljivih tramovih. Med tramovi in sankami nastane zaradi ogromne teže silen pritisk in veliko trenje. Zato namažejo sanke in trame z lojem, ki so ga ob tej splavitvi porabili nekaj ton. Teža vsega skupaj je bila še večja, ker so morali precej nad sto metrov dolge sanke obtežiti z velikimi kosti zeleza, da bi ostale na dnu, ko bi ladjo porinili v morje.

Sledili so še razni ogledi, podeljevanje medalj najbolj zaslужnim za to veliko pridobitev avstrijske mornarice, zvečer pa je dvorni vlak odpeljal prestolonaslednika Franca Ferdinanda z vsem spremstvom nazaj na Dunaj.

Še nekaj tehničnih podatkov. Vojno ladjo Viribus unitis so začeli graditi v Trstu v tedanjem Stabilimento Tecnico Triestino 23. julija 1910 in prej kot v letu dni je bila pripravljena za splavitve. Res pa je, da so potem za dokončno vgraditev strojev, težkega orožja in vse ostale opreme potrebovali še več kot leto, tako da so jo uvrstili kot admiralsko ladjo v avstrijsko vojno mornarico še 6. oktobra 1912.

Teža polno obremenjene ladje je znašala 21.595 ton, dolga je bila 152,18 metra, široka 27,34 metra, pod vodo pa je segala 8,23 metra. Štiri parne turbine Parsons s 25.000 KM je napajalo s paro dvanaest kotlov Jarrow, ki so jih kurili delno z nafto, delno pa s premogom. S štirimi vijaki premera 2,75 metra je dosegla ladja hitrost 20,5 vozla (skoraj 40 km na uro). Kot vsi dreadnoughti je imel Viribus zelo močno topovsko oborožitev: 12 topov kalibra 305 mm, 12 topov kalibra 150 mm in še več drugih manjšega kalibra ter štiri podvodne torpede. Ladja je bila oklepljena z 280 mm debelimi jeklenimi ploščami. To je dajalo ladji skoraj nepremagljiv videz.

PONOVNO SREČANJE Z LADJO

Franc Ferdinand si gotovo ni misil, da se bo čez tri leta z ladjo Viribus unitis spet srečal, a to pot v zelo tragičnih okoliščinah.

28. junija 1914 je šel z ženo na uradni obisk v Sarajevo, prav na Vidov dan, največji srbski praznik. Srbi so dobro vedeli, da si je ta dan namenoma izbral, da bi s tem podkreplil: Bosna je in bo ostala avstrijska. To je bilo izzivanje, ki je močno prizadelo njihov ponos.

(SE NADALJUJE)

Spomini

na leto 1941 in poljansko vstajo

Menil sem, da je najbolj pametno, če gremo z vrožjem domov ter potem orožje skrijemo za kasnejšo uporabo. Tedaj sem računal, da na možni preobrat zaradi spopada z Rusijo, predvsem pa zaradi angleške invazije prek Grčije in od Jadranskega morja v Jugoslavijo. Dejal sem mu, da bom tak nasvet dal tudi svojim fantom, se posebno ker mi je prejšnji dan izrekel ukor zaradi prej omenjenje razorovite treh vojakov, češ da sem s tem prekocil svoje pravice. Nato me je ozmrzel, da je to pravzparav dezterstvo in da bi me moral arretirati, vendar v tej situaciji tega ne bo naredil, naj pa vendarle teh misli ne razlagam vojakom. Nato sva z bratom Jožetom šla in poskrbela za izvršitev danih nalog. Z nekaterimi najbolj zanesljivimi vojaki svoje desetine, med katerimi se spominjam Lojzeta Vodnika iz Loma, sem potem zakopal v bližini naših bunkerjev v grmovju nekaj puškomitrailjevov in več zabojev ročnih bomb ter protitankovskih min. Kakor sem zvedel pozneje, so skrito orožje in bombe potem odkrili Nemci z detektorji in vse seveda odnesli. Zjutraj smo potem drugo orožje in municijo iz okoliških bunkerjev in mitraljeskih gnezd znosili v velik topniški bunker nad Franceljovo domačijo ned Gorenjo vasjo in Hotavljam, nakar sem anj vrgel tri skupaj zvezane vžgane ročne bombe in s tem povzročil strašno eksplozijo, ki je uničila vse orožje in municijo, ki je bila v okerju. Tudi v okoliških bunkerjih smo d umikom vse uničili, nad Lajšami pa gali veliko skladische municije. Razen tega voda je ostala na operativnem območju našega voda tudi skupina mincerjev, ki

Tone Peternel-Igor

je v povezavi z nami uničevala in požigala razne važnejše objekte. Med drugim je pognala v zrak stavbo, v kateri je bil poprej štab bataljona. Nato se je umaknila proti Škofiji Loka oziroma Ljubljani in spotoma minirala mostove.

Sredi dopoldneva v četrtek dne 10. aprila 1941 je podporočnik sklical zbor voda pred četno komando na Hlavčih njivah, kjer smo se zbrali za končni umik. Ko smo bili razporejeni pred barakami, se je okoli nas pojavila skupina graničarjev, ki je tudi bila na umiku. Njihov starešina, neki narednik, je potem skupno z našim podporočnikom stopil pred nas in nam dal razna pojasnila, med drugim tudi, da je razglasen preki sod in da ima naloga vsakega ustreliti, ki bi se brez dovoljenja odstranil iz svoje edinice. Okoli poldneva je podporočnik dal povelje za odhod. Pred umikom smo še zažgali barake v taborišču naše čete na Hlavčih njivah. Umikali smo se po vojaški cesti prek Hlavčih njiv proti Gorenjemu Brdu. Med umikom sem fantom svetoval, naj pri prvi prilici zginjejo in gredo po najbližjih in skritih poteh domov z orožjem, ki naj ga dobro skrije. Ko smo bili v bližini Gorenjih Brd, se je nenadoma pojabil nad nami nekaj nemških lovskih letal in podporočnik je dal znak za alarm. Vod se je vrgel na tla, se razkropil ter zaklonil v bližnjem grmovju in gozdu. To priliko sem izkoristil in z menoj še sedem drugih, med katerimi so bili trije ali štirje iz Selške doline, da smo se potem napotili po gozdovih proti svojim domovom. Razen nas je tedaj zapustilo vod še nekaj drugih. Pod Malenskim

vrhom smo se razšli. Se prej pa mi je eden izmed skupine, imena se ne spominjam, izročil svoj puškomitrailjez, ki ga je sicer hotel vreči v grmovje. Proti večer sem prisel domov v Delnice, še prej sem pa v bližini doma skril puškomitrailjez in svojo puško. Ko se je znočilo, se je vrnil domov tudi brat Jože, ki je tudi prinesel puško.

Ker so se medtem po vasi razširile govorice, da graničarske patrole love »dezterje« in jih pobijajo, sem že ponoči šel po puškomitrailjez in ga prinesel domov. Z Jožetom ša skupaj z nekaj drugimi organizirala vaško stražo, ki je nato nekaj dni pazila, da nas ne bi kdo presentil in zajel. Tako je cela vas zvedela, da imam puškomitrailjez, še posebno, ker so naslednje dni z njim tudi streljali. Kasneje je to prišlo na uho tudi Nemcem in zato ga je brat France, ki je bil gospodar, sred majna po predhodnem opozorilu župana Jožeta Tavčarja odpeljal razdejanega na občino. Obe puški pa sva z bratom Jožetom zadržala in jih skrila. Ti puški sta potem služili za oborožitev ob vstaji decembra 1941.

NEORGANIZIRANO DELO ZA ODPOR

Po umiku jugoslovanske vojske iz doline je bilo nekaj dni brezvladja. Značilno je, da tudi takratna lokalna vodstva državnih in političnih oblasti niso vedela, kaj napraviti in kako se ravnati. Mučno vzuđuje, ki je zavladalo, je povzročilo med ljudmi veliko zaskrbljenost in malodušnost. Zelo objestni in glasni pa so bili tisti redki pristaši Hitlerizma, ki so pričakovali prihod nemške vojske. To pa se ni zgodilo, dolino je po nekaj dneh skupno s Škofjo Loko zasedla italijanska vojska. Ta »junaška« armada, ki je po prej omenjenem napadu našega jurišnega voda in njegovem vdoru v nekatere italijanske bunkerje, zapustila svoje položaje in se začela umikati proti Gorici in Mostu na Soči, je prihajala v dolino z velikanškim strahom. Večina ljudstva jo je sprejela z

Najboljši spet Kranjskogorčani

V četrtek, 30. oktobra, so se v Kranjski gori zbrali na posvetu mentorji vseh šolskih hranilnic Ljubljanske banke — TBG na Gorenjskem — Za najboljšo šolsko hranilnico je bila ocenjena pionirska hranilnica na osnovni šoli Jeseniško-Bohinjskega odreda Kranjska gora

Kranjska gora — Navada je pri Ljubljanski banki — TBG, da se vsaki dve leti sestanejo na posvetu mentorji šolskih hranilnic, da se pogovore o delu in izmenjajo izkušnje, vmes pa je sklican zbor, na katerem volijo mentorje. Letošnji posvet ni bil tak kot običajen, ko so mentorji poslušali po nekaj referatov, temveč je bil vse bolj deloven. Čas so izkoristili za pogovore o delu, saj se problemi, pa če so še tako drobni, porajojo tudi tu in treba jih je pametno rešiti. Vzgoja otrok za varčevanje je zahtevna. In tudi organizacija dela je treba voditi tako, da bodo otroci potegnili iz njega čim več koristnega.

Tokrat so mentorji ugotovili, da bi bilo zaradi boljje povezanosti potrebno ustanoviti aktive mentorjev šolskih hranilnic po poslovnih enotah v posameznih občinah. V Ljubljanski banki — TBG bodo seveda takoj pristopili k organizacijskemu delu za ustanovitev teh aktivov.

Na tem posvetu pa so bila najboljšim pionirskim in mladinskim hranilnicam, ki so se udeležile razpis v septembru, podeljena tudi priznanja. Solske hranilnice so ocenili med drugim tudi po številu varčevalcev, po številu vknjižb na varčevalca, po sodelovanju na tekmovanjih za likovna, literarna in fotografiska dela, ki jih je razpisala Ljubljanska banka

— TBG, po sodelovanju z gibanjem mladih varčevalcev »Pikapolonci«, po udeležbi na posebnih tekmovanjih z drugimi šolskimi hranilnicami itd.

No, spet se je izkazalo, da najboljša pionirska šolska hranilnica je osnovna šola Jeseniško-Bohinjskega odreda Kranjska gora. Vera Dobrin je izkazala, da najboljša mentorica je Verica Dobrin, ki je njeno prizadevno delo z otroki pionirski hranilnici ji je priznano.

Drugo in tretje mesto pa sta 78 točkami delili Osnovna šola Šentjanž na Puštarji iz Kranja — mentorica Slavica Pustolešek — in Osnovna šola A. T. Linharta iz Radovljice — mentorica Majda Slinnik.

Od enaindvacetih pionirskih hranilnic jih je tekmovalo tri in imamo pa na Gorenjskem tudi že tri mladinske hranilnice, pa so se vse vključile v tekmovanje. Najuspešnejša je bila mladinska hranilnica pri Solškem na srednjih šol v Radovljici, uspešna mentorica pa je Beti Remš.

D. Dolenc

Ena od ocen za najboljšo šolsko hranilnico je bila tudi udeležba učencev tekmovanju za najboljša likovna, literarna in fotografiska dela, ki ga je organizirala Ljubljanska banka — Temeljna banka Gorenjske. Mimognetenje nekaterih najboljših likovnih in fotografiskih del v prostorih Ljubljanske banke na Cesti JLA v Kranju bo odprt še dober teden dni. — D. Dolenc

(SE NADALJUJE)

POSTRANSKI ZASLUŽEK NATAKARJA

Irena S. iz Kranja – korajžno podpisala s polnim imenom priimkom – se takole pritožuje:

«K pisanju me je spodbudilo vendar, lahko bi rekla tudi samovo obnašanje natakarja v hotelu Golf na Bledu. V petek, 10. oktobra, smo bili v omenjenem hotelu, kjer smo se zadržali tri dni. Ko smo nameravali odleti, je prijatelj poklical natakarja, da bi plačal. Kljub izrednemu cenju je dal natakarju din napitnine in ga prosil, če

nam lahko naknadno prinese še tri kave. Natakar je šel proti blagajni in nam na ves glas govoril, da bomo morali te kave plačati.

Bilo nam je nerodno, saj je jasno, če smo nekaj naročili, bomo to tudi plačali. Npr. prijetno pa nam je bilo tudi zaradi ostalih gostov, ki so prisostvovali prizoru. Natakar je prinesel tri kave, za katere naj bi plačali 120 dinarjev. Kolega mu je dal bankovec za 500 dinarjev. Natakar je vrnil tri bankovce po sto dinarjev – moral bi štiri – in zahteval še 20 dinarjev! Kolega mu je hotel dati 50 dinarjev, češ, da je že v redu, vendar sva ga s kolegico pri tem ustavila. Vprašala sem natakarja, kako je računal in če je na mizi res dovolj vrnjenega denarja. Začel se je kregati, češ, kaj mu ugovaram, hotel je vzeti še 50 dinarjev in odditi. Tega nisem dovolila, saj sem bila pošteno jezna.

Rekla sem, da smo trezni in da naj vrne ves denar. Kar precej časa je minilo, preden smo mu dokazali, da vemo, kaj dela. Poiskala in dala sem mu 29 dinarjev, on pa je nejevoljen vrgel na mizo bankovec za 100 dinarjev in

jezno odšel. Minilo je le nekaj minut, ko se je pri naslednji mizi zgodilo nekaj podobnega. Natakar je zaračunal pet steklenic vina, gostje pa so naročili le tri, praznih steklenic pa ni bilo več na mizi, čeprav jih natakar ne bi smel odnesti. Ne vem, kako se je spor končal, niti kdo je govoril resno, vendar se mi zdi, da se take stvari ne bi smele dogajati. Zanima me, koliko ta natakar dejansko zaslubi? Verjetno njegov osebni dohodek ni tako majhen, če pa malo preračunam, njegov »postranski zaslužek nekajkrat presega osebni dohodek. In to se mu zdi povsem normalno, saj je pri tem brez slabe vesti in se zelo nesramno obnaša...»

Ta natakar po vsej verjetnosti kot vsi naši natakarji dokaj slabu zaslubi, vsaj osebni dohodek v gostinstvu so čisto na repu. Vendar pa »vsägajo natakarja to nikakor ne bi smelo voditi do takšnih scen, ki jih je uprizorjal pred vami, še manj do sprenevedanja, ki mu ga včitate. Upajmo le, da bodo stvar razčistili in v hotelu Golf opozorili neodgovornega natakarja...»

74

Primer na diagramu 136 je iz partie BOGOLJUBOV – ALJEHIN, 1914. Črni ima pozicijsko prednost in njegove figure pretijo v napadom v beli tabor. Toda kako začeti?

Diagram 136

Beli se je vdal. Tudi možno nadaljevanje nastale pozicije je zanimivo.

8. Td1	De4+
9. Kg3	De5: +
10. Ke3	Df6: +
11. Kg3	De5: +
12. Kf3	De4: +
13. Kg3	Tc2
14. Df3	De5: +
- s hitrim koncem.

V prvem delu smo videli usklajeno delovanje figur črnega v napadu, v drugem pa damin manever, ki prikaže njene značilne lastnosti gibanja in delovanja.

Vzorno usklajenost v delovanju figur vidimo tudi v naslednjem primeru, diagram 137 (UHLIMANN – MARIOTTI, Manila, 1976).

Diagram 137

Nastala je baterija dame in skakača z neugodno pretenco Sf6, dvojni šah in hkrati odprtje linije d, na kateri je črna dama.

1. ... Se5: +!!

Žrtev skakača z namenom, da posredno odstrani, ukloni, kmetia d4, in sicer ga usmerja na polje e5.

2. de5: Tc3

Namen žrtev je sedaj očiten; trdnjava je vdrla na tretjo vrsto in veže Se3 na kralja, polje e3 pa je tudi pod napetjem ogromne dame in lovca, kar se bo že bolj pokazalo v nadaljevanju.

3. Dd2 T8c4!

Odlična poteza, s katero črni stopnjuje pritisk po črnih diagonalnih poljih in hkrati osvaja četrto vrsto.

4. Sg2 d4

Žrtev skakača je imela še en učinek: deblokirani kmet d5 sedaj napreduje.

5. Th1 Kg8

6. Th3 de3:

7. De2 Dd4

Novi fosili gostujejo

Kdor je le enkrat slišal Nove fosile v živo, se bo gotovo razveselil novice, da spet prihajajo na Gorenjsko. Kaže, da je ansambel, ki že nekaj let sodi med vrhunske ustvarjalce in izvajalce jugoslovenske zabavne glasbe, navdušen nad gorenjskimi poslušalcami, nad njihovim posluhom za dobro šalo, ki jo člani skupine domiselnno vpletajo med glasbene točke.

Novi fosili bodo v nedeljo priredili dva koncerta; prvega ob 17. uri v kranjskem Centru, drugega pa ob 20. uri v Cankarjevem domu v Tržiču. Organizacijo koncertov je prevezelo Kino podjetje Kranj, ki skrbti tudi za prodajo vstopnic.

Loterija

srečka	din	srečka	din
10	40	431165	10.000
40	50	566115	10.000
760	200		
63500	1.000	46	40
092130	10.000	96	30
108640	10.050	076	80
		256	100
21	50	536	80
41	30	13496	1.030
48031	1.000	76346	1.040
68061	1.000	163516	10.000
82251	5.000	264316	10.000
173191	10.000	296066	10.000
265261	10.000		
		07	40
02682	1.020	17	70
21302	2.020	97	40
39302	1.020	34547	2.000
80182	1.020	37387	1.000
090712	10.020	41917	2.070
168072	500.020	59237	1.000
		233507	10.040
3	20	382947	10.000
44	50	18	30
84	30	78	30
274	100	6458	500
21234	1.000	8938	500
094774	10.000	08528	1.000
566194	10.000	26458	1.500
		28948	5.000
2545	400	30508	1.000
6365	400	407878	10.030
41185	2.000	49	30
49595	1.000	639	80
281735	50.000	94089	5.000
410000	10.000	350103	10.000

Josip Jurčič

JURIJ KOZJAK

Riše: Jelko Peternej
Priredba: M. Zrinski

Kaj bi radi? Pročle reče menih Bernard brez strahu ciganu nasproti. »Poberite se, kujoni, da vas ne boška roka! Kaj pa bi radi s tem dečkom? Nihče se bo dotaknil brez kazni, kajti nedolžna kri vpije v Ha, ha, ha, ha, ha! se zasmaje divjak. »Na slabe ste naleteli, če ste menih, kajkor se mi zares se pa take pridige zares ne primejo, ne, ne!«

53. Drugi cigan, ki so sedeli še na svojih konjih, so prigajali poglavjarja, naj že naglo opravi s tem, zato zgrabi starci hudočelec slabotnega starca in ga odrine, da bi prijel tresočega se dečka. »Stoj, potepuh, ne boš ga, ne, ne!« prijel kmečki možak, ki se je vse doslej podpiral na svojo motiko, vzdigne svoje orodje in gotovo bi bil divjakemu ciganu razkljal črepino, če bi ta ne bil odskočil naglo ko maček.

54. Starec, ki je slonel ob palici je začel klicati na pomoč. Vendar cigan pri tej prici bliškoma poskačejo s konjev in oba kmeta sta ležala še isti hip preboden in krvava na tleh... Prikazal se je sicer tu in tam kakšen možiček izza ogla, a ko je videl, da je sam, sovražnikov pa veliko, nega fantiča za roko in ga posadi na konja, sam pa se usede zadaj.

Črtomir Zorec

POMENKI OB SAVI DOLINKI O NEKATERIH KRAJIH JESENŠKE OBČINE

(50. nadaljevanje)

Možaklja nima izrazitih vrhov, leži kot počivajoča ogromna medvedka, zaraščena, zaobljena, z eno samo pomembnejšo vzpetino na zahodu, že tik nad Mojstrano. Tam doseže gora svojo največjo višino (1593 Nm), sicer pa je povprečno visoka le do 1200–1300 Nm.

Kaj prida naseljena pa Možaklja ni. Le drobena vasica Perniki v bregu nad Spodnjim Radovnom ima nekaj čez 25 stalnih prebivalcev, a še ti so bolj industrijski delavci kot pravi kmetje. Stoji pa v Možaklji več lovskih in gozdarskih domov. Pred vdom okupatorja je stalno na Ravneh (950 Nm), sredji gozdne tisične kar celo »Andrejevo selo« z 18 posameznimi poslopji. Po osvoboditvi je tu zrasla počitniška kolonija naših univerz s tremi dokončanimi domovi oddih.

POMNIK NOB NA OBRANCI

Že junija in julija 1941 so se pričeli zbirati na Možaklji prvi partizanski borce z Jesenice, Javornika, Blejske Dobrave in Gorij. Prva skupina je štela 21 mož, vodil jih je Jože Finžgar.

Dne 28. julija 1941 pa sta prišli na Obranco še drugi skupini – Mirca in Hrastnik. Tako se je potem lahko oblikovala Cankarjeva partizanska četa, ki je štela še čez 40 borcev in bork. Organizacijo je vodil nekdanji španski borce Jože Gregorčič. Komandir čete je postal Poldi Stražšar, politični komisar pa Franc Potocnik.

Z 1. avgusta 1941 je četa doživelja svoj ognjeni krst: spopadla se je z Nemci, ki pa so se morali umakniti v dolino. V spomin na ta prvi partizanski uspeh stoji na vzhodnem delu Maroltovega rovta (1031 Nm) lep bronast pomnik. Predstavlja jesenškega železarja, ki poziva k oboroženemu odporu.

Je pa se nekaj obeležij NOB na Možaklji in v njenem podnožju, ki pa sem jih že omenil v prejšnjih zapisih. Dodajam le še informacijo o spominskem znamenju na Zakopih, blizu nekdanje lovske koče, kjer je 20. septembra 1941 padel Slavko Oman. (Zakopi leži južno od Jesenice, od koder vodi v strmino severnega pobočja Možaklja zelo zelo naporna, a dobro markirana steza.)

JESENICE NA GORENJSKEM

Tako je treba – vsaj uradno in v postenem poslovanju – označiti naše Jesenice. Kajti

Pomnik NOB na Obranci (Možaklje)

tudi na Dolenjskem imajo svoje Jesenice (poštna številka 68261). manjših krajev z imenom Jesenice ali Jesenica pa je na Slovenskem še cela vrsta. Lepa krajevna oznaka vseh ima svoj izvor v imenu drevesa jasen. Le-ta je dal svoje zvočno ime tudi raznemu Jesenovcu, Jesenčaku, Jesenovim dolom, pa tudi ledinskim oznakom, kot so npr. Na jasenih. Pri jesenih ipd.

Pa kljub temu veljajo naše Jesenice za mlad, nov kraj. Saj prej je bilo govora le o železarskih obratih na Savi, na Plavžu in na Javorniku. Vsi ti kraji pa še Koroško Belo in Podmožaklja so danes združeni v enotnem kraj, mestu – Jesenice.

No, le tako, če upoštevamo te priključitve (Savo in Plavž že med obema vojnoma, Podmožakljo, Javornik in Koroško Belo pa še po osvoboditvi), lahko razumem kar desetratno povečanje števila prebivalstva Jesenic v sto letih (l. 1869 je živel na področju sedanjih Jesenic le 1611 stalnih prebivalcev, l. 1966 pa že 15.955!).

SLOVEČE NORIŠKO

VABLJENI NA

MARTINOVANJE
Z VINSKO TRGATVIJO,
V HALO GORENJSKEGA SEJMA

V SOBOTO, 15. novembra
od 16. do 19. ure je brezplačna
pokušnja kmečkih jedi
od 19. – 24.00 pa zabava
s plesom in domaćimi
specialitetami
igrat bo ansambel
Franca Miheliča
vabi vas gostiče Kristina Kuhar
Adergas, kjer je
tudi predprodaja vstopnic
po 100 din

Prijeten počitek pri Podmlačanu

V vznožju Starega vrha, na grebenu med Poljansko in Selško dolino in na višini nekaj nad 600 metrov, leži vas Jarče brdo. Ljudje vedo povesti, da je dobila ime po jarcih, ki so jih nekdaj na poboji Starega vrha pasli pastirji loških škofov. Kasneje so tod okoli veliko kuhalni oglje in je bila vas znana po številnih kopah. Znana pa je tudi po mogočni cerkvi sv. Valentina, ki jo je pred 130 leti po gotskih vzorcih preizdal loški stavbenik Molinar in v njej posebnost so slike iz Subicove delavnice.

Pa po kmečkem turizmu, zlasti v zadnjih letih. Kar dve domačiji sprejemata goste, Mežnarjeva in Podmlačanova. »Na pobudo tedanjega predsednika občinske skupštine Zdravka Krvine, smo se leta 1973 odločili, da se začnemo poleg drugega kmečkega dela ukvarjati še s kmečkim turizmom. V začetku, moram priznati, smo pobudo sprejeli s precejšnjim nezaupanjem, a ko smo začeli, je kar šlo,« je povedala Marica Debeljakova, Podmlačanova mama. »Mora pa človek imeti veliko veselja do tega dela, sicer ne bi šlo.«

»Imate dovolj gostov?«

»Največ jih pride ob novem letu in ob šolskih počitnicah, ker so smučiča na Starjem vrhu blizu, pa tudi

sami postavimo krajošč vlečnico, ki zadovolji manj zahtevne smučarje. Precej gostov imamo tudi poleti, vse do sredine septembra. Imamo precej stalnih gostov iz Beograda, Zagreba, iz Dalmacije, z Reke, Kopra in Trsta. Letos smo prvič imeli tudi goste iz Francije in Holandije. Ena družina iz Zagreba pa je bila letos pri nas že devetič na počitnicah.«

»Nudite gostom poen pezijon?«
 »Sveda. Imamo devet sob in lahko sprejmemo do 16 gostov hkrati. Dnevna oskrba velja 180 dinarjev.«

»Kaj pa kuhatete?«

»Predvsem je treba vsak dan kaj drugega postaviti na mizo. Pri tem se skušam prilagoditi željam gostov. Povedati pa je treba, da to nikakor niso predvsem domače jedi. Žgance že radi jedo, vendar mogoče le enkrat. Enako je s štrukljami pa kislim mlekom in podobnim. Sicer pa se vsak rad hrani tako, kot je vajen doma.«

»Kako zmorate toliko dela?«

»Predvsem mi pomaga mlajša hič, ki je še doma. Pa tudi sin in mož prisločita na pomoč, če je sila, vendar pa imata onadva veliko dela na kmetiji. Imamo namreč precej veliko kmetijo, približno 45 ha je zemlje skupaj z gozdom in 22 glav živine v hlevu. Ker je proizvodnja usmerjena predvsem v pitanje govedi in imamo uveden pašno-košni sistem, jo laže obdelamo in se zato lahko ukvarjam tudi s to dopolnilno dejavnostjo. Če pa bi delali po starem, seveda ne bi šlo.«

»Gostje kdaj prisločijo na pomoč?«

»Večina gostov so starejši ljudje in družine z majhnimi otroki. Starjši zlasti veliko hodijo na izlete, na Blegoš, Stari vrh in druge hribe, mlajši pa več ostajajo na kmetiji. Zlasti otroci radi pomagajo v hlevu, zelo jih zanima živila, saj jo mnogi prvič vidijo ob bližu. Pa tudi starši se včasih lotijo kakšega dela. Vendar pa na to ne pomislimo. Saj so vendar na dopustu in naši gostje. Moja skrb je, da se čim bolje počutijo.«

L. Bogataj

Cesta približala dolino

Na Gorjušah in na Koprivniku so letos asfaltirali veliko krajevnih cest, želijo si tudi asfalt mimo obe vasi – Kmetje oddajo največ mleka – Odlične možnosti za kmečki turizem

Gorjuše – V obeh vaseh, na Gorjušah in na Koprivniku nad Bohinjem živi danes okoli 500 ljudi, znatno manj kot v letih pred vojno, čeprav zadnjega leta opažajo, da ljudje oddaljenega Koprivnika in Gorjuš ne zapuščajo več tako kot pred desetimi leti. Tedaj se je precej ljudi odselilo, v dolino, bliže tovarnam in svojemu delovnemu mestu, odhajali so predvsem mladi, ki se niso namerali več vrniti. Danes pa je predvsem nova asfaltna cesta zadržala prebivalce tam, kjer so se rodili, izdaten pa je bil napredek obeh krajev tudi na drugih področjih.

Cestno podjetje Kranj je letos asfaltiralo šest kilometrov dolgo cesto od Jereke do Koprivnika, vendar je bilo v interesu vseh krajanov, da bi dobili asfaltno prevleko tudi mimo Koprivnika in Gorjuš ter dalje proti Pokljuki. Čeprav jih makadam mimo vasi še precej moti, pa so obenem veseli asfalta na krajevnih cestah, asfalta, ki so ga dobili zato,

Oboležje padlim na Gorjušah

Krajevno skupnost so predstavili: podpredsednik sveta Stane Korošec, predsednik skupštine Franc B. član sveta Zdravko Šodja, vodja delegacije Franc Stare, predsednik sveta Janko Korošec in predsednik jevne konference Socialistične zveze Franc Premrov.

Nov gasilski dom, ki so ga odprli letos, je precejšnja pridobitev

ker so se pred letom dni odločili za krajevni samoprispevek. Dela je izvajalo Gradbeno podjetje Bohinj, asfalt pa so naročili pri Slovenski ceste. 6.000 kvadratnih metrov krajevnih cest je danes lažje prevoznih, vrednost del pa je bila 2 milijona 230.000 dinarjev, od tega so precejšnji sredstva namenili predvsem iz samoprispevka, del sredstev je prispevala krajevna skupnost, nekaj pa bohinjske in druge delovne organizacije. Počasi, v prihodnjih letih naj bi asfaltirali še ostale poti, predvsem pa si želijo, da bi poskrbeli za štiri kilometre makadama glavne ceste, po kateri je tako pozimi kot poleti precejšnji promet.

V krajevni skupnosti so letos julija odprli tudi nov gasilski dom. Prostovoljno gasilsko društvo Gorjuše šteje danes 68 članov. Cesto pa deset let. Nabavili so novo in sodobno opremo, sredstva za dom in opremo pa so prispevale delovne organizacije, občinska gasilska skupnost, precej pa krajanji sami, s prostovoljnimi delovnimi urami in z materialom.

Ceprav danes ni več tako hudo z avtobusno povezavo v dolino, saj redno vozijo šolski avtobusi in avtobusi, ki prevažajo delavce, pa so vendarle krajanji večkrat prikrajšani. Pritožujejo se, ker ob nedeljah in praznikih ni avtobusnih prevozov, prav tako pa je hudo pozimi, ko zapade precej snega in nekaj dni pač prevozov ni.

Na Koprivniku in na Gorjušah imajo danes, še posebej na Goreniku, okoli 180 lastnikov zasebnih počitniških hiš in prav na Goreniku se je v minulem obdobju pojaval precejšnji problem odvoza odpadkov. Zdaj so skupaj s Komunalom Bled

zato, da bi z denarjem zgradili ponudili gostom več ter zatrute, ki si želijo v mirno okolje na gorski zrak. Zanimivo je, da zabeležili leta 1940 na Gorjušah na Koprivniku po 50 tujih gostov letos pa je letovalo tu le 5 gostov obeh vasev nimajo nobenega gospodskega lokalja in ne veliko zasebnih turističnih sob. Krajevna skupnost si zato prizadeva, da bi zadržala kmečki turizem, da bi na Gorjušah na Koprivniku odprli podzemni dom, ki bi bil odprtega tipa in zgradili boljšo in prostornnejšo govorino. V prihodnjih letih naj bi zato predvsem usmerjali v razvoj kmečkega turizma, saj imajo odlične možnosti.

Nekdaj izraziti kmetijski vase v zadnjih letih precej spremeni se v danes na Gorjušah le 5 gostov, ki se ukvarjajo le s kmetijami in deset na Koprivniku. Vsi ostali zaposleni v bohinjskih ali v nešljiskih delovnih organizacijah le deloma ukvarjajo z živilnimi poljedelstvom. Na Gorjušah na Koprivniku oddajo letno tudi mleka, ki ga dnevno zbirajo v drenarni zbiralnici in številnim streljami in meso precejšnji vir hodka. Kljub temu, da se je kmetov precej zmanjšalo, živiloreja dosegla precejšnji uspehi, tako da sta gorski vasiči danes sposobni prizadeti, ker je napredek sicer počudarje nezadržano prodiral do oddaljeni Koprivnik in na Gorjušah ostali doma. In zvesti so ljudje na Gorjušah in Koprivniku ostali poslej, če jim bo s skupno družino pomagalo uspel vtrajati naprej sproti reševati vse tiste probleme, ki zavirajo nadaljnji razvoj.

D. Š.

NOVO NI VEDNO NAJBOLJŠE

Ste kdaj pomisili, da se oblaženjeno pohištvo lahko prenovi!

Zaupajte vaše dotrajano oblaženjeno pohištvo strokovnemu popravilu.

LESNINA Ljubljana, TOZD TAPETNIŠTVO RADOV LJUBLJICA, Gorenjska cesta 41, telefon (064) 75-212 centrala 74-471

Na Gorjušah in na Koprivniku so letos asfaltirali veliko krajevnih cest

lesnina

Zaradi kvalitetnega kruha
ga poznamo

Franc bo še pekel

Daleč naokoli slovi jezerski domači kruh, ki ga peče Franc Samt, doma iz Slovenskih Goric, ki pa se je odločil, da bo ostal na Jezerškem – Če bi spekel dve toni kruha, pravi, ga ne bi ostal niti kilogram

Jezerško – Franca Samta, starega 45 let, doma iz Slovenskih Goric, ne poznajo samo Jezerjani, ampak je njegovo ime zaradi kvalitetnega kruha, ki ga speče, znano veliko daje. Leta 1958 je na Jezerškem že pekel kruh, nato pa je odšel na delo v črno republiko Nemčijo, od koder je vrnil in leta 1978 spet zakuril kruh peč v prostoru, ki ga mu je ustavil Central. Franc je uredil dve peči in začel peči kruh, žemlje, kišice in druge pekarske izdelke, ki so vedno hitro zasloveli zaradi kvalitete.

«Potem na bukova drva,« pojavlja jezerski pek, »ki mi jih dobavlja Gospodino gospodarstvo. Okrog 150 kubičnih metrov letno je pakurim, moko pa mi prekriva štipromet iz Sente Oziroma podolvalnicu v Kranju. Menim, da je kontarska moka najbolj kvalitetna za peko dobrega kruha.«

Njegov delavnik se razlikuje od tega običajnega, vsakdanjega.

»Okrog osmilih zvezcer zakušam, pravi. »Potlej si privoštiam ali dve dremanja, nato vstanem in se posvetim urejevanju in uprejanju žerjavice. Okrog trijutrije zanesem. Trenutno imam okrog 700 kilogramov kruha, med sezono pa tudi 1300 kilogramov, pa ga je še premalo. Bi spekel dve toni, bi ga zanesal. Testo potlej pustim v peč. Dvakrat ga temeljito

Jezerški pek Franc Samt – Foto: F. Perdan

premeseim in pregnetem, ob treh zjutraj pa gredo prvi kruhi v peč, nato pa sledi še druga runda. Zgodnj zjutraj je kruh poen in kmalu zatem je že naprodaj v jezerski trgovini, pa v Kokri, v nekaterih kranjskih prodajalnah in pri več drugih potrošniških jezerskih kruhov. Potlej si pomavadi privoštiam nekaj oddihila, spijem pekovski špricer (mešanica grajske črnine in deita) in jo mahnom spet, če nimam drugih opravkov. Moja mera spanja dosegne približno štiri ure, vse ostalo pa je boj dremanja podobno.«

Franc Samt je prepričan, da nobena tehnično tako dognana peka ne nadomesti kruha, specenega v običajni peči, ročno pregnetenega, z okusno hrustajočo skorjo, ki jo daje žerjavica bukovih drv in butar. Takšen kruh ostaja dolgo svež. Gostinski delavci jezerskega hotela Kazina veda povedati, da je takrat, ko je na mizi jezerski kruh, potrošnja nadpovprečno velika. Tudi po dvakrat ali trikrat več ga pojedo gostje.

Jerzski pek se je odločil ostati na Jezerškem. Graditi namenava stanovanjsko hišo, pa tudi peki kruha se ne namenava odreči, čeprav je več tudi številnih drugih poklicev, med

drugim inštalaterskega. Pa mu je osnovni pekovski poklic, za katerega se je izučil v Mariboru, najljubši. Franc poudarja, da bi se moralno na Jezerškem več narediti, da bi bilo boljše ostali, kar je za obmejno krajivo skupnost izredno pomembno. Pri njemu so na primer že našli zaposlitev nekateri domačini in to je za kraj, kakšen je Jezerško, veliko vredno!

J. Košnjek

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 8. novembra, bodo odprte naslednje dežurne trgovine:

KRANJ

Central: Delikatesa, Maistrov trg 11, Na vasi, Šenčur in Naklo v Naklem, od 7. do 13. ure, vse ostale prodajalne pa bodo odprte od 7. do 19. ure: Klemenček, Duplje, Kravce, Cerkije, Hrib, Preddvor, Kočna, Zg. Jezerško, Na klancu, Oprešnikova 84 K.

Zivila: prodajalna SP pri Mostu, Kranj, Vodopivecova 16, prodajalna SP Oskrba, Kranj, C. Kokr, odreda 9., prodajalna Emona-Market, Kranj, (Stražišče) Delavščka 20, SP Planina-Center, Gorjenjskega odreda 12.

V nedeljo pa so dežurne naslednje prodajalne Centrala Kranj od 7. do 11. ure: Delikatesa, Maistrov trg 11, Kravce, Cerkije, Naklo v Naklem, Na vasi, Šenčur.

JESENICE

Roča – Samopostežna trgovina na Plavžu, Titova 79 in Delikatesa – Kašta 3 na Koroški Beli, V. Sveti na 8/a.

SKOFJA LOKA

Samopostežna MARKET, Novi svet

TRŽNI PREGLED

KRANJ

Solata 30 din, špinaca 40 din, cvečeta 25 din, korenček 25 din, česen od 50 do 60 din, čebula 25 din, fižol 40 din, peč 15 din, paradižnik 24 din, paprika 25 din, slive 30 din, jabolka 15 din, hruške 20 din, grozdje 30 din, kostanj 20 din, ajdova moka 30 din, koruzna moka 16 din, kaša 30 din, surovo maslo 100 din, smetana 56 din, skuta 48 din, sladko zelje od 15 do 18 din, kislo zelje od 20 do 25 din, kiala repa 20 din, orehi 260 dinarjev, jajčka 4,50 din, krumpir od 5 do 6 din, med 90 din.

Kirurgi podaljšujejo noge

S kirurškim posegom lahko krajšo nogo podaljšajo celo za dvajset centimetrov

Dvanajstletna Paola je imela žalostno, pusto očesno. Namesto da bi se igrala s prijateljicami, je v glavnem čepela doma. Razlog njeni slabti volji in pretočljivemu prestajanju »kaznici je bila devet centimetrov krajša leva noga. Temu pojavi zdravnik pravilno dismetrija.«

Da bi deklece ozdravil, se je znani italijanski kirurg, profesor Danilo Taliabu, odločil za operacijski poseg. Uspel je. Nogi sta zdaj enako dolgi. »Kot pri drugih deklincih,« se nasmahi Paola in vedro zre v prihodnosti.

Njen »rešitelj«, devetinštiridesetletni profesor Danilo Taliabu, sodi med »velikanove sodobne ortopediske kirurgije. S svojo ekipo se je na inštitutu Mateja Rotta v Bergamu povsem posvetil zdravljenju dismetrije. Posegov, kakršnega je doživel malo Paola, pa se vedno večjimi uspehi lotevajo tudi v drugih državah. Kljub temu so operacije še dokaj redke.«

»Dismetrija je precej pogost pojav,« pravi profesor Taliabu. »Lahko je prirojena ali kasneje pridobljena. Lahko prizadene roke in noge. Nestabilnost pri hoji seveda ljudi huje moti, zato operiramo v glavnem nevarmosti za okužbo in gnojenje.«

Da bi vzpostavili ravnotežje, obstajata dve možnosti: skrajšati daljšo nogo ali podaljšati krajšo. Prva rešitev je sicer manj tveganja, zato pa je pri drugi

estetski in praktični učinek mnogo večji, saj je krajša noge posledica nezadostne rasti.

Operacija poteka v dveh delih. Kirurg najprej preseka kost, nato pa na njena konca pritrdi aparat, ki ju drži narazen in s pomočjo katerega se postopoma, po poldrugi milimeter na dan, oddaljujeta drug od drugega.

»Z našim znanjem,« nadaljuje profesor Taliabu, »lahko stegnenico podaljšamo za dvanajst centimetrov, golenco pa za osem. Lahko tudi obe hkrati, tako da pridobimo dvajset centimetrov. Ne, to ni nikakršno čudo! Gre le za sodoben kirurški poseg.«

Napredek je hiter. Možnosti za uspeh so vedno večje. Lepotni in praktični učinek je tak, da se operirani otrok po dveh ali treh letih ukvarja s športom kot da mu nikoli nič ni bilo.

Misliti, da je poseg enostaven, bi bilo seveda napačno. Ko se kost preseka in razdvaja, se kaj lahko pojavi gnoj. Potem se mora kost spet zrasti. Opravljali so tudi operacije, pri katerih so deli kosti z daljše noge pressajali na kraje, vendar je to privedlo do še večjih nevarnosti za okužbo in gnojenje.

Ko so se glasovi z uspehljoperacijah razširili po svetu, se je začelo oglašati vedno več ljudi, ki bi na te način radi malice zrasli. Vendar lepotnih intervencij doslej še niso opravljali. Kajti poseg je trenutno uspešen samo pri otrocih, mlajših od šestnajst let.

Vest nam veleva več napora

Zdravje je velika človekova vrednota, je vir sreče in blaginje, zdravje je največje bogastvo. Kdor ga s škodljivim načinom življenja ogroža, si romasi samega sebe. Zdravje ni le popolno delovanje organizma, na katerem temelji nemotena zavestna in družbenega dejavnosti, temveč je vir človekove izjemne miselne in gibalne dejavnosti, ko gre za največje storitve. Te pa zahtevajo še posebno zmogljivost, ki ji pravimo kondicija. Pridobivamo jo predvsem s treningom, delom in gibanjem na planem, zgubljamo pa jo z ne dejavnostjo, brezdejem in s pomehkušeno utivaškim načinom življenja. Tak način ogroža povprečnega, premalo osvečenega človeka razvitega sveta. Ta zdravo zasnova ob neznanem in samo življenjsko nujnem delovanju zgublja naravno odpornost. Ko živi v okolju, ki sta mu vadba in trening tuja, se ne razvija dovolj skladno, hitreje se starata in ga preje peste druge motnje, slabii in zgublja svoje človeško naravno bistvo.

Napredek nas osvobaja težkih opravil, uživamo v tehničnih pridobitvah, vendar se ne smemo nad njimi uspavati in pozabiti na ohranjevanje lastne narave, ki je v zmerinem naporu značilen športnemu treningu in dragim opravilom, pri katerih je nekaj znojenja, globljega dihanja in povečana presnova. Delo je bistvo življenja, ki ga podaljšujemo z lastnim znojem, vnešimo v vztrajnostjo.

Clovek na najvišji stopnji resničnosti z gibalnimi pobu-

dami veliko pripomore k podaljševanju bivanja, se ne odpoveduje tehničnemu napredku, spreminja le odnos do novega in ne pozabija, da življenje zahteva zaščitne dejavnike, med katerimi je pomembna mišična dejavnost, ki vpliva na vse organske sisteme, spodbuja rast v mladosti, upočasnuje pesanje v zrelosti in postaja nujna življenska potreba.

Zdravje rodu je odtek čistega okolja, dobroih gospodarskih razmer in napredne družbeno politične ureditve. Oblikuje se že v prvih dneh življenja. Narava teži po nemotenem delovanju vseh organov – po dejavnosti, ki postaja zavestna. Prav človek, ki se zaveda samega sebe, ki misli in ravna po lastni vesti, se mora odločiti za zdrav in aktivni način življenja. Danes že vemo, da športna razvedrlina in planinska dejavnost prispevajo k večji storilnosti. Gibalno aktivni manjkrat iščejo pomoč pri zdravniku kakor tisti, ki nikoli ne tečejo, malo hodijo in se znoje le še pri dobrji jedi in pijači.

Že v mladosti vadba odpravlja hibe, pozneje niža krvni pritisk, zmanjšuje holesterin v krvi in zagotavlja normalno delovanje tlez.

Sodoben način dela zahteva manj mišičnega napora, več pameti in utrujajoče enoličnosti. Z znojenjem si le manjšina služi kruhu. Danes z znojenjem boljšamo kondicijo, v športu je znojenje poplačano z uspehom, privrženci športa pa si, če tako rečemo, služimo svoje zdravje in kondicijo.

Jože Ažman

ŠPECERIJA BLED

VELETRGOVINA
ŠPECERIJA
BLED

Dežurne trgovine

dne 8. 11. 1980

**MARKET
DELIKATESA BLED**

Cesta svobode 15

(v Park hotelu)

Trgovina je odprta

od 7. – 19. ure

Triglav kemički Kranj

Dopolnitveni objav... z dne

4. 11. 1980

za javno licitacijo

za prodajo

ZASTAVE OM 35

Licitacija bo dne 10. novembra 1980 ob 9. uri za družbeni sektor in ob 10. uri za privatni sektor.

Novo shajališče planincev

Kranj – Letos je kranjskemu Planinskemu društvu plačalo članina skoraj 4000 članov, kar potrjuje, da se v primerjavi s preteklimi leti, ko se je število članov gibalo nekaj nad 3000, zanimanje za članstvo v planinski organizaciji povečuje. To je predvsem posledica razvijane aktivnosti kranjske planinske organizacije, ki se urešuje v devetih odsekih in se drugih oblikah aktivnosti planincev. Planinsko društvo je prisotno in v družbenopolitičnem in družbenem življenju občine, vedno tesnejše pa so tudi vezzi s planinci iz drugih republik in pokrajini ter iz zamejstva.

Od srede dalje je kranjsko Planinsko društvo bogatejše za novo pridobljitev. V kleti družbenih prostorov na Koroški cesti v Kranju so odprli

Sredina otvoritev kluba planincev v Kranju – Foto: F. Perdan

MERCATOR - ROŽNIK n. sub. o.
TOZD PRESKRBA n. sub. o.

Raspisna komisija za raspis opravljanja del in nalog individualnega poslovodnega organa
raspisuje v skladu z določili Statuta in sklepa Delavskega sveta TOZD prosta dela in naloge:

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA

Kandidat mora poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom in družbenim dogovorom o kadrovski politiki, izpolnjevati še naslednje:

1. da ima višjo šolsko izobrazbo ter najmanj pet let delovnih izkušenj na vodilnih delih oziroma nalogah v blagovnem prometu.
- Kot enakovredna se smatra z odločbo priznana višja strokovna izobrazba po splošnih aktih podjetja.
2. da je državljen SFRJ in moralnopolitično neoporečen.

Dela in naloge razpisujemo za 4 leta. Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljajo v 15 dneh po objavi raspisa v zaprti ovojnici z oznako »za raspisno komisijo« na naslov: Mercator-Rožnik, n. sub. o., TOZD Preskrba n. sub. o., Tržič, Trg Svobode 27.

Prička naj vsebuje:

- opis doseganjih zaposlitve,
- dokazilo o izpolnjevanju pogojev,
- življenjepis

MODNA KONFEKCIJA
»KROJ«
Škofta Loka

raspisuje prosta dela in naloge

1. VODENJE TEHNIČNEGA SEKTORJA 2. VODENJE FINANČNO RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Poleg splošnih pogojev se zahtevajo še naslednji pogoji:

pod 1.: - visoka ali višja šola tekstilno-konfekcijske smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj na vodilnih delih v stroki

pod 2.: - visoka ali višja šola ekonomske smeri,
- 4 leta delovnih izkušenj

Izbrana kandidata bosta imenovana za 4 leta.

Kandidati naj pošljajo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 20 dneh po objavi raspisa na naslov:

Modna konfekcija KROJ Škofta Loka, Kidričeva cesta 81.

Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 10 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

DELAWSKA UNIVERZA
TOMO BREJC
KRANJ

sprejema prijave v tečaj tujih jezikov za otroke in sicer:

V TEČAJ NEMŠKEGA JEZIKA:
za predšolske otroke od 5 do 7 let
za šoloobvezne otroke od 7 do 15 let

V TEČAJ ANGLEŠKEGA JEZIKA:
za šoloobvezne otroke od 7 do 15 let

Tecaji trajajo 60 izobraževalnih ur in sicer enkrat ali dvakrat na teden po dve šolski urki.

Stroški tecaja znašajo 1.600 din za posameznika.

Pouk bo v prostorih Delavske univerze Tomo Brejc Kranj, Cesta Starega Zagorja 1., v popoldanskem in popoldanskem času.

Prijave sprejemamo vsak dan razen sobote od 7. do 14. ure osebno ali po telefonu na št. 27-481.

Osnovna šola LUCIJAN SELJAK Kranj

Komisija za delovna razmerja osnovne šole Lucijan Seljak Kranj raspisuje za nedoločen čas prosta dela in naloge (na centralni šoli)

UČITELJA TELESNE VZGOJE
- predm. učitelj, profesor telesne vzgoje

KUHARICE
- KV kuvarica

Zacetek del in nalog kuharice takoj, učitelja telesne vzgoje 26. 1. 1981.

UČITELJA
v OPŠ v Marčičah od 26. 1. 1981 do 25. 6. 1981 - za določen čas
(zasedni učitelj)

Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

poliks ZIRI

Raspisna komisija pri delavskem svetu DO Poliks Žiri
raspisuje prosta dela in naloge

VODJE RAČUNOVODSTVA za dobo štirih let

- Pogoji:
- višja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali druge splošne smeri,
 - najmanj 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
 - srednja strokovna izobrazba ekonomske, komercialne ali druge splošne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
 - da je moralno-politično neoporečen,
 - da izpoljuje splošne in posebne pogoje, predvidene za ta dela in naloge

Kandidati za raspisana dela in naloge naj svoje vloge pošljajo v 15 dneh po objavi raspisa na naslov Poliks Žiri, Splošni sektor, Stara vas 37, Žiri, s pripisom: »Za raspisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po raspisanem roku.

Raspisna komisija pri delavskem svetu TOZD Lahka obutev raspisuje prosta dela in naloge

VODJE TEHNIČNEGA SEKTORJA za dobo 4 let

- Pogoji:
- višja strokovna izobrazba čevljarske smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
 - srednja strokovna izobrazba čevljarske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah,
 - da je gospodarsko razgledan,
 - da je moralno-politično neoporečen,
 - da izpoljuje splošne in posebne pogoje, predvidene za ta dela in naloge

Kandidati za raspisana dela in naloge naj pošljajo svoje vloge v 15 dneh od dneva objave na naslov Poliks Žiri, Splošni sektor, Stara vas 37, Žiri, s pripisom »Za raspisno komisijo TOZD Lahka obutev«.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 30 dneh po raspisanem roku.

Delovna organizacija
ETIKETA ŽIRI p. o.

raspisuje dela in naloge s posebnimi pooblastili:

VODENJE KOMERCIJALNEGA SEKTORJA

- Pogoji:
- višja šola ekonomske ali komercialne smeri,
 - poznavanje poslovanja delovne organizacije, znanje tujega jezika, (nemščina ali angleščina),
 - 4 leta delovnih izkušenj v komerzialnem poslovanju

Zraven zgoraj navedenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje pogoje:

- splošne pogoje določene z zakonom in v skladu z družbenimi dogovori o kadrovski politiki,
- pravilen odnos do samoupravljanja,
- da imajo sposobnost vodenja in organiziranja delovnega procesa in drugih aktivnosti v skladu s samoupravnimi splošnimi akti.

Imenovanje velja za dobo 4 let.

Vloge z dokazili o izpolnjevanju raspisnih pogojev morajo kandidati poslati v zaprti ovojnici najkasneje v 15 dneh po objavi raspisa na naslov Etiketa Žiri, Delavski svet z oznako »Odbor za delovna razmerja«, Dobračeva 212, 64226 Žiri.

Nepopolnih vlog raspisna komisija ne bo upoštevala. Sklep o imenovanju bodo kandidati sprejeti v roku 30 dni po sprejemu sklepa delavskoga sveta. Stanovanj DO nima na razpolago.

SŽ Veriga Lesce

Komisija za delovna razmerja TOZD TIO razglaša prosta dela in naloge

NASTAVLJALCA NA REVOLVERSKI STRUŽNICI

Zahtevan poklic: - strugar
- strojni ključavnica

Delovno znanje: - 48 mesecev kot strugar

Kandidati naj vložijo prijave najkasneje v 15 dneh po objavi na naslov SŽ Veriga Lesce - kadrovská služba.

Kandidati bodo seznanjeni z rezultati objave v 15 dneh po preteklu prijavnega roka.

Osnovno zdravstvo Gorenjske o. o. TOZD Zdravstveni dom Kranj b. o. Gospodavskata 10

OBVEŠČAMO VSE OBČANE, DA BOMO CEPLILI PROTI GRIPPI Z METVIM CEPIVOM. CEPLJENJE BO V ZDRAVSTVENEM DOMU KRAJN IN SICER:

Prvo cepljenje:
17. 11. 1980 od 9. do 11. ure
18. 11. 1980 od 16. do 18. ure

Drugo cepljenje:
15. 12. 1980 od 9. do 11. ure
16. 12. 1980 od 16. do 18. ure

Cena dvakratnega cepljenja znaša 90 din.
Potreben znesek plača udeleženec pri prvem cepljenju.

Upravni odbor
DELAVSKE UNIVERZE
TOMO BREJC KRAJN

objavlja prosta opravila in naloge

TAJNICE

za določen čas s krajskim delovnim časom
(nadomeštanje delavke na poročniškem dopustu).

Pogoji:

- dokončana upravno administrativna šola in tri leta delovnih izkušenj.

Rok za prijavo je 15 dni od objave.

OSREDNJA KNJIŽNICA
občine Kranj
Tavčarjeva 4

Odbor za delovna razmerja
raspisuje dela in naloge

ČISTILKE

za nedoločen čas s 3-mesecnim poskusnim delom.
Delo je v popoldanskem času.
(zaželeno so delovne izkušnje)
Razpisni rok je 15 dni po objavi.

Prijave z življenjepisom
pošljite na upravo knjižnice.

Prevzem del je možen takoj.

ZIVINOREJSKI
VETERINARSKI ZAVOD
GORENJSKE - KRAJN

DEŽURNI VETERINARJI

od 7. 11. – 14. 11. 1980

Za občini Kranj in Tržič
LOKAR Franc, dipl. vet.,
Kranj, Žaneva 12, tel.:
23-916
BEDINA Anton, dipl. vet.,
Kranj, Betonova 68, tel.:
23-518

Za občini Radovljica in Jesenice
GLOBOČNIK Anton, dipl. vet.,
Lesce, Poljska pot 3/a, tel. 74-629

Za občino Škofta Loka
HABJAN Janko, dipl. vet.,
Žiri 130, tel. 69-280
LIKOSAR Dušan, dipl. vet.,
Škofta Loka, Podlubnik 64, tel. 69-939

Defurna služba pri Živinorejskem veterinarskem zavodu Gorenjske v Kranju, Iva Slaveca 1, tel. 25-979 ali 22-781 pa deluje neprekleno.

PODJETJE ZA PTT
PROMET KRAJN
n. sol. o. Kranj, Poštna ul. 4

TOZD za PTT promet Kranj
o. sub. o. Kranj, Poštna ul. 4

TOZD za PTT promet Kranj
objavlja prosta opravila in naloge

PRIPRAVLJAJ
DOSTAVLJAJ
IN OBRAČUNAJ
PTT POSILJK
(pismonebita)

na pošti Kranj 1. Delo se zdržuje za nedoločen čas.

Nudimo vam:

- stimulativne osebne dododge,
- samostojno in zanimivo delo na terenu,
- možnost izobraževanja ob delu.

Od kandidatov pričakujemo:

- vestnost in veselje do dela z uporabniki ptt storitev na terenu.

Poiskusno delo traja en mesec.

Vabimo vse kandidate, da se osebno zglasijo v ta ništvo TOZD, Kranj, Poštna ulica 4.

Naš dojenček

Med boleznimi zaradi pomanjkanja vitaminov je na prvem mestu rahiitis kot posledica pomanjkanja vitamina D. Med nadežljivimi boleznimi sta za necepljenjega dojenčka najbolj nevarna oslovski kašelj in tuberkuloza. Pred nekaterimi nadežljivimi boleznimi je otrok prvič šest mesecev zaščiten, če jih je prebolela mati kot otrok (ospice).

Doenček se povprečno zredi za 20 do 25 gramov dnevno, mesečno povprečje je 500 do 600 gramov. V petem mesecu podvoji, na koncu prvega leta potroji porodno težo. Zraste približno za 22 do 25 centimetrov in dobi v enem letu osem zob. Možgani in drugi deli živčnega sistema sešte po rojstvu dalje razvijajo in dozorevajo, s tem vred po rastejo otrokove duševne in telesne zmožnosti. Oboje je tesno med seboj povezano in nam ravno v prvem letu služi kot osnova za presojanje pravilnega otrokovega razvoja. Izrazito zaostajanje za vrstnik v držanju glavice, sedenju, stanju ali hoji lahko pomeni, da z razvojem možganskega živčevja nekaj ni v redu, posebno če smo izključili možnost drugega obolenja (rahitis, mišične bolezni).

Dojenčka imenujemo otroka od končanega prvega meseca življenja do končanega prvega leta starosti. V tem razdobju se otrok izredno hitro telesno in duševno razvija. Zaradi popolne odvisnosti od okolice je še vedno močno izpostavljen raznim škodljivim vplivom. Še vedno je njegovo zdravje odvisno od dobre nege in pravilno sestavljene hrane, ki mora vsebovati vse snovi in vitamine, potrebne za njegov razvoj. Čuvati ga je treba tudi pred vsemi okužbami. Kadar se ne oziramo na ta pravila, oboleva dojenček zaradi motenj v prebavi, zaradi bolezni dihalnih organov, vnetij srednjega ušesa in kožnih okužb.

Ali veste da ...

... bo fižol v zrnih, ki ga kuhamo za solato, fižolovo juho ali podobno, veliko bolj okusen, če mi pri kuhanju dodamo lovorov list, nekaj zdrobljenih poprovih zrn, peteršiljeve vejice ali korenino in kakšno obrano kost od suhega mesa ali kožo suhe slanišne?

... bi morali pred vsako zimo pregledati in očistiti oljne goralce pri centralnih pečeh? Ce je le za milimeter preveč odprta šoba, je poraba olja lahko takoj za okoli pet odstotkov večja. Seveda pa je najbolje, da za pregled in ureditev goralca poklicete v hišo strokovnjaka.

... luknjico v preprogi, ki jo je izigral cigaretni ogrek, popravimo sami? Z ostrom nožem izrežemo ogorec rob, iz ostanka preproge izrežemo prav tako velik in tako oblikovan deltek, kot je luknjica v preprogi, in ga enostavno zapečimo vanjo. Nihče ne bo opazil, da je preproga zakrpana.

... lahko ostanke mila koristno uporabimo? Ko se jih nekaj nabere, jih razrežemo, raztopimo v mlačni vodi in to gosto milinico dodajamo vodi v kateri peremo nylon ali elastične nogavice.

Dežnik

Da nam bo služil čim dlje, moramo tudi dežniku posvetiti potrebno skrb. Z mokrega dežnika najprej dobro otresemo dežne kapljice ali sneg. Blatne madeže takoj zmijemo s čisto mlačno vodo. Razpet dežnik nato postavimo na tla in posušimo. Dežnika ne sušimo obešenega na vrvi s konico navzdol, ker pri tem odteka voda v podloženi del dežnika in zastaja v žlebovih viter. Zastajanje vode v dežniku povzroča rjavjanje kovinske palice in v ogrodja, blago pa dobiva rjaste madeže. Koristno je, da odgorde dežnika zbršemo s suho krpo. Suhe dežnike spravljamo navadno v omaro. Dežnikov ne zvijamo tesno, ker se tako blago prehitro lomi. Zložljive dežnike hranimo v omari zravnane.

Dišavnice in začimbe

TIMIJAN

Timijan je nizek grmiček, doma ob Sredozemskem morju, pri nas ga tu pa tam gojijo po vrtovih. Imma prijeten vonj, zato je že od srednjega veka dalje cenjena dišavnica. Timijan ki ga dobimo celega ali zmletega, je razmeroma blaga dišavnica, zato ga lahko denemo v jed nekoliko več.

Timijan dodajamo juham in omakam (skupaj z majaronom), ribam, mesnim jedem (skupaj z majaronom), zelenjavi, krompirju, marinadam, vloženi zelenjavi; iz njega pravljamo tudi dišavni kis.

nasveti moda kmečke jedi

Vrt v hiši

Ker je proti koncu oktobra vse manj svetlobe, rastline ponehavajo rasti. To se pozna tudi pri porabi vode. Zato zalivamo mnogo previdnejše kakor poleti. V bistvu smemo zalivati samo takrat, ko je zemlja na vrhu dovolj suha. To velja za rastline v topnih in tudi hladnih prostorih. Ko pa zalijemo, naj se zemlja nasrka dovolj vlage. Kako uro potem odlijemo iz podstavka preostalo vodo.

Ni bistveno, ali naj nalijemo vodo od zgoraj ali v podstavek. Bolj pomembno je, da med zalivanjem, zlasti pozimi, ne polivamo listov. To še posebno velja za ciklane, saj tako rade gnijejajo. Kdor naliva vodo v podstavek, naj upošteva gornji nasvet, da vodo potem odlijije.

Za zalivanje rastlin v topnih sobah uporabljamo vodo, ki ima enako temperaturo kakor soba. Hladna voda izpod vodovodne pipe rastlinam oziroma koreninam močno škoduje.

V močno kurjenih sobah je zrak za sobne rastline presuh. Za vlažnejše ozračje skrbimo tako, da zrak naprišimo z vodo. Posebej je to važno za listnate rastline. Pri cvetočih rastlinah, kakor so ciklane, primjule in podobno, pa tega ne delamo, ker bi z rosenjem poškodovali cvetove. Zrak navlažimo tudi s posodami, dovolj širokimi, seveda, v katere naličamo vodo. Če take posode stojijo na peči oziroma radiatorju, je izhlapevanje še večje. Dobe se pa v naših trgovinah tudi ozki tulci, ki jih obesimo med rebra radiatorja in jih napolnemo z vodo. Teh je treba seveda več, da dobimo primerno vlagu v prostoru. Imamo pa na voljo tudi lične električne vlažilce zraka.

Prazniki se bližajo in že zdaj moramo pomisliti na pravilo, je sezona bluz. Nežnih, svilnatih, mehkih, obdelanih s čipko, z ozkimi »robčki. To vam jo predstavljamo, je iz odličnega svilenega krova, ovratnik je okrogel in čipkast. Najlepša je v beli barvi, šampanja pa zelo elegantna. Če izberemo zraven tudi krilo iste barve, bo zraven vito pristopal svetleč kovinski pas, ozke kovinske stnice in dolgi uhani, ki so primerni za svečane nutke.

Obutev moramo negovati

Obutev se mora svoji obliki in velikiosti prilegati oblike noge. Posebno skrbno moramo izbrati otroško obutev, ne ovira pravega razvoja in rasti nog. Tesno obutve lahko čevljaj nekoliko negrene. Laho je nategnemo tudi same čevlje obujemo, deževnem vremenu. Čevlji bodo obdušeni, lepo obliko, če bomo pravilno obivali in sezuvati, to pa pazljivo odpenjati in zapeljali gumbe, vezali vezalke, nategovali in izravnati jezik. Zelo zdravo je, če dnevno ali celo dvakrat dnevno menjamo čevlje. Copate brez pet pri delu niso zdrave, ker ne nudijo nogi nobene opore. Tudi previsoke, ozke pete in zelo ošiljeni čevlji so nezdravni in nam kvarijo noge.

Ko čevlje sezujemo, jih natlačimo z zmečkanim papirjem ali nataknemo na kovinske, plastične ali lesene napenjače za čevlje, tako da se izravnajo gube. Najbolje je, če blatne čevlje takoj umijemo s hladno mladčino vodo in zbršemo s suho krpo. Tudi pravilno čevlje obrišemo s suho krpo. Le robev in podplatne zrcalne prostorje, nikakor pa ne na peči ali tik na radiatorju. Ker prah in blato razjedeta usne, je pravilno čevlje čim prej očistimo. Ko jih odstranimo prah, najbolje, da namažemo nanje s primerno mehko krpo, zato da čevlje pustimo nekaj minut, da jo usne vpravimo na čevlje osvetlimo z mehko volneno ali flanelasto krpo. Če uporabljamo krtačo za svetlenje, mora biti zelo mehka. Po svetlenju s krtačo pa moramo drgniti usne s krpo toliko časa, da se na njem ne počasne, če potegnemo s prstom po njem.

Inž. PAVLE HAFNER

Slovenski štruklji

Katera slovenska dežela je bila zibelka naših kuhanj štrukljev, je danes težko ugotoviti. Nekateri narodopisci trdijo, da je bila to Dolenjska. Dejstvo je, da so štruklji stara slovenska jed. Prve zapiske najdemo v graški kuharski knjigi iz leta 1589. Ta jed je bila že v preteklih časih poznana po vsej Sloveniji. V posameznih krajev jih po svoje pripravljajo in uporabljajo različna hranična, zlasti gledne nadeve.

Sprva so pripravljali jedila, ki niso sličila na današnje štruklje, a so jih imenovali štruklji. Stara gorenjska jed so »gluhi štruklji«, ki nič ne sličijo današnjim. Iz moke, vode, soli in kvasa je gospodinja zamesila testo. Ko je vzlo, ga je pregneta, naredila za dobro ped dolge, 4 centimetre široke štrukče. Ne preveč vzhajane je dala kuhati v slan krop. Skuhane je z viličami raztrgal na kose ter zabelila z ovirkami in prepräženo čebulo.

Ribničani imajo svoje štruklje iz kruha. Iz zdrobljenega kruha, s suho juho navlaženega kruha, z vmešanimi jajci in narezanim suhega mesa gospodinja oblikuje 20 centimetrov dolge, ne predebelne štrukče, ki jih zavije v prtič in kuha v suhi juhi.

Svojevrstni so kobarški štruklji. Iz poparjenih in dobro premešanih mokih gospodinj naredi tanek svaliek in ga nareže na male komade. Te koščke z roko splošči v podolgovate krpiche. Na krpiche položi vse iz zmletih orehov, sladkorja, rozin in cimeta ter jih zavije. Te štruklje kuhajo ali pečajo. Zabelijo jih z na maslu popraženimi drobtinami.

Iz gornjih načinov ugotavljamo, da so današnji štruklji imeli pestro razvojno pot. Prvi štruklji so bili samo iz vlečenega testa.

Prve štruklje so delali iz bele moke, kasneje iz ajdove. Ajdove štruklje imenujejo na Dravskem polju »ajdenčki«.

Štruklje kuhamo v slanem kropu, parimo na sopari ali pa jih pečemo v peči.

V staro slovenski kulinariki so bili štruklji zelo željena jed in so morali biti ob določenih priložnostih redno na mizi. Niso

ZDRAVJE V NARAVI

POR (Allium porrum)

Naravno zdravilo za boljše izločanje želodčnih in črevesnih žlez, jeter in žolčnika, ugodno deluje tudi na jetra in ledvice ter pročnost očilja.

Por je znana vrtna rastlina, ki jo uporabljamo kot zelenjava in začimbo, manj poznana pa je kot zdravilno zelišče. Por je soroden česnu in čebuli, vendar je milejšega okusa; ne draži k solzenju; ker vsebuje vitamine A, B in C, spada k zimski zelenjavi. Najbolj cenjene zdravju koristne snovi pa so eterična olja z žveplom, ki ugodno delujejo na prebavne organe in na organe za izločanje žolčja. Mineralne snovi v poru pospešujejo delovanje ledvic in s tem izločanje urina, zato ga zeliščarji priporočajo kot zdravilo zoper ledvične kamne.

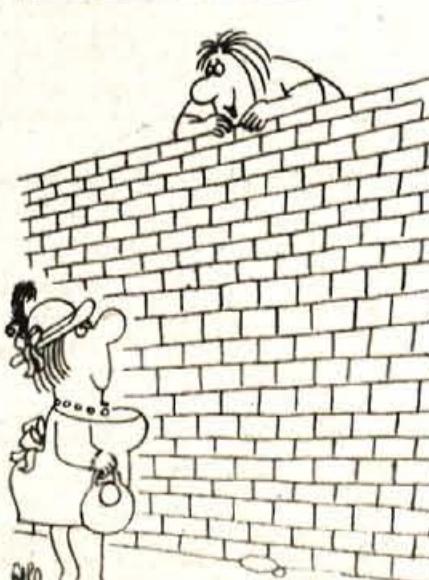
Žveplo eterično olje je znano, da načinko draži in povzroča izločanje želodčnih in črevesnih žlez, jeter in žolčnika, kar preprečuje gnitje in vrenje v prebavilih, to pa močno vpliva na človekovo zdravje.

Por lahko uporabljamo surov ali kuhan, vsekakor pa je bolje, da uporabljamo surovega. Nekateri ga jedo kot jabolka, vendar tisti, ki imajo občutljive želodec, naj pred tem zaužijejo nekaj kruha oziroma naj ga jedo s kruhom. Por ne uživajmo na prazen želodec. Pri vsej zdravilnosti pora, pa je treba priporočiti, da je pri uživanju pora potrebna prava mera, saj vsako pretiravanje lahko škoduje, posebno tistim, ki imajo težave z želodcem, jetri, žolčem ali ledvicami.

Por je koristen tudi za ožilje, ker ohranja žile prozne, zdrave in mlade. V ta namen se priporoča, da por nasekljamo ali narabimo in potresemo na kruh, ki smo ga namazali s surovim maslom ali margarino. Za tiste, ki bi svoje žile radi ohranili prozne in mlade, priporočajo praktiki, naj vsak drugi dan zavžijejo omenjen »porov namaz«. Kdor se boj malce neprjetne »sape« naj takoj po porovi malici prezveči praženo kavino zrno ali malce zmlete pražene kave.

ABC

HUMOR

»Zdaj pa res moram končati, go-spa Petersiljčkova, mojega moža že ramena bole!«

RADIJSKI SPORED

SLOBOČA, 8. NOV.

Prvi program

Dobro jutro! - 8.08 Pionirski tečnik - 9.06 Z radiom na poti - 10.06 Sobotna matijska - 11.05 Zapojimo pesem - 12.20 Svetovna reportaža - 12.40 Zapojite z nami - 12.10 Danes v ritmu - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Veseli domači napeti - 13.00 Danes do 13.00 Iz naših krajev - Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.06 Kulturna panorama - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Škatlica z živo - 18.30 Iz dela Glasbene založbe Slovenije - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Mladi mostovi - 20.00 Sobečni zabavni večer - 21.00 Za prijetno razvedrilo - 21.30 Žalja za naše izseljence - 22.00 Lirični utrinki - 23.10 Z vikendimi notami po naši domačini - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

Sobota na valu 202 - Dober dan na drugem programu - 13.05 Radi stiče - 13.35 Glasba iz Amerike - 14.00 Jugoslovanska republik in pokrajin - 14.30 Iz naših sporedov - 15.30 Hiti prsti - 15.45 Mimo za Moni Kovac - 16.00 Naš podlistek - 16.15 Melodije - 16.40 Glas casino - 17.35 Lahka glasba jugoslovenskih avtorjev - 18.00 Pol ure za chanson - 18.35 Iz naših krajev - 18.50 Glazbena mediga - 18.55 Melodi po kulturi - 19.25 Nočna stereorama - 21.15 Nočna glasba - 21.45 V soboto obujamo spole - 22.45 Zrcalo dneva - Glasba za konec programa

Drugi program

8.00 Nedelja na valu 202 - 13.00 V nedeljo se dobimo - šport, glasba in še kaj - 14.20 Iz roda v rod - 16.00 Pet minut humorja - 19.30 Stereorama - 20.30 Glasba iz starega gramofona - 21.30 Novosti iz francoske diskoteke - 21.45 Jugoslovenska rock-scena - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

KOMPAS -
SMUKA 1981
V DOMOVINI
IN TUJINI

PONEDELJEK, 10. NOV.

Prvi program

4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.25 Ringaraja - 8.40 Izberite pesmico - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za ... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Veliki revijski orkestri - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odrvu - 13.00 Danes do 13.00 Iz naših sporedov - Iz naših krajev - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.05 V gosteh pri zborih jugoslovenskih radijskih postaj - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Na ljudsko temo - 18.25 Zvočni signali - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Mihe Dovžana - 20.00 Kulturni globus - 20.10 Iz naše diskoteke - 20.50 Glasba velikanov - 22.15 Informativna oddaja v angleščini in nemščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Popevke iz jugoslovenskih studiev - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Za ljubitelje jazza

Drugi program

8.00 Ponedeljek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Z evropskimi revijskimi in plesnimi orkestri - 13.30 Novice - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Ponedeljkov križemčka - 14.20 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu - 16.00 Svet in mi - 16.10 Španske popevke - 16.40 Od ena do pet - 17.35 Iz partitur londonskega festivalnega orkestra - 17.55 Filmski zasuk - 18.00 Pesni svobodnih oblik - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Iz zakladnice jazz-a - Orette Coleman - 20.30 Popularnih dvajset - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

bavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.05 V korak z mladimi - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Operne arije in monologi - 18.30 Amaterski zbor pred mikrofonom - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblov Franca Puharja - 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi - 20.30 S solisti in ansamblji JRT - 21.05 Od premiere do premiere - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Tipke in godela - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 S popevkami po Jugoslaviji - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Torek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Vedri zvoki - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu z orkestrom - 16.00 Pet minut humorja - 16.05 Popevke italijanskih avtorjev - 16.40 Krik in šepitanja - 17.35 Iz partitur zabavnega in revijskega orkestra RTV Beograd - 17.50 Ljudje med seboj - 18.00 Danes vam izbira - 18.40 Koncert v ritmu - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Torkov glasbeni magazin - 21.00 Misel v pesem - 21.45 Jazz na II. programu - Didier Lockwood - Monty Alexander - 22.15 Rezervirano za country glasbo - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

SREDA, 12. NOV.

Prvi program

4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Pisav svet pravljic in zgodb - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za ... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.00 Porocila - Na današnji dan - 12.10 Veliki zabavni orkestri - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Ob izvirih ljudske glasbene kulture - 13.00 Danes do 13.00 Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 14.05 Razmišljamo, ugotavljamo, ... - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Zborovska glasba skladateljev s Kosova - 18.15 Naš gost - 18.30 Kaj radi poslušajo - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z Blejskim kvintetom - 20.00 Koncert za besedo - Kras - 20.25 Iz pesnice Hugo Wolf - 21.05 Giacomo Puccini: Odlomki iz opere »Tosca« - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Revija slovenskih pevcev zabavne glasbe - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Jazz pred polnočjo - 00.05 Nočni program - glasba

PETOKE, 14. NOV.

Prvi program

4.30 Dobro jutro! - 8.08 Z glasbo v dober dan - 8.30 Glasbena pravljica - 8.48 Naši umetniki mladim poslušalcem - 9.05 Z radiom na poti - 10.05 Rezervirano za ... - 11.35 Znano in priljubljeno - 12.10 Iz glasbene tradicije jugoslovenskih narodov in narodnosti - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Pihalne godbe - 13.00 Danes do 13.00 Iz naših sporedov - 13.20 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Priporočajo vam ... - 13.50 Človek in zdravje - 14.05 Pastorali in razpoloženje - 14.25 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.30 Napotki za turiste - 15.35 Zabavna glasba - 15.50 Radio danes, radio jutri! - 16.00 Vrtljak - 17.00 Studio ob 17.00 - 18.00 Razgledi po slovenski glasbeni literaturi: Iz skladateljake zapuščine Peter Liparja - 18.30 S knjižnega trga - 19.25 Obvestila in zabavna glasba - 19.35 Lahko noč, otroci! - 19.45 Minute z ansamblom Gorenjci - 20.00 Uganite, pa vam zaigramo - 21.05 Oddaja o morju in pomorskih - 22.15 Informativna oddaja v nemščini in angleščini - 22.25 Iz naših sporedov - 22.30 Besede in zvoki iz logov domaćih - 23.05 Lirični utrinki - 23.10 Petkov glasbeni mozaik - 00.05 Nočni program - glasba

Drugi program

8.00 Sreda na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Z velikimi zabavnimi orkestri - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Pet minut humorja - 14.05 Z vami in za vas - 15.30 V plesnem ritmu - 16.00 Tokovi neuvrščenosti - 16.10 Pesni Latinske Amerike - 16.40 Iz jugoslovenske produkcije zabavne glasbe - 17.35 Vprašanja telesne kulture - 17.40 Iz partitur orkestra »Johnny Douglas« - 18.00 Z orkestri in solisti - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.30 Melodije po pošti - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

Drugi program

8.00 Petek na valu 202 - 13.00 Dober dan na drugem programu - 13.05 Jazz v komornem studiu - Joe Heider - Eddie Thompson - 13.35 Znano in priljubljeno - 14.00 Z vami in za vas - 15.30 Glasbena mediga - 15.45 Vroče - hladno - 17.35 Odmevi - zgora - 17.45 Filmska glasba - 18.40 Mali koncert lahke glasbe - 18.55 Razgledi po kulturi - 19.25 Stereorama - 20.00 Revjalne paralele - 22.45 Zrcalo dneva - 22.55 Glasba za konec programa

NAGRADNA KRIŽANKA

1	2	3	4	5	6				7	8	9	10	11	12	
13								14		15				16	
17			18					19			20				
21		22			23				24		25				
26			27						28	29	30				
			31						32	33					
34	35					36	37	38							
39			40	41		42								43	
44		45		46	47									49	
50			51		52				53					54	
55				56		57									
			59						60						

VODORAVNO: 1. majhen ptiček kraljček, palček, 7. narodni izraz za kastro, tudi bolehen, slaboten človek, 13. prvi otrok, 15. ženska, ki rovari, 17. pijača starih Slovanov, 18. italijanski pesnik (1729–1799), napisal satirično pesnitev »Dan«, Giuseppe, 20. ime sopranistke in glasbene pedagoginje Mezetove, 21. ime našega odličnega telovadca Štuklja, 23. severnoameriško indijansko pleme, skoraj izumrla, 25. indijska indigo rastlina za pridobivanje anilina, 26. priseljenec, 28. kratica za Gorska straža, 30. ime slikarja Šubic, 31. glavno mesto Turčije, 32. biblijski preroček za časa kralja Davida in Salomona, 34. v grški mitologiji hči kralja Akrisija v Argosu, Perzejeva mati, 36. rezerve za solino, potrebo, 39. kratica za zračna žaljava, 40. kemični simbol za zelezo, ferrum, 42. globinska črta, ki veže na zemljividih vse točke z enako morsko globino, 44. eskimsko naselje na severozahodni obali Grenlandije, mesto v severni Indiji, severovzhodno od Agre, 46. domača ali divja ptica, simbol miru, 48. snov, surovina, navadno mehka, za izdelke; množica, 50. takrat, tiskat, 52. kostanj, ki se goji v Sredozemlju, ali njegov debeli sad, 54. Primož Ramovš, 55. razčlenjevanje, ugotavljanje sestavnih delov česa, 57. kdor se zavzema za kako idejo, 59. balkanski Roman, Cincar, 60. pripadnica Avarov.

NAVPIČNO: 1. moška in ženska oblika živih bitij, slovenična lastnost samostalnikov, 2. neroda, 3. Rudi Valenčič, 4. denar, ki je namenjen za drobno osebno porabo, 5. število eden, 6. zvezna država Indije v južnem delu malabarske obale, 7. nižji hrib, 8. grška črka, 9. vrba žaluka, 10. Zolajev roman o pariški prostitutki, 11. trojnost, 12. premoženje sestavine, ki jih kdo ima, 14. trodružjiva, visoka rastlina z rdečimi cvetki, ki raste po gozdovih in posekah, 16. nemško mesto ob reki Kocher, severno od Ulma, 19. zneski, ki se jih kam nakanjuje, 22. izdelovalec, prodajalec oranžade, 24. znameniti kraj pod Krimom, južno od Ljubljane, 27. lesena posoda za vodo, čeber, 29. gizdal, nadtež, domišljavec, 35. samstvo, brezkonstvo, 34. posebna, predpisana hrana, zlasti za bolnike, 35. naprava za sprejemanje ali oddajanje elektromagnetskih valov, 37. Azorsi otoki v Atlantskem oceanu, 38. ljubljanski kipar (1894–1952), Peter, (spomenik vojnini žrtvam v Domžalah), tudi špinaci podobna zelenjava, 41. Edvard Gregorin, 43. prečiščena, strjena juha iz telečjih kosti, živica, 45. klic po telefonu, 47. rumenovnetva zdravilna rastlina, Inula, 49. ladja v obliku kovčka, v kateri se je Noe rešil pred vesoljnim potopom, 51. angleško moško ime, 53. oznaka za državo ZDA Nevada, 56. kratica za Zvezna uprava, 58. kratica za Naši raz

TELEVIZIJSKI SPORED

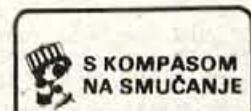
SOBOTA, 8. XI.

8.00 Poročila - 8.05 Z besedo in sliko: F. Forstnerič: Jablko - 8.20 Vrtec na obisku: Čiv, čiv, še dolgo bom živ; 2. del 8.35 Dimnikarček se potepa po svetu - 8.45 Zadnja dirka, otroška serija TV Beograd - 9.15 Pisani svet: Šenčvika gora - 9.45 A. Haley: Korenina - naslednje generacije - 11.20 V izjemnih okolišinah, izobraževalna oddaja - 11.45 Zelena zima sredi južnega Pacifika, dokumentarna oddaja - 12.15 625 - 12.55 Poročila (do 13.00) - 13.25 Nogomet Olimpija: Radnički (Niš) - 15.20 Dokumentarni film - 15.55 Poročila - 16.00 TV koledar - 16.10 Otroška oddaja - 17.10 Košarka Kvarner: CZ - 18.45 Kabaret - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Buck in pridigar, f. - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Nočni žep

Oddajniki II. TV mreže:
17.45 Dokumentarna oddaja - 18.30 Narodna glasba, oddaja TV Ljubljana - 19.00 Iz sporeda TV Skopje: Seherinski - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Narcis, pop opera - 20.45 Včeraj, danes, jutri - 20.55 Mladi znanstveniki, fejtton - 21.25 Športna sobota (do 21.45)

TV Zagreb - I. program:

9.50 TV v šoli: Umetnost, Risanka, TV izbor, Zadnje minute, Beograd - 11.15 TV v šoli: TV koledar, D. Tadijanović, Odprava izpred hišnih vrat - 12.25 Varnost v prometu - 13.25 Nogomet Olimpija: Radnički (Niš) - 15.20 Dokumentarni film - 15.55 Poročila - 16.00 TV koledar - 16.10 Otroška oddaja - 17.10 Košarka Kvarner: CZ - 18.45 Kabaret - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Buck in pridigar, f. - 21.45 TV dnevnik - 22.00 Nočni žep

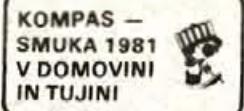
NEDELJA, 9. XI.

8.25 Poročila - 8.30 Za nedeljsko dobro jutro: Primorska poje, II. del - 9.00 Čebelica Maj - 9.25 Beli kamen, švedska otroška serija - 9.55 Kraljinski stebri, kanadski dokumentarni film - 10.10 Krutska gora - Jannu, dečki dokumentarni film - 10.40 D. Marković: Vrnitev odpisanih, TV nadaljevanka - 11.35 TV kažpot - 12.00 Kmetijska oddaja - 13.00 Poročila (do 13.06) - 15.10 Iskre filigrana, dokumentarna oddaja TV Prština - 15.45 Poročila - 15.50 Šepetanje na blazini, ameriški film - 17.25 Športna poročila - 17.30 Rokomet Partizan (Bjelovar): Borac, prenos - v odmoru - 18.50 Prialuhnimo tišini - 19.10 Risanka - 19.24 TV nočoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 20.00 J. Dietl: Bolničnica na koncu mesta, TV nadaljevanka - 20.55 Ulice San Franciska, ameriški film - 21.30 TV kažpot - 22.50 Poročila

Položaj in vloga doraščajoče mladine je večno aktualna in pogosto obravnavana tema. Vzhodnonemški film P. S. se loti Petra, delno iztirjenega mladeniča, ki je do raščal po internatih. V njem se ni razvil občutek odgovornosti, zato so tudi njegove čustvene vezi sila krhke, nestalne.

Še dobro imamo v spominu televizijsko nantanko Ulice San Franciske, v katerih sta nas navduševala simpatična policijska preiskovalca (Karl Malden in Michael Douglas). Nocoj pa bo na sporedu tako imenovani piloti - uvodna epizoda v serijo, ki je posnetata v obliku celovečernega filma.

Oddajniki II. TV mreže:
15.40 Test - 15.55 Nedeljsko popoldne - 18.50 Nogomet, Hajduk: Partizan, reportaža - 19.30 TV dnevnik - 20.00

PONEDELJEK, 10. XI.

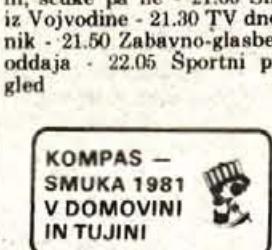
8.45 TV v šoli: TV koledar, TV pravopis, Zagrebški mestni muzeji, Makedončina - 10.00 TV v šoli: Materinščina, Risanka, Zemljevid, Zgoda, Iz arhiva šolske TV, Zadnje minute (do 11.55) - 16.20 Solaka TV: Topilnica življenja, Merjenje neproizvodnega dela, Minulo delo - 17.10 Poročila - 17.15 Dimnikarček se potepa po svetu - 17.25 Poletavček, otroška oddaja TV BG - 17.55 Pranični dnevi slovenskega folklora, II. del - 18.25 Obzornik - 18.35 Mostovi - Hidak, oddaja za madžarsko narod-

Šepetanje na blazini je komedija o večnem boju med moškim in žensko. On je uspešen skladatelj, zagrizen samec, pred katerim nobeno žensko srce ni varno. Ona je brhka plavolaska, uspešna arhitektka, ki neuničljivega zapeljivca končno spravi pred oltar. V filmu sta zaigrala Doris Day in Rock Hudson.

Zveza slušno prizadevanja Slovenije je s koprsko televizijo zasnovala vrsto oddaj za slušno prizadevanje z naslovom **Prišluhnimo tišini**. Prva, ki so jo na koprski televiziji že videli, je med gledalci zbudila veliko navdušenje, zato jih bo posredovala tudi drugim jugoslovenskim televizijskim hišam, tako da bo kar 70.000 slušno prizadetih v naši domovini lahko spremljalo sebi razumljivo sporočilo.

Otroci brez otroštva, dokumentarni film - 20.50 Včeraj, danes, jutri - 21.10 Zaljubljeni, sovjetski film (do 22.30)

TV Zagreb - I. program:
9.50 Poročila - 10.00 Otroška oddaja - 11.30 Narodna glasba - 12.00 Kmetijska oddaja 14.00 Gledališčni TV - 14.30 Mladinski film - 15.55 Nedeljsko popoldne - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Ščuke pa ni - 21.00 Slike iz Vojvodine - 21.30 TV dnevnik - 21.50 Zabavno-glasbena oddaja - 22.05 Športni pregled

TOREK, 11. XI.

9.00 TV v šoli: TV Koledar, Močvirje, Pravljica, Dnevnik 10 - 10.00 TV v šoli: Prirodopis, Risanka, Književnost in jekiz, Zgoda, Glasbena vzgoja, Zadnje minute (do 11.55) - 16.20 Solaka TV: Topilnica življenja, Merjenje neproizvodnega dela, Minulo delo - 17.10 Poročila - 17.15 Dimnikarček se potepa po svetu - 17.25 Poletavček, otroška oddaja TV BG - 17.55 Pranični dnevi slovenskega folklora, II. del - 18.25 Obzornik - 18.35 Mostovi - Hidak, oddaja za madžarsko narod-

Oddajniki II. TV mreže:
16.55 Test - 17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Mesto brez ljubezni, lutkovna predstava - 18.15 Rezervati gozdne vegetacije, izobraževalna oddaja - 18.45 Zdravo, mladi - 19.30 naprej isto kot na oddajnikih II. TV mreže

TV Zagreb - I. program:
17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Življenje knjige - 18.45 Zeleni kabaret - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Večer z Jacquesom Chancelom, zabavno-glasbena oddaja - 21.00 Včeraj, danes, jutri - 21.20 Ora, dokumentarna serija - 22.10 Poezija - Tone Kuntner: Igra in protiigra (do 22.30)

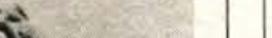

SREDA, 12. XI.

9.20 TV v šoli: TV koledar, Ali ste vedeli, Razvoj življenja - 10.00 TV v šoli: Izobraževalni film, Risanka, Predšolska vzgoja, Zgoda (do 11.20) - 17.25 Poročila - 17.30 Zbir - S. Makarović: Vrček se razbijuje - 17.45 Nizozemski muzeji, kulturno-dokumentarna oddaja - 18.05 Od vsakega jutra raste dan: Jesenice - 18.40 Obzornik - 18.55 Ne prezrite - 19.10 Risanka - 19.24 TV nočoj - 19.26 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Ščuke pa ne - 21.00 Slike iz Vojvodine - 21.30 TV dnevnik - 21.50 Zabavno-glasbena oddaja - 22.05 Športni pregled

Oddajniki II. TV mreže:
16.55 Test - 17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Mesto brez ljubezni, lutkovna predstava - 18.15 Izobraževalna oddaja - 18.45 Glasbeni amaterji - 19.30 TV dnevnik - 20.00 R. Šeligo: Lepa Vida, predstava SNG Maribor - 21.55 Včeraj, danes, jutri - 22.20 Izviri - 22.45 Koncert beograjskih mladih glasbenikov (do 23.35)

TV Zagreb - I. program:
17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Mesto brez ljubezni, lutkovna predstava - 18.15 Dokumentarni film - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Aktualnosti - 22.55 Butley, ameriški film - 22.35 TV dnevnik

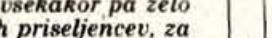

ČETRTEK, 13. XI.

9.00 TV v šoli: TV koledar, Si dijak ali vprašaj, Matematika novega veka: Moja sestra, brat - 10.00 TV v šoli: Kemijska, Risanka, Biologija, Predšolska vzgoja, Zadnje minute (do 11.40) - 16.30 Šolska TV: Topilnica življenja, Merjenje neproizvodnega dela, Minulo delo - 17.20 Poročila - 17.25 Aljaska, ameriški dokumentarni film - 17.50 Dežela sprehoodov, novozelandski dokumentarni film - 18.05 Zadnja dirka, otroška serija TV Beograd - 18.35 Obzornik - 18.45 Mladi za mlade: Mladi med vesijo in mestom - 19.10 Risanka - 19.22 TV nočoj - 19.24 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Studio II - 22.00 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:
16.55 Test - 17.10 TV dnevnik v madžarsčini - 17.30 TV dnevnik - 17.45 Dežela sprehoodov, novozelandski dokumentarni film - 18.05 Zadnja dirka, otroška serija TV Beograd - 18.35 Obzornik - 18.45 Mladi za mlade: Mladi med vesijo in mestom - 19.10 Risanka - 19.22 TV nočoj - 19.24 Zrno do zrna - 19.30 TV dnevnik - 20.00 Studio II - 22.00 V znamenju

TV Zagreb - I. program:
17.15 TV dnevnik - 17.35 TV koledar - 17.45 Otroška oddaja - 18.15 Mladinski ekran - 18.45 Mini show, zabavno-glasbena oddaja - 19.00 Edward in gosp Simpson, seriji film - 21.35 TV dnevnik

• 8. in 9. novembra hong. barv. karate film BRUCE LEE - ZADNJA IGRA SMRTI ob 16. ur, angl. barv. erot. film MOSKI IN POL ob 18. in 20. uri, premiera nem. barv. politič. groteske PLOČEVINASTI BOBEN ob 22. uri

• 9. novembra premiera jap. barv. risanke PALČICA ob 15. uri, angl. barv. erot. komedija MOSKI IN POL ob 17. in 19. uri, premiera jap. barv. krim. filma BOKSAR ob 21. uri

• 10. novembra amer. barv. srbljivka CARSTVO MRAVELJ ob 18. in 20. uri

• 11. in 12. novembra franc. barv. komedija 3 POTEPUHI + 1 PLAVOLASKA ob 18. in 20. uri

• 13. novembra angl. barv. krim. film PO KANALU DO ZLATA ob 18. in 20. uri

KAMNIK DOM

• 8. novembra hong. barv. karate film BRUCE LEE - ZADNJA IGRA SMRTI ob 16. ur, angl. barv. erot. film MOSKI IN POL ob 18. in 20. uri, premiera nem. barv. politič. groteske PLOČEVINASTI BOBEN ob 22. uri

• 9. novembra premiera jap. barv. risanke PALČICA ob 15. uri, angl. barv. erot. komedija MOSKI IN POL ob 17. in 19. uri, premiera jap. barv. krim. filma BOKSAR ob 21. uri

• 10. novembra amer. barv. srbljivka CARSTVO MRAVELJ ob 18. in 20. uri

• 11. in 12. novembra franc. barv. komedija 3 POTEPUHI + 1 PLAVOLASKA ob 18. in 20. uri

• 13. novembra angl. barv. krim. film PO KANALU DO ZLATA ob 18. in 20. uri

KINO

• 8. novembra hong. barv. karate film BRUCE LEE - ZADNJA IGRA SMRTI ob 16. ur, angl. barv. erot. film MOSKI IN POL ob 18. in 20. uri, premiera nem. barv. politič. groteske PLOČEVINASTI BOBEN ob 22. uri

• 9. novembra premiera jap. barv. risanke PALČICA ob 15. uri, angl. barv. erot. komedija MOSKI IN POL ob 17. in 19. uri, premiera jap. barv. krim. filma BOKSAR ob 21. uri

• 10. novembra amer. barv. srbljivka CARSTVO MRAVELJ ob 18. in 20. uri

• 11. in 12. novembra amer. barv. polit. groteske PLOČEVINASTI BOBEN ob 18. in 20. uri

• 13. novembra franc. barv. komedija 3 POTEPUHI + 1 PLAVOLASKA ob 18. in 20. uri

KINO KRAMSKA GORA

• 8. novembra nem. film MELODIE ob 18. uri, franc. barv. film LJUBEZEN ob 20. uri

• 12. novembra nem. erot. film ZAPELJ ob 20. uri

KINO DOVJE

• 8. novembra ang. barv. film KAMIKAZE ob 18. uri, franc. barv. film KOLESNIK ob 19.30 uri

• 9. novembra nem. film MELODIE ob 18.30 uri, franc. barv. film LJUBEZEN ob 19.30 uri

KINO RADOVLJICA

• 7. novembra amer. barv. film TV MREŽA ob 20. uri

• 8. novembra ang. barv. pust. film RADSKI LOPOV ob 18. uri, amer. barv. film ARABSKE AVANTURE ob 20. ur

• 9. novembra amer. barv. ris. film SNEGULJICA IN 7 PALČKOV ob 17. uri, amer. barv. prem. ang. barv. polit. groteske PLOČEVINASTI BOBEN ob 20. ur

• 10. in 11. novembra amer. barv. srbljivka CARSTVO MRAVELJ ob 18. in 20. ur

• 11. in 12. novembra amer. barv. polit. groteske PLOČEVINASTI BOBEN ob 18. in 20. ur

• 12. novembra amer. barv. pust. film ARABSKA AVANTURE ob 20. ur, amer. barv. film FLIP

KAMP

KOMPAS JUGOSLAVIJA

- Medulin – 3 dni, 14/11, avtobus
- Lipica – 2 dni, 14/11
- Medulin – 4 dni, 28/11
- Praga – Dunaj – 4 dni, 28/11
- Rim – 5 dni, 26/11
- Grčija – 4 dni, 29/11
- London – 5 dni, 28/11 – 3 dni, 30/11
- Azurna obala – 5 dni, 27/11
- Benetke – Verona – Padova – 2 dni, 29/11
- Pariz – 3 dni, 22/11

- NIL – večna reka, reka življenja – 9 dni, 26/11 (Abu Simbel) in 29/11
- MEHIKA in JUKATAN – 11 dni, 28/11
- BALI – BANGKOK – SINGAPUR – 11 dni, 28/11

SMUČANJE:

- Val Senales – 8 dni, 23/11
- Stubajška dolina – 4 dni, 28/11
- Kranjska gora, Bovec – Kanin, Pampeago, Alleghe – Selve di Cadore, Passo Tonale, Nevegal, Passo Pordoi, Avoriaz – Morzine, Chamonix, Obertauern, La Toussuire

KOMPAS – JESEN – ZIMA – POMLAD OB MORJU

- Hoteli v Portorožu – Poreču – Vrsarju – Rovinju – Medulinu – Rabu – Malem Lošinju – Opatiji – Dubrovniku – Crikvenici – Sečah – Rabu – Primoštenu – Splitu – Baški vodi – Makarski – Podgori – Veli Luki – Korčuli – Igalu

SILVESTROVANJE:

- PREKMURJE – 2 dni, 31/12
- DOBRNA – Rogla – Kope – 5 dni, 31/12
- MEDULIN – 5 dni, 31/12
- DUBROVNIK – 2 dni, 31/12

**TOZD
Gostinstvo**

Motel Čatež	6. – 11. XI. Martinov teden	12. – 16. XI. Kostanjev teden	19. – 23. XI. Teden kolin	3. – 7. XII. Teden narodnih jedi	10. – 14. XII. Teden polžev
Motel Podlehnik	Martinov teden	Kostanjev teden	Teden polžev	Teden kolin	Teden narodnih jedi
Restavracije Tepanje na Sloveniki pri Slov. Konjicah	Martinov teden	Kostanjev teden	Teden narodnih jedi	Teden polžev	Teden kolin
Rest. Tržič	Martinov teden	Teden polžev	Teden narodnih jedi	Teden kolin	

**POSEBNA PONUDBA
V GOSTINSKIH OBRATIH
PETROLA**

Petrol, TOZD Gostinstvo je v svojih gostinskih obratih po Sloveniji (motelu Čatež, motelu Podlehnik, restavraciji Tepanje in restavraciji Tržič) pripravila kulinarische tečne: Martinov teden, kostanjev teden, teden kolin, teden narodnih jedi in teden polžev. Našteli vam bomo samo nekaj jedi, ki vam bodo na voljo: orehi z zaseko, goska z mlinci, nadevan piščanec z kostanjem, domače koline, belokranjsko cvrtje, ajdov trijad, bizejska ajdova potica – seznam je predolg, da bi vam vse naštevali.

Edina Petrolova restavracija na Gorenjskem je v Tržiču, kjer je od 6. do 11. novembra Martinov teden. Na voljo so vam orehi z zaseko, goska z mlinci, vinsko zelje, obarna juha, tunka, želodec z zaseko, sirovi štruklji z zeljem in orehova potica.

Turistična agencija,**ZA DAN REPUBLIKE:**

- Praga, 3 dni
- Rim, 4 dni
- Simonov zaliv, Strunjan, Pula, Medulin, Bohinj

ZA NOVO LETO:

- Simonov zaliv, Pula, Medulin

SMUČANJE 1980/81:

- v Avstriji (Koralpe, Bad Kleinkirchheim, Železna Kapla, Bodental)
- v Italiji (Sento/Sexten)

Za kolektive in zaključene skupine organiziramo aranžmaje po dogovoru. Informacije in prijave v vseh Alpetourovih turističnih poslovalnicah.

NASLEDNJI TEDEN GREMO V LIPICO

Za vse tiste, ki gredo z nami, posredujemo še enkrat program izleta

Po dobrodošlici pokrovitelja Vino Kranj se bomo v petek, 14. novembra ob 15. uri z avtobusom odpeljali proti Lipici. Na poti bomo naredili krajski postanek in se po prihodu v Lipico namestili v hotelu Maestozo. Po večerji se bo začel program ustanovničkih, nagradnih družabnih igre, nagradno žrebanje udeležencev, glasba za ples ...). Vsem tistim, ki jim ne bo do spanja, bo na voljo nočni bar. Naslednji dan si bomo po trajku ogledali kobilarno in trening lipicanov. Na voljo nam bo hotelski bazen z ogrevano vodo, v katerem bo tudi tekmovanje v plavanju z blazinom (1. nagrada: ležalna blazina). Po kobilini se bomo odpeljali do Bistre, kjer si bomo ogledali Tehnički muzej Slovenije, ki hrani izredno zanimive zbirke: gozdarsko, lesarsko, tekstilno, elektrostrojno, kovaško, prometno in lovsko. Povratek v Kranj bo predvidoma ob 20. ur.

V avtobusu je na voljo še nekaj mest. Prijavite se lahko v turističnih poslovalnicah Alpetoura v Kranju in Radovljici ter KOMPASA na Jesenicah in v Ljubljani.

**ORGANIZATOR IZLETA V LIPICO JE KOMPAS JUGOSLAVIJA,
NAJVĒČJA TURISTIČNA AGENCIJA V JUGOSLAVIJI**

V svojih 82 poslovalnicah širok po Jugoslaviji opravlja in nudi:

- organizacijo izletov in letovanj
- prodajo rezervacij vseh vrst vozovnic
- rezervira hotelske in privatne sobe
- Hertz rent a car
- avtobusne prevoze
- posreduje vize
- gostinske in namestitvene storitve v Kompanovih hotelih in motelih
- posreduje Eurocard kreditne kartice
- prodaja spominke

Naštete dejavnosti Kompana lahko imenujemo tudi popolni turistični in potovni servis.

KOMPASOVE POSLOVALNICE NA GORENJSKEM:

Bled, Hotel Krim, tel. 77-235
Jesenice, Ul. maršala Tita 18, tel. 81-768
Kranjska gora, tel. 88-437
na mejni prehodih: Korensko sedlo, Radeče in Ljubelj

POKROVITELJ IZLETA V LIPICO JE Central TOZD VINO KRANJ

Vino Kranj je od leta 1974 TOZD delovne organizacije Central Kranj in naslednje leto praznuje 35-letnico obstoja. Osnovna dejavnost TOZD Vino je prodaja vseh vrst pić na debelo, v svojih skladisih v Kranju, Škofji Loki, Tržiču, Bledu in Kranjski gori pa opravlja tudi maloprodajo. Že nekaj časa uvajajo nov način prodaje, imenovan diskontna prodaja. Diskonta že poslujeta na Bledu in v Kranju, kjer je na voljo razen vseh vrst pić tudi prehrabljeno blago, pakirano v večjih količinah. Prednost nakupa v diskontu je predvsem v prihranku pri nakupu. V Vinu razmišljajo o nekaterih novih načinih prodaje, pov diskont pa načrtujejo na Jesenicah.

Svojo vinsko klet v Kranju, ki ima kapacitet 65 vagonov, želijo izkoristiti v turistične namene. Del kleti nameravajo urediti za obiske raziskovalnih skupin turistov. Omenimo naj, da je v diskontih Vina te kompletne ozimnice.

**Cena izleta
za naročnike
Glaza in njihove
najožje sorodnike
je 1.050 din.**

Cena za vse ostale je 1.200 din. Za otroke do 10. leta starosti stane izlet 850 din.

**ČE V TEH DNEH
ORGANIZIRATE ZA SVOJE
DRUŠTVO ALI SINDIKALNO
ORGANIZACIJO IZLET –**

povprašajte tudi pri Viatorju v Ljubljani, v njihovi turistični poslovalnici, ki v sodelovanju s Petrom, TOZD Gostinstvo organizira izlete na Dolenjsko in Stajersko, kjer imajo v tem mesecu v Petrolovinih kulinarischen tečnah.

Opozarjam vas še na izredno ugodno ceno teh izletov.

**PREDEN SE ODLOČITE, KJE
BSTE PREŽIVELI
SMUČARSKE POČITNICE,
OBISKITE KOMPASOVSKI
CENTER V LJUBLJANI (pri
hotelu Slon)**

Poleg informacij o možnostih za smučanje v domovini in tujini vam je tam na voljo tudi barvni katalog Kompanovih smučarskih aranžmajev.

**VABIMO VAS V NAŠE
GOSTINSKE OBRATE,
V KATERIH SO SE VČERAJ
ZAČELI KULINARIČNI TEDNI**

S KOMPASOM

- bogati programi
- možnost izbiре celotnega paketa ali samo posameznih storitev
- 5 % popusta na hotelske cene v primeru vplačila akontacije do 10. decembra

SMUČANJE NA PEKI

Alpetour je organiziral 7 dnevne smučarske pakete v Železni Kapli, ki vsebujejo namestitev v hotelu Obir (sobe s TWC, disco bar), polni penzion oziroma polpenzion, neomejena uporaba se-dežnice (najdaljša v Evropi) in vlečnic na smučiščih na Peci (na višini 1900 metrov), prost vstop v disco bar hotela Obir in prevoz do smučišč na Peci. Odhodi so 9., 16., 23. in 30. januarja 1981, cena paketa s polpenzionom je 5.180 din. s polnim penzionom pa 5.670 din. Otroci imajo popust do 490 do 1.600 din, odvisno od njihove starosti in v vrste paketa. Gostje po želji lahko koristijo le penzijske storitve.

POSOJILNICA BOROVLJE

**Če greš v Avstrijo, menjaj pri domači
POSOJILNICI v BOROVLJAH**

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moža, očeta, brata in strica

PETRA PLESENJAKA

borca NOB

se iskreno zahvaljujemo za vsestransko in nesebično pomoč, vsem sosedom, sorodnikom, znancem in prijateljem, vsem ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, se v tako velikem številu poslovili od njega, nam izrazili sožalje, mu darovali vence in ga spremili na zadnji poti.

Zahvaljujemo se DO - IKOS, sodelavcem iz IKOSA, hvala ZB - Besnica in praporščakom.

Zahvalo izrekamo dr. Dušanu Bavdku za njegovo večletno zdravljenje in hvala tudi zdravníškemu osebju Bolnišnice Golnik za nesebično pomoč.

Zahvaljujemo se tudi pevcom za ganljive žalostinke, govorniku za poslovilne besede in g. župniku za opravljen pogrebni obred.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi!

Sp. Besnica 5. 11. 1980

MALI

OGLASI

telefon

23-341

PRODAM

Prodam SEDEŽNO GARNITURO. Plačilo tudi s kreditom. Peve Jana, C. talcev 6, Škofja Loka, telefon 064-60-754

Prodam 8 mesecev brejo KRAVO frizijo, dobro mlekarico. Lahovče 37, Cerknje

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 2 kW. Ogled dopoldan do 13. ure. Zevnik, Podreča 79, Mavčiče

Prodam trajnožarečo PEČ EMO 5. Sp. Gorje 150 (cena po dogovoru)

Prodam ZLATO za zobe. Telefon 064-24-351/34-56 dopoldan

Prodam domačo SVINJSKO MAST. Naslov v oglašnem oddelku

Prodam dve plemenski OVCI. Česen Franciška, Sp. Brnik 18, Cerknje

Prodam balkonska VRATA s polknji, 80 x 210, nova, še zapakirana. Ban Boris, Križe 7, Tržič

Prodam večjo količino suhih trdih DRV. Srednja vas 50, Šenčur

Prodam rabljeno kuhinjsko OMA-RO, KAVČ, dva FOTELJA in MIZO, 2 TEHTNICI do 10 kg: eno na užezi – drugo na pomicni užezi. Britof 141, Kranj

Zaradi selitve ugodno prodam električni STEDILNIK. Informacije po tel. 23-827 danes in jutri

Prodam več kub. m macesnovih PLOHOV, 5 cm. Naslov v oglašnem oddelku

Prodam MOTORNO ŽAGO homelite; 4 komplet GUME za ZASTAVO 750, dobro ohranjene. Tupaliče 50, Preddvor

Prodam ŠTEDILNIK gorenje na trda goriva in PEČ na olje. Naslov v oglašnem oddelku

Prodam žensko POROČNO OB-LEKO, št. 36. Mali, Golnik 48

Prodam dobro ohranjeno DNEVNO SOBO. Informacije po telefonu 23-615 od 14. do 16. ure

Prodam RADIO z uro junior in SIVALNI STROJ. Lončariček Slavko, Retnje 11, Križe – Tržič

Prodam KOTEL za žganjekuho. Našel sem moško kolo. Zasavska 38, Kranj

Prodam GARNITURO – kavč in dva fotelja. Šorljeva 29, stanovanje 16, Kranj

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 4 kW. Golnik 12. Ogled popoldan

Prodam STREŠNO OPEKO špičak. Lotrič, Okornova 14, Kokrica

Prodam 6 lepih OLEANDROV. Telefon 23-283

Prodam 100 PUNT, lesene »KAJ-LE« in nekaj betonskih ZIDAKOV. Telefon 21-977 po 20. uri

Prodam bavno TELEVIZIJO, še v garanciji. Markun, Kidričeva 25, Kranj

Prodam zakonske POSTELJE z nočnimi OMARICAMI, JOGI, ZIMO, PEČI na olje EMO 5, GASP-ERČEK na trdo gorivo, električni STEDILNIK na 4 plošče in črnobel TELEVIZOR. Krulc-Stingl, Kranj, Kajuhova 28, tel. 25-824

Prodam ROLBO za sneg in aparati za nastavitev luči – hofman. Telefon 60-819

3000 kosov rabljene STRESNE OPEKE cementni bobroveč in 20 cementnih VEREJ za ograjo. prodam. Telefon 77-405

Ugodno prodam TELEVIZORJA panorama: (ekran 61 in ekran 41). Telefon 22-277 v petek popoldan do 18. ure in soboto do 12. ure

Prodam lepa zimska JABOLKA: ionatan, ontaria, boskopski komač, kilogram 9 din. Babic, Žeje 1. Duplje

Ugodno prodam dobro ohranjeno SPALNICO. Jeseničnik, Partizanska 43, Škofja Loka, tel. 62-882

Prodam PUNTE in BANKINE. Informacije po tel. 064-77-120

Po ugodni ceni prodam neškropljena ZIMSKA JABOLKA. Vrhunc, Lancovo 25, Radovljica

Prodam AVTORADIO – KASETOFON stereo. Telefon 28-359

Ugodno prodam SPALNICO. Ul. 1. avgusta 11, stanovanje 19. Kranj, tel. 23-222

Prodam salonitne P. OSČE, 125 x 100. Sp. Brnik 76, Cerknje

Ugodno prodam globok otroški italijanski VOZIČEK. Šepetavc, Kotrškega odreda 5 pri vodovodnem stolpu

Prodam ŠTEDILNIK na dra. Majkič Milorad, Tončka Dežmana 4, Planina

Prodam 7 tednov stare PRAŠIČKE. Zalog 45, Cerknje

Prodam 30 prm bukovih in mešnih suhih DRV. Pegam, Lenart 4.

Selca nad Škofjo Loko

Prodam trodelna vrtna VRATA (želesna) ali zamenjam za varični aparat. Ogled v pondeljak, torek in sredo popoldan. Križaj, Kidričeva 4, Škofja Loka

Prodam semenski KROMPIR in sladek MOŠT. Posavec 14, Podnart

Poceni prodam KINO-PROJEKTOR. Zakraješek, Gobovce 9, Podnart

Prodam mlado KRAVO, brejo in od 40 do 150 kg težke PRAŠICE. Posavec 16, Podnart

Prodam neškropljena ZIMSKA JABOLKA. Humer, Cirilova 14, Kranj (Orehek)

Prodam miniaturno ŽELEZNICO v stekleni mizi. Jagrič, Koroška c. 43, Kranj

Prodam PRAŠIČA za zakaj. Voglje 50, Šenčur

Ugodno prodam SEDEŽNO GARNITURO (raztegljiv kavč in 2 fotelja). Ergaver, C. I. maja 63, Planina – Kranj

Ugodno prodam nova dvigna GĀRAŽNA VRATA jelovica (hrast) in 3 armaturne MREŽE, neg., 10 mm. Gros, Goriče 32 pri Golniku. Ogled možen vsak dan

Prodam 5 tednov starega BIKCA za rebo in jedilni KROMPIR. Voglje 64, tel. 49-076

Ugodno prodam lepa ZIMSKA JABOLKA. Telefon 41-089

Prodam 10 kub. m bukovih DRV. Babić Milutin, Britof 35, Kranj

Prodam rabljeno PEČ na trdgoriva in 800 kosov STREŠNE OPEKE špičak. Vidic, Ovsješ 34

Prodam PEČ küppersbusch. Žagarac Marko, Kovor 76, Tržič

Prodam dva OVNA za plemeni Šak. Smrekar, Kropa 88

3 m suhih mešanih DRV. pocen prodam. Možnost razšaganja in do stave na dom. Logonter, Stražiš 51, tel. 47-130

Prodam obrana JABOLKA: veščenke, bobovec, po 6 din, neškropljena. Zalog 43, Cerknje

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 5 kW. Češnjevsk 32, Cerknje

Prodam osem dni starega BIKCA. Propratna polica 24, Cerknje

Prodam 300 kg težkega BIKA Hlebec 8, Lesce

Prodam KRAVO simentalko, na teletu, dobro mlekarico. Čut, Žinjica 17

Zamenjam mlado jalovo KRAVO za brejo. Sp. Laze 4, Gorje

Prodam kombiniran ŠTEDILNIK (4 elektrika, 2 plin). Anton Rabčić, Okornova 6, Kokrica

Prodam 1700-litrsko CISTERNU creina za gnojnico in samonakaldalni PRIKLICO SIP 15 ali obvez zamenjam za vrčje. Prodam zimska JABOLKA po 8 din in PEČ za centralno, 35.000 k. cal. Otočec 2. Podnart

Prodam stoječo REZALKO in razrez kovinskih profilov. Zadržava 10, Kranj, tel. 26-168

Prodam POHIŠTVO za otroško, rdeče barve in SIVALNI STROJ bogat. Informacije po tel. 28-097

Prodam termoakumulacijsko PEČ, 5 kW. Jeraša Evgen, Kropa 51

Prodam obdelane DESKE za obijanje stropov in napuščanje. Tel. 45-035

Prodam ŠTEDILNIK na olju (širina 38 cm). Kranj, Luznarjeva 20, tel. 21-200

Prodam črnobel TELEVIZOR iskra, otroško POSTELJCO z jastjem, športni VOZIČEK (avto-sedil). Informacije po 16. uri po telefonu 061-722-295

Prodam kombiniran otroški VOZIČEK in ZIBELKO, z vso opremo. Ul. Tončka Dežmana 2, stanovanje 3, Kranj

Ugodno prodam nov snežni PLUG (lemež), deska – širine 190 cm s priključkom za traktor pasquali 30. Krznarič Pavel, Umetno ključavnica čarstvo Mojstrana, Delavska 19, tel. 89-056

Prodam ZLATO za zobe. Telefon 24-368

Zelo poceni prodam POROČKO

PEČ, št. 38. Telefon 60-347

Prodam otroško POSTELJICO z jogijem, mrežasto STAJICO (stirno) oglati) otroški KOŠEK in košček KLOP ter MIZO. Sturm Cvetka, Šutna 60, Zabnica

Ugodno prodam PEČ stadijer tam. 35.000 cal. novo z bojlerjem (okočna Bleda). Naslov v oglašnem oddelku

Prodam novo PEČ za CENTRALNO KURJAVO gorenje –

Izdaja ČP Glas, Kranj, Stavek TK Ge-rejanječki tisk, Kranj, tisk: ZP Ljubljana pravica, Ljubljana. Naslov uredništva in uprave lista: Kranj, Most Prijedora 1. – Tekoči račun pri SDK v Kranju: številka 51500-003-31999 – Telefoni: n. c. 23-341, glavni urednik, odgovorni urednik in uprava 21-885, redakcija 21-886. komerciala – propaganda, saroznanje, mali oglasi in računovodstvo 23-341. Oproščeno prometnega davka po pristojnem mnenju 421-1/72.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

PETRA DRINOVCA

Čarmanovega ata iz Strahinja

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem in prijateljem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje ter nam izrekli sožalje.

Posebno zahvalo izrekamo dobrim sosedom, dr. Dušanu Bavdku, ZB Naklo, Janezu Mohar za lep poslovilni govor ob odprttem grobu, pevcom, zastavonošem ter duhovniku.

Vsi njegovi!

Strahinj, Bobovek, Olševec

JOŽE VERDIR

p. d. Jakelnov Joža iz Pobrežj

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, sorodnikom in znancem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Posebje se zahvaljujemo Angelu Hudobivnik, pevcom, zastavonošem ter duhovniku.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žena Anica, sin Joža, sestra Cilka z družino!

Pobrežje, 30. oktobra 1980

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage žene, mame in stare mame

ANGELE ROZMAN

PRIMIC MARIJA

Cesta na Klanec 3 Kranj
(v bližini gostilne Blažun)

Vam nudi kvalitetno
in hitro izdelavo
vseh vrst očal.
Se priporočam!

čember, 30.000 do 38.000 k. cal. Svetišča 13, Šenčur, tel. 41-113 9470

Prodam dva raztegljiva KAVČA s
pedali in visoko trodelno mahagoni
OMARO. Poizve se po tel. 25-967
9475

KUPIM

Kupim 50 salonitnih PLOŠČ in
trajnožarec STEDILNIK kppers-
busch. Sporočite po tel. 23-397
9471

Kupim termoskumulacijsko PEČ.
od 2,5 do 3 kW. Anton Babič, Okor-
nova 6, Kranj 9472

Kupim traktor, od 30 do 40 KM
peri tiger TV. Opis s ceno. Hudov-
nik, Poljšica 35, Zg. Gorje 9473

VOZILA

Prodam MZ 250 in JAWO 350 z
bočno PRIKOLICO, oboje staro 8
mesecev. Ohranjeni kot novo in raz-
ne nove dele za JAWO 350. Pavlič,
Kidričeva 26, Kranj 9377

Kupim AUDI 80, OPEL KADET
ali CITROEN GS, od letnik 1974 do
1979. Baščelj 28, Preddvor 9378

Prodam VW 1200, letnik 1974.
Noč, Selce 42, Žirovnica 9379

Prodam ZASTAVO 101, letnik
1974. Pipanova 26, Šenčur 9380

Prodam VW 1300, registriran do
oktobra 1981. Blagojevič, Gradniki-
ca 119/2, Radovljica 9381

Prodam LADÓ 1600. Robljev Bo-
jan, Golniška c. 48 9382

Prodam KATRICO R-4, letnik
1974. Jože Draksler, Golniška 1 9383

Ugodno prodam VW 1200, starejši
letnik. Rimahazi Mirko, Za Pecovco
2, Bled, tel. 77-924 9384

Prodam novo tovorno PRIKOLI-
CO za osebni avto. Suha 4, Kranj
9385

Ugodno prodam ZASTAVO 1300,
vozem stanj, neregistrirano,
nov. Bobnar Vinko, Voglje 70,
Šenčur 9386

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1973, cena po dogovoru. Ogled po 14.
nr. Hamzič Derviš, Kejzarjeva 1,
Jesenice 9387

Prodam avto PEUGEOT 204,
letnik 1972, ter črnobel TELEVIZOR
Ei - Niš. Atanasov, Žabnica
8. 24 9388

Prodam dve leti starega ZAPO-
BOZCA. Ogled vsak dan od 15. ure
dalje. Tomić Velibor, C. 1. maja 69,
Kranj 9389

Prodam obnovljeno ZASTAVO
750, letnik 1969. Predosije, Gasilski
dom 9390

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1972, registrirano do maja 1981. Igor
Rener, Kidričeva 20, Kranj 9391

Oddam vrstni red za RENAULT 4
- KATRICO, vplačano oktobra
1979. Preddvor 10 9392

TOVORNO PRIKOLICO za
osebni avto, novo, prodam za 7500
din. Pavlič, Kidričeva 26, Kranj
9393

Prodam ZASTAVO 750 za 3,6 SM.
Informacije po tel. 47-393 (tov. Saje)
v petek popoldan in soboto dopoldan
9394

MERCEDES 200 D, letnik 1969,
dobro ohranjen, prodam. Informaci-
je po tel. 064-77-120 9395

Prodam osebni avto MAZDA
1500. Informacije po tel. 064-81-143
- int. 7 od 8. do 12. ure in od 15. do
18. ure vsak dan 9397

Prodam ZASTAVO 101, letnik
1974. Bitenc, Zg. Bitnje 34, Žabnica
9398

Prodam AMI 8, po delih, v voz-
nem stanj. Telefon 61-320 9399

Prodam AMI 8, letnik 1972 in
ŠKODA 100 Š, po delih. Ježetova 12,
Kranj 9476

4 malo rabljene GUME PIRELLI,
165-SR-15, poceni prodam. Logon-
der, Strahinj 51, tel. 47-130 9443

Prodam FIAT 127, december 1977.
Ljubljanska c. 15, Kranj 9444

Prodam SPAČKA, letnik 1973,
zeregistrirane. Tel. 064-22-258,
Kranj, Šolska ul. 4 9445

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1971, registrirano do septembra
1981, cena 17.000 din. Benedičič
Jože, Kokrica, Galetova 12 9446

Po ugodni ceni prodam ZASTA-
VO 750, letnik 1968, registrirano do
marta 1981, malo karambolirano.
Prezrem 12 nad Podnartom 9447

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1977. Štefe Ivan, Predosije 12, Kranj
9448

Prodam tovorni avto, Z-640 D, 4 t.
dolgi kason, letnik 1978. Staretova
22, Kranj - Cirče 9449

FOTO STORITVE! Črno-bele –
v enem dnevu, barvne – v treh

prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, registriranega do 1981. Telefon
26-154 9452

Prodam ZASTAVO 101, letnik
1977, cena 9 SM. Kranj, Kocjanova
22 9453

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1973, registrirano do oktobra 1981.
Tavčar, Sopotnica 13, Škofja Loka
9454

Prodam avto ŽASTAVA 101,
letnik 1973. Mrak Izidor, Delnice 6,
Poljane nad Škofjo Loko 9455

Zelo poceni prodam PONY EX-
PRESS. Grašič Matej, Šempetrška
28, Kranj 9456

Prodam FIAT 125, letnik 1970, za
30.000 din. Stelcar Marjan, Brezje
29 9457

Prodam ZASTAVO 101 comfort,
letnik 1979 in GARAŽO. Interesenti
naj se javijo po telefonu 28-802 vsak
dan od 16. do 19. ure ali na naslov:
Taneski Lazar, Šorljeva 10, Kranj
9458

Prodam PLATIŠČA z zimskimi
gumami za VW 1300, ter za R-4,
nove snežne verige, prednji odbijač
in prednja leva vrata. Lesičnik,
Pševska 2/1, Kranj 9459

Prodam novo večjo PRIKOLICO
in priključek za 101. Staneta Zaggar-
ja 8, Kranj 9460

Prodam registrirano ZASTAVO
750, letnik 1972. Zupančič, Mlaka 41,
Kranj 9461

Prodam ZASTAVO 750 in JAWO
350, športno opremljeno. Poljanec
Tomo, Pot za krajem 18, Kranj
9462

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1977. Jesenovec, Podlubnik 157, tel.
62-341 9463

Ugodno prodam ZASTAVO 750,
letnik 1973, registrirano do marca
1981, dobro ohraneno. Naslov v
oglašnem oddelku 9464

Kupim dobro ohranjen osebni
avto ZASTAVA 101. Telefon 62-801
9465

Prodam OPEL KADETT, letnik
1973, registriran do 1. 8. 1981. Drem-
petič, Velika Vlahovičica 7, Kranj, tel.
28-782 9466

Poceni prodam lepo ohranjen
R-12 TS, leto izdelave 1977. Britof
152, Kranj 9467

Zelo poceni prodam barvno ŠKO-
DO 1000 MB, letnik 1969. Telefon
27-225 9468

Zobna poliklinika: iščejo GAR-
SONJERO ali enosobno STANO-
VANJE v Kranju, v bližini zdrav-
stvenega doma. Ponudbe po tel.
28-483 (direktor) in 28-583 – int.
432 9479

V zimskem času iščem SOBO v
Kranju. Ponudbe pod: Uslužbenka
– izredna študentka 9480

Dekle išče SOBO v Kranju ali
okolici. Ponudbe pod: Nujno 9481

Dve dekleti nujno iščeta ogrevano
SOBO v Kranju ali okolici. Sifra: V
naprej plačamo 9482

SOBO oddam ženski, pri Bledu.
Sifra: Poštana ženska 9483

Prodam polovico HIŠE z vrtom, v
bližini Jesenice. Sifra: Na lepem
kraju 9484

Prodam GARAŽO v Šempetrški
ulici. Ponudbe v oglašnem oddelku
pod: November 80 9485

Prodam novo enonadstropno HI-
ŠO (dvojček) z vselitvenim dovolje-
njem v Kranju. Plačilo v gotovini.
Informacije po telefonu 064-25-418
9486

Iščem GARAŽO za osebni avto na
Planini ali okolici. Telefon 28-550 od
14. ure dalje 9487

Prodam staro GOSPODARSKO
POSLOPJE, velikosti 12 x 7 m in
MOPED APN, dobro ohranjen.
Naslov v oglašnem oddelku 9488

Prodam tovorni avto, Z-640 D, 4 t.
dolgi kason, letnik 1978. Staretova
22, Kranj - Cirče 9489

FOTO STORITVE! Črno-bele –
v enem dnevu, barvne – v treh

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1977. Štefe Ivan, Predosije 12, Kranj
9490

Prodam tovorni avto, Z-640 D, 4 t.
dolgi kason, letnik 1978. Staretova
22, Kranj - Cirče 9491

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9492

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9493

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9494

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9495

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9496

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9497

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9498

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9499

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9500

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9501

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9502

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9503

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9504

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9505

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9506

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9507

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9508

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9509

Prodam ZASTAVO 750, letnik
1970, letnik 1972. Streljivo, Šempetrška
28, Kranj 9510

Prodam ZASTAVO 750, letnik
197

»Žal mi je, če sem res storil«

Sojenje
Metodu Trobecu

Se danes se bodo pred sodnim senatom pojavile zadnje od številnih prič, v ponedeljek pa bodo imeli besedo sodni izvedenci – Trobec je vse dni domala povsem molče spremjal sodno obravnavo, včeraj pa je vendarle pretrgal molk.

Včeraj, v četrtek, šesti dan sodne obravnave proti Metodu Trobecu, je imel – vsaj do slej – Metod Trobec najdaljši govor. Bil je to pravzaprav odgovor na vprašanje predsednika senata, ki ga je vprašal, če ima kaj pripombe na pripovedovanje priče Franca Prajsa, upokojenca iz Rateč. Ta je namreč eno od žrtv iz hiše št. 22 v Dolenji vasi Zorico Nikolič dolga leta poznal, saj mu je hodila pospravljat še na njegovo ljubljansko stanovanje. Po nekaj letih, Nikoličeve tudi ni bilo več čas v Ljubljani, sta se slučajno srečala na Trgu revolucije v Ljubljani. Prajs, ki je Nikoličevu ocenil za dobrodružno, sicer morda malo lahkovorno žensko, se je zdelo potrta. Ko jo je vprašal po vzroku, je dejala, da hodi z moškim, ki je zločinec in je celo nekaj žensk umoril. Prajs se je zdelo to kajpak neverjetno in je sprva pomisli, da bi šla skupaj z Nikoličevim na milico, pa si je premisli, da se mu zaradi tega ne bi smejovali. Na posebno vprašanje predsednika senata, če mu je Nikoličeva res dejala, da hodi z zločincem, ki je nekaj žensk ubil, je zatrdil, da na to lahko prispeže. Prajs je sicer nato šel iskat neko znanko v pisarno notranje uprave in nato je šel še enkrat na Trg revolucije in tja do stavbe Pavlihe, vendar Nikoličeve ni bilo več. Pravi, da si ne bo nikoli odpustil, da takrat ni bolj učinkovito ukrepal in šel skupaj z Nikoličevim na milico. Se posebej pa je zatrdil, da je Nikoličevu dobro poznal in da se mu je zdelo povsem zdrava. Zagovornik oboženega je

namreč zahteval zdravniško dokumentacijo Zorice Nikolič, ki naj bi se med drugim enkrat tudi zdravila v bolnišnici za duševne bolezni v Polju in mnenje sodnega izvedenca o njenem zdravju.

Trobec doslej na pripovedovanje prič, ki so se od ponedeljka naprej izmenjale pred sodnim senatom, ni imel nobenih pripombe, razen ene ali dveh manjših in se je docela ravnal po svojem sklepku, da bo molčal. To, kar pa je pripovedoval Prajs, da mu je oktobra ali novembra 1978 leta govorila o Trobecu Zorica Nikolič, pa ga je dvignilo z zatočeno klopi. Očital je sodišču, kako dovoljuje, da priča govoriti takšne stvari o njem, da je zločinec, nekakšen barbar in pobobno, kar da on zagotovo ni. Ce je že kaj storil, tega ne ve, tak pa je zaradi tega, ker so mu z elektrošoki uničili zdravje, življenje, mladost. Njega, da je mati vzgojila v poštenega delovnega človeka, ni ga učila nikoli nič slabega. Morda da je naredil kdaj kaj slabega, tega ne ve, toda ne pusti se »zmerjati z zločincem«. Tudi po ponovnem zatrdirju predsednika senata, da je priča le navaja pripoved Nikoličeve, se Trobec ni pomiril in je navedel še, da je moral v tujino zbezati, ker je bil obožen baje nekega požiga, ob vrnitvi pa da so se spravili nanj z nasiljem, z elektrošoki v bolnišnici. Skratka Trobec je včeraj sicer povedal to, kar je doslej že nekajkrat, vendar pa se nikoli tako zgozeno in na široko. Izreklo pa je tudi nekaj takega, kar v dosedanji sodni obravnavi iz Trobecovih ust še ni bilo

slišati: »Ce sem res storil kaj, mi je žal,« in to na ponovno vprašanje predsednika senata tudi ponovil.

Medtem ko je Trobec dvignilo s klopi pričanje Franca Prajsa, pa je vsaj na zunaj sodeč docela neprizadeto poslušal pričanje Marije Nikolič, sestre Zorice Nikolič. Marija Nikolič je namreč vsa v solzah pripovedovala o tem, kako je bila sestra oblečena 17. novembra 1978, ko je odšla k zdravniku, nato pa je izginila, njen plašč obrobljen z lisičjim krznom pa so kasneje našli pri Trobecovi sestri v Kranju. Zoricina sestra je tudi na sodni obravnavi prepoznała plašč in se pri tem ni mogla premagati, objemala je in poljubljala sestrin plašč. Pri Trobecu so pri preiskavi tudi našli ključ, ki je odpiral Marijino stanovanje, kjer je stanovala tudi Zorica. Ob koncu pričanja so Marija Nikolič, ki je bila brez dvoma zelo navezana na sestro, še enkrat zmagala čustva. Zavpila je: »Vrni mi mojo sestro!« in se vrgla na tla pred Trobeca. Vso šibko od žalosti in gneva nad oboženim so jo morali podpirati pri odhodu iz sodne dvorane.

Sicer pa zasiščanje ostalih prič včerajšnjega dne ni imelo tako dramatičnih poudarkov. Husein Duranovič je povedal, da sta z Zorico Nikolič hodila skupaj eno leto in da mu je Zorica, ki se je celo hotela z njim poročiti, omenila, da bi oba lahko stanovala v Dolenji vasi v neki hiši. Po vsej verjetnosti v Trobecovi hiši, saj je Zorica Nikolič moral Trobeca že dlje časa poznati, saj sta bila nekaj časa skupaj zaposlena v Metalki, imela pa je tudi njegov naslov, kar je med sestrinimi stvarmi kasneje po njenem izginotju našla sestra Marija.

Med včarajšnjimi pričami sta bili tudi Ljudmila Brečko, mama izginule Urške, katere smrt naj bi po obožbi zakrivil Metod Trobec, in pa Fani Kolenc polsestra Ane Plevnik, ene od žrtv Trobeca, kot ga krivi obožnica. V prejšnjih dveh dneh pa so priče pred sodnim senatom temeljnega sodišča v Kranju govorile predvsem o izginuli Vidi Markovič in Marjanji Cankar. Tako je Vidina mati Marija Konilo prepoznała bele natikače, last njene hčerke, ki jih ji je sama kupila pri Borovu in modrovijoličasto blizu, odrezano od oblike, kar je tudi nosila Vida; oboje pa so po drugih predmetih našli v Trobecovi hiši na Šp. Beli, kamor se je preselil iz Dolenje vasi. Tudi Božena Ljubič, hči Marjanje Cankar, je prepoznała materin plašč in pulover ter zlato verižico s srčkom, kar so ožgano našli v pepelu krušne peči. Plašč sta prepoznała tudi zakonca Križaj, saj je Franc Križaj, krojač, plašč sam sešil, njegova žena pa ga je Cankarjevi podarila. Da je bila Cankarjeva v družbi s Trobecem v bistrovju Bistro, tik preden je nato za vedno izginila, je potrdila tudi Cvetka Škaraf, natakarica v bistroju. S Trobecem, ki ga sicer Škarafjeva ni poznala, sta nekaj popila in nato odšla skupaj, za njo pa so kasneje ostali le verižica in oblačila ter kluči Galteksa. Zagovornik obožnega Trobeca je tudi zahteval medicinsko dokumentacijo Marjanje Cankar, ki naj bi bila epileptik in bi lahko umrla tudi zato, ker je zaužila alkoholno pijačo. Vsekakor pa naj bi o tem povedali svoje mnenje sodni izvedeni medicinske stroke.

L. M.

Požar v Sp. Pirničah – Konec minulega tedna je izbruhnil požar na gospodarskem poslopju Vinka Bilbana iz Spodnjih Pirnic 42. Gospodarsko poslopje je skoraj v celoti pogorelo, pred ognjem pa so rešili 6 krav in skoraj vse kmetijske stroje in priključke. Ogenj so pogasili gasilci Spodnjih in Zgornjih Pirnic, Colorja, Donita in poklicni gasilci iz Ljubljane. Zanimivo je, da je sosednje poslopje pred ognjem obnovoval sosed s skropljencem iz cisterne – gnojevke.

NESREČE

NEPREVIDNO ČEZ CESTO

Kranj – V torek, 4. novembra, nekaj po 6. uri zjutraj se je na Cesti Staneta Zagarija pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Milan Burgar (roj. 1954) s Sp. Brnika je vozil proti Brniku; po desni strani Ceste Staneta Zagarija pa je hodil v isto smer Marjan Kolničar (roj. 1930) iz Sp. Dupelj. Okoli 30 metrov od križišča z Jezersko cesto je nenadoma izven prehoda začel prečkati cesto, ne da bi se prepričal, če je prosta. Voznik Burgar je sicer pešča opazil in zavrl, vendar pa na sneženi in sploški cesti ni mogel pravčasno ustaviti, tako da je avtomobil trčil v Kolničarja; vrglo ga je na vetrobransko steklo, nato pa na tla, kjer je ranjen obležal.

NEZGODA NA ZASNEŽENI CESTI

Tržič – V ponedeljek, 3. novembra, ob 19.40 se je na regionalni cesti od Tržiča proti Pristavi pripetila prometna nezgoda. Voznik osebnega avtomobila Rudi Stokelj (roj. 1947) iz Pristave je vozil proti Pristavi, v isto smer pa je bolj po sredini ceste hodila tudi Marija Svegelj (roj. 1916) iz Križev. Voznik je Svegeljevo hotel obvoziti, vendar pa ga je na zasneženi cesti zanesel v peščakino, da je padla, in so jo ranjeno prepeljali v Jezersko bolnišnico.

IZZA AVTOBUSNA NA CESTO

Cerknje – Voznik osebnega avtomobila Ludvik Konk (roj. 1960) iz

Logatca je v ponedeljek, 3. novembra, ob 5. uri vozil skozi Cerknje; na avtobusni postaji je prav tedaj stal avtobus, iz njega pa so izstopali potniki, zato je vozil počasi, da so lahko vsi prečkali cesto. Ko je počasi peljal naprej, je izza avtobusa stopila na cesto Stefka Petelinšek (roj. 1926) iz Zaloge. Avtomobil jo je zadel, da so jo ranjeno prepeljali nato v Klinični center.

L. M.

Avtomobil zgorel

Škofja Loka – V ponedeljek, 3. novembra, okoli 18. ure je začel goreti v Lajšah pri Škofji Lobi osebni avtomobil znamke golf last Franca Gartnerja (roj. 1944) iz Dolenje vasi. Kljub gašenju s prahom je avtomobil v celoti pogorel. Domnevajo, da je ogenj nastal zaradi kratkega stika pri akumulatorju. Skode je za okoli 100.000 din.

Pešec huje ranjen

Golnik – V sredo, 5. novembra, okoli 18. ure se je na lokalni cesti v Goričah pripetila prometna nezgoda, v kateri je pešec Franc Hlebčar (roj. 1940) iz Trboj dobil hujše telesne poškodbe, saj ima zlomljeno nogo in močan pretres možganov ter se zdravi v Kliničnem centru. Podrobnosti o tem, kaj se je zgodilo, še niso znane, ker Uprava javne varnosti in Postaja milice Kranj še zbirata obvestila na terenu.

Mesec boja proti alkoholizmu

Preprečevati zasvojenost

Pred spožnanjem, da imamo alkoholizem v raznih okoljih, si ravno ne zatiskamo oči, vendar pa spet nismo še toliko osveščeni, da bi ga lahko učinkoviteje preprečevali

Alkoholizem je socialno zdravstveni pojav, s katerim se srečujemo vsak dan, ne le v mesecu novembru, ki smo ga proglašili za mesec boja proti alkoholizmu in narkomaniji. Seveda pa smo pri nas že zdavnaj spoznali, da se je treba proti alkoholizmu, tej navadi prekomernega uživanja alkohola z vsemi škodljivimi posledicami, boriti vsak dan in povsed tako v organizacijah združenega dela, v šolah in v krajevnih skupnostih. Ne zapiram si še dolgo več oči pred dejstvom, da je pretirano uživanje alkohola ena od naših nacionalnih navad, ki ni nastala včeraj in ne bo izginila jutri: zato je tudi spreminjanje tega dolgotrajno in težavno delo, saj gre za spreminjanje zavesti.

Ob takih spoznanjih o pojavitvju alkoholizma pri nas, je pravzaprav postranskega pomena, kolikšno je število z alkoholom zasvojenih ljudi: v evropskih deželah naj bi jih bilo 1,5 odstotka, odstotek alkoholikov pri nas pa naj bi bil po sicer različnih izračunih dosti večji. Številke same ne pomenujo dosti, važnejše je spoznanje, da je alkoholizem pri nas velik socialno medicinski problem in se ga je treba tako tudi lotevati; posledice namreč imamo in jih lahko opažamo na vsakem koraku, če jih le hočemo videti. Najbrž ni delovne organizacije, kjer ne bi imeli problemov z alkoholiki, prav tako tudi v krajevnih skupnostih ne bi mogli reči, da tegu ne poznajo.

Pri nas smo se problema alkoholizma resneje začele lotevati nekako pred desetimi leti in le nekaj pozneje je slovenska skupščina sprejela akcijski program boja proti alkoholizmu in narkomaniji, še vedno pa so veljavni in aktualni tudi sklepi RK SZDL, sklepi 9. kongresa slovenskih sindikatov; dokumentov in sklepov niti ni malo, zato je Koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in narkomaniji pri RK SZDL menjen, da novih sklepov niti ne potrebujemo, pač pa potrebujemo neprestano akcijo – izpolnjevanje sprejetega. Ni mogoči zanikati, da je bil za preventivo marsikaj narejenega, kako pa se urešujejo akcijski program sprejet v skupščini, pa bo znano še ta mesec iz poročila republikega komiteja za zdravstvo in socialno varstvo. Prav gotovo pa prepovedo točenja alkohola mladini, vinjenim osebam in točenje alkohola pred 7. uro zjutraj niso vse preventiva, kakor tudi niso klubki zdravljenih alkoholikov edini nosilci boja proti alkoholizmu, kot to ponekje razumejo. Tudi z dodatnimi predpisi in prepovedmi alkoholizma ne zmanjšujemo, to smo lahko spoznali na izkušnjah drugih dežel. Pač pa je več kot za pozdraviti usmerjenost v boljše in podobnejše informiranje mladine v šolah: v usmerjenem izobraževanju bo v programu zdravstvene vzgoje alkoholizmu namejeno določeno število šolskih ur. Mladi naj bi namreč ne imeli dilem okoli vprašanja alkoholizma in tudi narkomanije nasploh, ker da bodo tako tudi kasneje kot odrasli znali ohraniti primeren odnos do uživanja alkohola in do ljudi z alkoholom zasvojenih. Prav od prosvetljenosti in vzgoje nas vseh je tudi odvisno ali lahko dovolj zgodaj spoznamo alkoholika tako na delovnem mestu in v okolju, kjer živimo in mu skušamo pomagati iz zasvojenosti: toleriranje alkoholne zasvojenosti v delovnem okolju je tudi toleriranje manjše storilnosti, nesreč pri delu in v prometu, neopravičenih izostankov, načetega zdravja in predčasnega upokojevanja. To pa seveda nikakor ni v skladu s samozaščitnim ravnanjem, s skrbjo za zdravje delavcev, s skrbjo za kulturo dela in prehrano, skratka s skrbjo za človeka.

L. M.

S SODIŠČA

Nedovoljeno zviševanje cen

Senat temeljnega sodišča Kranj, enota Kranj, je obsodil Kovinoservis Jesenice na denarno kazeno 60.000 din zarađe dveh gospodarskih prestopkov.

Kovinoservisu pa so razno že leto pličevino kupljeno iz drugih delovnih organizacij tudi razrezovali prodajali po višji ceni, čeprav preprodajo reprodukcijake materiala niso registrirani. S tem delovna organizacija v času od aprila do sredine novembra lani pridala za nekaj več kot 11.000 din opravljene premoženjske koristi. V Kovinoservisu so sicer menjali delovne organizacije pri razrezovaljanju zelenja in plovine le za klučavničarske storitve, kar imajo registrirano, vendar pa sodišče bilo mnenje, da pri tem je javnosti, ki je opravljaj Kovinoservis, ne gre za storitev, saj se storitev opravlja le na materialu, ki last tistega, ki storitev opravlja. Kovinoservisu pa so po veliki kupljeno razrezovali njihov lastni reproducijaki material.

Kovinoservis pa je bil obtožen enega gospodarskega prestopka: sicer je prodajal nekatero svoje izvode po cenah višjih od določenih maksimalnih cen; tako so lani konca oktobra do začetka decembra povišali cene tulcem in lastnicam na 10 odstotkov, kar je bilo v nasprotni z odstotkom o maksimalnih cenah z storitvah. Na ta način si je Kovinoservis pridobil za 35.970 din pravne premoženjske koristi, raztega pa pred prodajo nekaterih novih proizvodov in proizvodov, ki jih izdeluje na podlagi posebnih tehničnih pogojev tudi individualnih naročnikov, cen niso predložili, potrditev Zveznemu zavodu za cene.

Sodišče je za obe gospodarske prestopke Kovinoservis obesodilo na denarno kazeno 60.000 din na odvzem premoženjske koristi v višini 47.000 din. Denarno kaznijo 5000 din pa je bil kaznovan tudi v. d. direktor Kovinoservisa Pavel Burja, ker je kot odgovorna oseba dopustil nastajati kršitvi.

Vozniki!

Statistike kažejo, da se kar 18 odstotkov prometnih nesreč na avtocesti pripet zaradi napaka na vozilu, predvsem na zavorah, krmilnem mehanizmu in gumah. To in pa dejstvo, da se bomo v naslednjih mesecih pogosto vozili po zasneženih in poledenelih cestah, kjer je varna vožnja velikokrat odvisna tudi od brezhibnosti vozila, nas je vodilo, da smo se odločili za akcijo

BREZHIBNO VOZILO JE VARNO VOZILO.

Z akcijo želimo opozoriti voznike, kako pomemben faktor varne vožnje je brezhibno vozilo in jih navajati na redne preventivne preglede vozil.

O akciji smo vas že obvestili. Sedaj vas želimo spomniti, da lahko preizkusite zavore, krmilni mehanizem, gume in luči svojega vozila na BREZPLAČNEM TEHNIČNEM PREGLEDU.

Pregledi bodo na mestih, kjer sicer opravljate redne tehnične preglede pred podaljšanjem veljavnosti prometnega dovoljenja. Tako bodo novembra preglede v Tehnični basi AMBES na Koroški cesti v TOREK, 11. novembra in ČETRTEK, 13. novembra od 16. do 20. ure, na servis ALPETOUR na LABORAH pa v TOREK, 18. novembra in ČETRTEK, 20. novembra prav tako od 16. do 20. ure.